

POROČILA

SLOVENSKE FRANCISKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA

LETO 2018 • LXXI • ŠTEVILKA

4

ŠKRABČEVO
LETO

Sveto učlovečenje in sveto rojstvo

Iz provincialata

Sveto učlovečenje in sveto rojstvo	3
Obisk bratov in rojakov Avstraliji v oktobru 2018	5

Iz generalne kurije

Hoditi po poti z mladimi	11
Krik zemlje in kriki revežev	14

Iz tajništva province

Zapisnik 20. redne seje provincialnega defnitorija	21
Zapisnik 21. redne seje provincialnega defnitorija	22
Jubileji bratov 2019	23
Hoditi z ubogimi	24

Iz življenja in dela samostanov

Marijina svetišča so odraz globoke vere	25
Mednarodna marijanska papeška akademija	28
Bežigrad – 60-letnica posvetitve cerkve na novi lokaciji	29
P. Polikarp Brolih, 95-letnik	32
Praznovanje 95 rojstnega dne p. Polikarpa Broliha	34
P. Stanislav Škrabec (1844-1918)	36
Ob 100 letnici Patra Stanislava Škrabca	38
Monaldovi dnevi	40
Praznovanje zlatega jubileja – 50 Let od blagoslova naše cerkve	45
Iz misijonskega in prenovljenega Novega mesta	48
Nova Štifta	53
Novomeščani s prvo državno gimnazijo v tedanji monarhiji	54
Adventno srečanje Viških ministrantov	55

Teološki in pastoralni izzivi

Poslani evangelizirat župnijo v bratstvu in kot manjši	56
Hrepenenje je neustavljivo	58
Obtožba je postala milost	59
Slovenska vernost	60
Spominjamo se vrlih mož (I)	61

... in naj molijo za rajne

+ P. Pavel Krajnik	63
P. Francelj Burja OFM	68

Poročila leto 2018 (LXXI) številka 4

Izdala: Slovenska frančiškanska
provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: p. Tadej Strehovec
Odgovarja: p. Marjan Čuden
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar
br. Janez Papa

Grafična priprava: Tina Bruno, ZBF
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

V jaslicah leži Božji otrok. V Jezusu je Bog pokazal svoj obraz. Božič je praznik Božjega prikazanja. Nekdaj so si ljudje samo v domišljiji in v podobah predstavljali Boga. Toda na božič se je prikazal. Zapustil je veličastje nebes in prišel k nam. Bog ni več predmet iskanj. Bog je postal Resnica v telesu, postal je naš domačin.

V njem vidimo Boga, ki pomnožuje kruh, ki odpira svoje roke na široko, da lahko objame izgubljenega Sina. V njem vidimo Boga, ki poklekne in prijateljem umije noge. Bog se do Jezusovega prihoda na tak način ni razkril.

V njem, v tem Jezusu, nam je Bog pokazal, da je človekoljub. Prej nismo vedeli, a zaradi Jezusa vemo: da smo Božji otroci in da imamo pravico do spoštovanja, ki gre samemu Bogu. Od tedaj izrecno vemo, da je vsak človek Božja podoba. Vsak, tudi tisti, ki morda o sebi nima takega mnenja.

Jezus je že v jaslicah božji človekoljub. Zaradi ljubezni do človeka veliko stvari spremeni: otroci postanejo podoba velikega kraljestva, ki prihaja, ob njem se vsakdo prebudi v novi moči in to doživi kot drugo rojstvo

V tem otroku, povitem v plenice, gledamo Boga, ki ima besedo za nas. Njegove besede prinašajo nov red: kdor hoče biti velik, naj postane služabnik vseh. Njegove besede so kvas: ljubite svoje sovražnike. Njegove besede kličejo k ponosu: vi ste luč sveta in sol zemlje. Njegove besede odkrijejo pravo Božje ime: to ni Jahve ali Elohim. Njegovo pravo ime je Oče.

V jaslicah gledamo Boga, ki ni ostal samo pri besedah. On deluje. Dan na dan.

Na božič se je vse začelo. Takrat je svet ubral novo tirnico. Začrtal jo je Bog sam. Iz človeške zemlje je napravil Božje domovališče. Bog, Jezus, ki ga gledamo v jaslicah ostaja na naši zemlji in deluje po nas. V to zemljo želi preko nas posejati Božjo besedo in svojo pravičnost, za vse v enaki meri. Na kakšen način? ... Blagor krotkim, usmiljenim, čistim... Blagri so Božje naročilo, kakšno naj bo naše delo.

Ne ostanimo samo pri lepih mislih. Božje dete, ki ga gledamo v jaslicah, nas vabi k dejanjem. Božič, Bog med nami, je praznik, še bolj pa naloga. Le zakaj naj bi se mi zdelo vredno, da jo izpolnim? Bog je ljubezen. Če to vemo, ne moremo drugače kot slediti ljubezni in izpolniti kar od nas zahteva! Tako je ravnal sv. Frančišek.

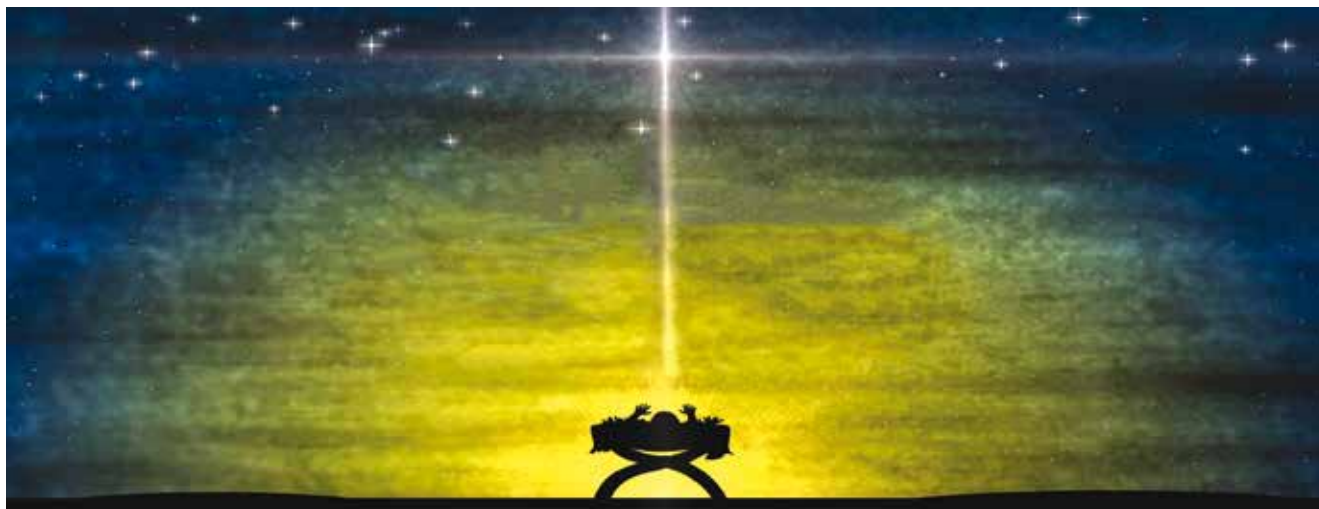
Ob misli na sv. Frančiška in božič v Grecciu, je Stanka Mihelič napisala hvalnico:

*Hvaljen, moj Gospod, v božični noči,
v malem otroku,
ki je Tvoje Božanstvo – Božje dete.
Kot Marijin sin je podedoval človeško telo
in med nami postal naš brat Jezus – prijatelj,
Jezus – naš Učenik, Jezus – naš Tolažnik,
Jezus – naš dobri, skrbni Sveti Pastir.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v prečisti,
Brezmadežni Božji Materi Mariji,
ki je ponižna, molčeča, ljubeča,
blagoslovljena Gospodova dekla
izpolnila najsvetejšo Božjo voljo.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v svetem Jožefu
in pastirjih,
ki niso preslišali angelskih opominov,
ki niso bili slepi za sveta znamenja na Nebu,
ki so verovali, da se je izpolnila Božja obljuba,
da je rojen Emanuel –
Bog z nami, naš Odrešenik.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v najsvetejših jaslicah,
ki jih je v Greccu postavil sveti Frančišek;
hvaljen, moj Gospod, na njegovih ustnicah,
v njegovem svetem veselju,
ko Te je sveto objemal
in na svojih prsih čutil Očetovo ljubezen –
utrip duha in srca Stvarnika,
najsvetejšo Osebo Troedinega Boga.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v vseh,
ki prinašajo k Tebi svojo dušo
kot krotko jagnje,
ki nedolžno in veselo
brezskrbno sledi Tvoji pastirski palici.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v vseh majhnih,
ubogih, ki nimajo doma,
ki pred današnjimi Herodi bežijo v zapuščene votline.
Hvaljen, moj Gospod, v vseh malih otrocih;
ko jih držimo v svojih naročjih,
objemamo večno – najsvetejšo Božjo ljubezen.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v vseh,
ki postavljajo jaslice,
in se v svojih ubogih dušah
polni nebeške radosti spominjajo
Tvojega svetega učlovečenja in svetega rojstva.
Hvaljen, moj Gospod!*

*Hvaljen, moj Gospod, v bratih,
ki živijo uboštvo Svete noči,
ki se hranijo z milostmi iz Marijinih rok,
ki nabirajo slamnate bilke za Tvoje jaslice,
ki izgovarjajo Tvoje sveto Ime
s Frančiškoviimi ustnicami.
Hvaljen, moj Gospod!*

Bratje, želim vam blagoslovljen božič in vse dobro
v letu 2019!

p. Marjan Čuden

Obisk bratov in rojakov v Avstraliji v oktobru 2018

Z nadškofom p. Stanetom sva v sredo zvečer 10. 10. 2018 prispela v Melbourne. Na letališču sva formalnosti opravila nenavadno hitro, tako da sva presenetila p. Cirila, p. Davida in Marijo Anžič, ki so se do letališča še prebijali skozi običajni popoldanski gosti promet. Dovolj zgodnja pa sta bila slovenska rojaka in moja sorodnika Betty in Peter Belec, ki sta naju sprejela ob izhodu iz letališča in odpeljala do našega misijona v Melbourne. P. Ciril, p. David in Marija so obrnili in nas pričakali pred slovensko cerkvijo. Sniđenje je bilo veselo. Pozdravom in prvim novicam je sledila večerja, ki jo je s vso skrbjo in velikodušnostjo pripravila Marija. Gostitelji niso potrebovali poznavalskega pogleda, da so kmalu sprevideali, da sva zrela za počitek. Potovanja je bilo vsega skupaj za dvajset ur. Kljub utrujenosti sem se zbudil ob drugi uri ponoči (po lokalnem času) in nisem zaspal nazaj do šeste ure zjutraj. Med bedenjem mi ni bilo dolgčas. Na vrtu so ptiči pripravili pravi svatbeni koncert, saj je v Avstraliji pomlad.

p. Ciril, g. Peter Belec, p. David in nadškof p. Stane

V četrtek pozno dopoldne in zgodaj popoldne smo si ogledali Melbourne, pred večerjo pa sem se boril sam s seboj: ali počitek ali sprehod? Če želim ujeti ritem Avstralskega časa, ne smem iti počivat. Odpravil sem se na pohajkovanje. Do parka ni daleč. Oprezal sem za lisičjimi netopirji na katere sem naltel lansko leto. Tokrat jih ni bilo na spregled.

V petek dopoldne sva se z nadškofom Stanetom ponovno odpravila na letališče. Smer Sydney. Let je hitro minil. Kaj pa je dobro uro in pol v primerjavi z letom iz Evrope v Avstralijo? P. Darko naju je spotoma peljal na obisk k Melkitskemu škofu Robertu Rabbatu. Po prijaznem sprejemu nas je peljal v cerkev. Razlaga je bila zanimiva. Katoličani melkitskega obreda ohranjajo veliko prvin vzhodnega bogoslužja. G. škof Robert se je zahvalil, da del njihove skupnosti vsako nedeljo gostimo v našem misijonu v Sydneyu. Med sproščenim pogovorom je dejal: »Med študijem sem si zapomnil besede učitelja teologije, ki je rekel: ‚Kakšni hočete biti kot duhovniki? Kot Mojzes, ki je bil zvest Bogu ali kot Aron, ki se je prilagajal zahtevam ljudem?‘ Te besede še danes spremljajo mojo duhovniško pot.«

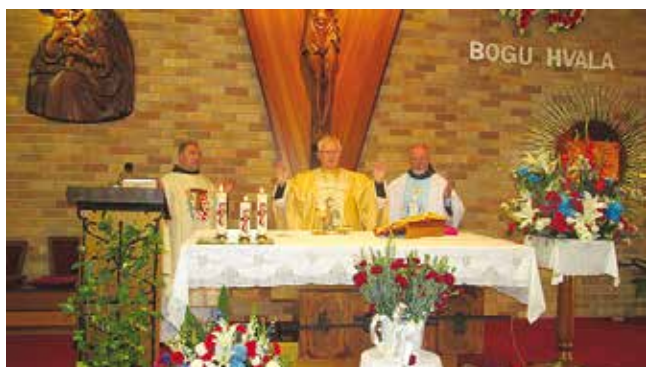
V soboto smo obiskali avstralskega provinciala v fr. *Phillipa* Miscamble. Preverili smo, ali je dogovor med našo in njihovo provinco še aktualen, ali bi ga bilo potrebno posodobiti, pogovarjali smo se o razmerah v avstralski Cerkvi, o razmerah v Sloveniji... Fr. Philip je zelo duhovit in je povedal nekaj anekdot. Med drugim, kako je pred leti na testni vožnji divjal z Rolls-Roycem in so bili njegovi sicer temnopolti sopotniki popolnoma blede.

Nadškof p. Stane, avstralski provincial fr. *Philip* Miscamble in p. Darko

Rojaki v Avstraliji se obletnic posvetitve cerkva zelo veselijo. Praznično vzdušje se je začelo že v soboto, ko smo se zbrali na slavnostnem kosilu: g. nadškof, p. Darko, veleposlanik republike Slovenije v Avstraliji g. Jurij Rifelj, nekdanji častni konzul v Avstraliji g. Fredi Brežnik, sedanji častni konzul g. Anton Tomažin, častni vicekonzul g. Mark Stariha, g. Peter Krobe, g. Valter Šuber in g. Mario Cesar, ki je bil ta dan naš spremljevalec in nas je popeljal na ogled Sydneya. Povedal je veliko zanimivosti o mestu, pa tudi o svojem življenju. Kljub temu, da se je mlad iz rodne Pivke odpravil v svet, je ohranil veder značaj in močno ljubezen do domovine.

V nedeljo smo v Sydneyu praznovali petinštiridesetletnico slovenske cerkve. Tik pred sveto mašo se je nebo razjasnilo. Pred tem je celo noč deževalo kot iz škafe. Lepoto bogoslužja v skoraj polni cerkvi so obogatile narodne noše in lepo petje. G. nadškof je spregovoril o nedeljskem evangeliju, v uvodu nagovora pa je poudaril pomembnost zbiranja v slovenski cerkvi. Posebno pozornost je namenil p. Valerijanu, graditelju cerkve in dolgoletnemu voditelju slovenskega misijona v Sydneyu: »Naše današnje praznovanje je najprej hvaležno spominjanje vseh tistih, ki so v to cerkev, v to misijonsko središče na nek način vgradili samega sebe. Tudi danes ste nekateri izmed njih tukaj, zato ta zahvalna beseda velja vsem vam. P. Valerijana se bomo ob današnji slovesnosti spomnili še na poseben način. P. Valerijan je živel s to skupnostjo in živel za to skupnost in v tej skupnosti je p. Valerijan še vedno doma. Naj vam povem kako zelo ste mu bili blizu. S p. Valerijanom sva se takrat, ko se je izkazalo, da je težko bolan in da ne bo mogel več poskrbeti sam zase, veliko pogovarjala o tem ali naj se vrne iz Slovenije v Merylands, ali bi bilo morda bolje, da bi ostal v Ljubljani. Še danes se živo spomnim, kaj mi je odgovoril: »Če bi poslušal srce, bi se takoj vrnil v Avstralijo, ko pa poslušam razum, mi govori, naj ostanem v Sloveniji. Ostal bom v Ljubljani!« Razum ga je obdržal tam, srce je ostalo tukaj. Zato sem vam hvaležen, kar ste zanj storili več kot petdeset let njegovega delovanja v Sydneyu. Hvaležen sem, da se ga še danes tako prijazno spominjate in da molite zanj. V molitvi naše vezi ostajajo trdne, kljub temu, da se nam zdi, da so tisti, ki so se poslovili, odšli daleč.«

P. Darko, nadškof p. Stane in p. Marjan med slovesno mašo v Sydneyu

Po oznanilih sem se skupnosti zahvalil za bližino našim bratom danes in v preteklosti. Izročil sem jim priznanje Slovenske frančiškanske province sv. Križa in jih prosil naj ostane ta naveza trdna in prijateljska še naprej.

Po sveti maši je nadškof p. Stane blagoslovil spominsko ploščo pred vhodom v dvorano. Na njej je zapis o p. Valerijanu in zapis o odločitvi, da se bo odslej v hvaležen spomin nanj dvorana slovenskega misijona v Sydneyu imenovala po njem.

Blagoslov plošče v Sydneyu v spomin na p. Valerijana

Po prazničnem kosilu, ki se ga je udeležilo okrog 150 rojakov, smo se odpravili v Wollongong. Tamkajšnja cerkev je praznovala petinštiridesetletnico svoje ustanovitve. Vzdušje je bilo ponovno praznično in polno hvaležnosti. Tudi skupnosti v Wollongongu sem se zahvalil za prijateljstvo z našimi brati in jim izročil priznanje naše province.

Med večerjo v dvorani slovenskega doma sem slišal nekaj pričevanj naših rojakov kolikšen pomen ima slovenska cerkva zanje in koliko dobrega so jim storili naši patri. V veselje mi je bilo slišati, kako dragocena jim je naša bližina.

Naši rojaki v cerkvi v Wollongongu

V tednu, ki je sledil, smo si ogledali Uluru, sveti kraj domorodcev Aboriginov. P. Darko pravi, da je to mesto geografsko središče Avstralije in če pogledaš na zemljevid, je v resnici skoraj tako. Skalna gmota Uluru, ki se angleško imenuje Ayers rock, je zanimiva turistična točka. Je drugi največji skalni monolit na svetu, takoj za Mount Augustus, ki se tudi nahaja v Avstraliji. Uluru se dviguje 318 metrov nad okolico, v širino meri 2, v dolžino pa 3,6

kilometrov. Zgrajen je iz rdečkastega peščenjaka in je ena glavnih naravnih znamenitosti celine. Znan je zaradi svoje nenavadne velikosti in lege, pa tudi zaradi navideznega spreminjanja barve. Nekateri si pozno popoldne na parkiriščih s katerih je dober razgled na Uluru, pripravijo zložljive mize, jo obložijo z dobrotami ali vsaj s penino in na prenosnih ležalnikih čakajo čarobni trenutek, ko bo sveta skala tik pred sončnim zahodom zasijala v ognjenem žaru. Vse bi bilo zelo romantično, ko ne bi vzdušja motili roji muh, ki se jih dejansko ne moreš sproti otepati. V okolici Ayers rocka me je prevzela puščava, njene barve, rastje, srečanje z divjo kamelo, dingom, jato papig in ogled bližnjega konglomeratskega osamelca Kata Tjute (angleško Mt. Olga).

Praznovanje zlatega jubileja slovenske cerkve v Melbournu se je začelo v četrtek 18. oktobra 2018 s slavnostno sejo pastoralnega sveta. Člani so se zbrali ob 19. uri pri sveti maši, ki jo je vodil nadškof p. Stane. Po sveti maši se je srečanje nadaljevalo v prostorih Baragovega doma. Po uvodni molitvi, pregledu zapisnika in napovednika dejavnosti in dogodkov je spregovoril g. nadškof o pomenu krstnega duhovništva. Zahvalil se je članom pastoralnega sveta za njihovo delo, zvestobo in predanost. Po seji je sledilo obvezno skupno fotografiranje. S tem se srečanje ni končalo. Ob postrežbi v kuhinji misijona se je v sproščenem kramljanju prebudilo veliko spominov na začetke misijona v Melbournu, na naše patre, posebej na p. Bazilija, in Slovence, ki so se zbirali v cerkvi in v dvorani slovenskega misijona.

Slovenska kapelica v Ta Pinu

V petek smo poromali v Ta Pinu. Bog nas je blagoslovil z lepim vremenom. P. Viljem Lovše, ki je sobotno leto preživel v Avstraliji, je to božjo pot takole opisal: »Slovinci so v Ta Pinu, zahodno od Melbournu, zgradili prav lepo kapelico z mozaikom Brezjanske Matere Božje na portalu in s Sveto Družino na notranjem oltarju. Glavno cerkev imajo Maltežani. Prijazni. Majhni in odprti kakor mi. Sredi te avstralske zemlje, pete celine, kengurujev in posebne angleške melodije, se oglašča Večna lučka iz skrite kamrice mojega in tvojega srca.«

Več kot sto romarjev se nas je zbralo pred Marijino kapelico z Brezjansko Marijino podobo in tam zapeli litanije Matere Božje. Kapelica letos praznuje deseto obletnico postavitve. V cerkvi, pravzaprav malo večji baraki, smo obhajali sveto mašo. Nadškof p. Stane je med pridigo spregovoril o dediščini vere, jezika in kulture. Sveti maši je sledilo kosilo v restavraciji v Bacchus Marshu. Veselje romarskega doživljanja in druženja je ob koncu kosila doživelo višek v slovenskih narodnih pesmih, ki so jih začeli prepevati za enim izmed omizjem in jih je kmalu poprijela vsa družina. Tako daleč od doma domača pesem zveni bolj Slovensko in še bolj ganljivo.

Delovna skupina Društvo sv. Eme v Melbournu

V soboto je bil dan pripravljanja. Delovna skupina pridnih žena se je ob 8.30 zbrala v cerkvi pri sveti maši, med katero je g. nadškof poudaril, da občestvo ne gradi samo bogoslužje, ampak tudi agape. Po maši so gospe vse do poznega popoldneva kuhale in pripravljale vse potrebno za nedeljsko slovesnost. Ta dan nas je na kosilo povabil pred kratkim upokojeni melbournski nadškof msgr. Denis Hart. Je velik prijatelj p. Cirila, p. Davida, ge. Marije in vseh slovenskih izseljencev v Avstraliji. Ko smo omenili, da smo bili prejšnji dan na romanju v Ta Pinu, je rekel: »Romanja so za vernike zelo pomembna, ker se takrat osredotočijo na svojo vero. Romanja imajo za prihodnost Cerkev v Avstraliji velik pomen!« Ob tej izjavi sem pomislil na p. Petra Lavriha in njegovo romarsko navdušenje. Če bi bil tukaj, bi g. nadškofu zagotovo zadovoljno prikimal.

Nedeljsko praznično jutro je bilo jasno in sveže. Termometer je pokazal 7 stopinj Celzija. Kmalu po pol deseti uri so bile klopi v cerkvi sv. bratov Cirila in Metoda zasedene. Nekaj otrok v narodnih nošah se je kot šopek postavilo ob strani oltarja. Vernike je v slovesnost uvedla molitev rožnega venca. Ob 10. uri

je k oltarju pristopil nadškof p. Stane v spremstvu so-mašnikov in drugih Frančiškovih bratov iz avstralske province, ki so se praznovanju pridružili na povabilo p. Cirila. Po uvodnem pozdravu g. Stanka Prosenaka, je spregovorila prvokrščenka ga. Tanya Markič, ki je bila med Božje otroke sprejeta v tej cerkvi pred petdesetimi leti prav na dan njene blagoslovitve. Za njo je sveti krst v cerkvi v Kew sprejelo še nad 2700 otrok.

Med sveto mašo je prepeval mešani cerkveni zbor, moški pevski zbor Planika, solistka ga. Kristina Cestnik in otroci v narodnih nošah.

Navajam nekaj poudarkov iz pridige nadškofa p. Staneta: »Pozdrav vsem, ki ste danes prišli sem, da bi praznovali zlato obletnico tega svetišča. Na včerajšnji dan pred petdesetimi leti je koprski škof dr. Janez Jenko blagoslovil to cerkev. Ko sem premišljeval o gradnji te cerkve, o ljudeh, ki so sodelovali takrat, o ljudeh, ki sodelujete danes, mi je prišlo na misel tole: Te cerkve in nobene druge cerkve ne bi bilo, če ne bi bilo najprej vernega občestva. Cerkev daje življenje verno srce, srce, ki bije za Boga, srce, ki bije za bližnjega. Danes se s hvaležnostjo spominjamo tistega občestva verujočih, ki je zgradilo to cerkev. Mnogi izmed graditeljev ste danes tukaj. Če bi vaše vere ne bilo, bi te cerkve ne bilo. Danes gre, bratje

in sestre, pravzaprav za isto zgodbo. To cerkev potrebuje vaša vera, zaradi vere se v tej cerkvi zbirate. Prosim vas, da v tem svetišču vedno znova poživljate svojo vero. Vera je kakor dihanje. Dihati moraš, če hočeš živeti. Verovati moraš, če hočeš biti svetišče živega Boga. Bogu izrekamo prošnje za vse mogoče, skoraj nikoli pa Boga ne prosimo za vero. Prosite za vero, da bo ta cerkev ostajala živa cerkev.

Če bo Gospodov Duh napolnjeval to svetišče in vaša srca, potem je tej cerkvi, predvsem pa temu občestvu, zagotovljeno, da bo Bog še naprej živel z vami. Danes ga prosim, naj vas blagoslavlja, naj vas varuje, da boste mogli ostati dobri kristjani!«

Okrašena cerkev v Melbournu

V angleščini je pridigal nekdanji provincial avstralske province p. Paul Smith. Spregovoril je o čudovitem prijateljstvu med avstralskimi in slovenskimi frančiškani. Posebej je izpostavil vlogo p. Bazilija, njegovo zamisel o misijonskem središču za Slovence in njegovo gorečnost. Dejal je: »P. Bazilij je imel sanje, ki so jih njegovi slovenski rojaki uresničili.«

Po obhajilu je nadškof p. Stane vsemu občestvu izročil papežev blagoslov, graditelja in voditelja gradnje cerkve g. Lojze Markič in g. Rudi Koloini pa sta prejela priznanje naše province. Priznanje province je prejela tudi skupnost slovenskih vernikov za bližino in sodelovanje z vsemi našimi patri, ki so delovali v Melbournu, začeni s p. Bazilijem pa vse do p. Cirila in p. Davida. Sledila je zahvalna pesem in zaključni blagoslov.

Po maši smo se na stopnicah pred cerkvijo nagnetli za spominsko fotografijo. Dvorana pod cerkvijo je sprejela 250 gostov, vsakega, ki se je želel udeležiti slavnostnega kosila.

Presenetila je Suzana Belec z izvirno in umetniško izdelano torto, ki je predstavljala cerkev v Kew, upodobila pa je tudi p. Bazilija, ki kleče moli pred stopnicami svetišča.

Moški zbor Planika je na odru dvorane zapel nekaj narodnih pesmi, nadškof p. Stane in p. Marjan pa sta v dar prejela dva bumeranga s povabilom: »Kakor se bumerang vrne k tistemu, ki ga je vrgel, tako tudi vi dva še kdaj obiščita Avstralijo!«

Slovesna maša v Melbournu

Torta ob 50 letnici cerkve v Melbournu

V tednu po slavu v Melbournu smo obiskali Queensland in poromali v Marian Valley, **kjer je poleg prostornega svetišča na obširnem zemljišču**

zgrajenih veliko kapelic različnih narodnosti. Ena najlepših kapelic je kapelica Marije Pomagaj, ki jo z vso ljubeznijo oskrbujejo Jože in Marta Gjerek. Marian Valley je edini romarski kraj obširnega Queenslanda.

Sveta maša v Marian Valley

Pri sveti maši se nas je zbralo več kot petdeset romarjev. Nadškof p. Stane nas je takole nagovoril: »Bog se nas veseli. To je čudovito sporočilo, ki ga nikoli dovolj globoko ne vsadimo v srce. Kljub temu, da kdaj doživljamo življenje z njegove senčne strani, ne smemo pozabiti na veselje, ki ga ima Bog nad nami. Bog se veseli, ker smo njegovi. Vsakega izmed nas obiskuje in vsakemu izmed nas govori na srce. Pomembno je, da prosimo za veselje srca, ki veruje in v tej veri najde zaupanje, prihodnost in pogum.

Današnja božja beseda nas vabi k poslušanju. Boga je treba poslušati s srcem. Marija je za nas učiteljica takega poslušanja. Odit moramo v tišino in samoto, da nam Bog lahko spregovori svojo besedo. Želim vam, da bi odšli iz tega romanja s poslušajočim srcem, s pripravljenostjo sprejeti božjo besedo in po njej živeti. Tako bo z močno vero zaznamovan vsak trenutek vašega življenja. Prosimo božjo Mater Marijo, naj nam pomaga poslušati in živeti Besedo.«

Po sveti maši smo med petjem litanij Matere Božje v procesiji odšli k slovenski kapelici Marije Pomagaj, kjer je nadškof p. Stane podelil blagoslov. Sledilo je kosilo in prijetno druženje. G. Jože Gjerek je opisal svoj prihod v Avstralijo. Premagati je moral veliko ovir. »Brez Božje pomoči ne bi šlo«, je dejal.

V petek smo se odpravili v Adelaido. Tudi p. David je skrbno načrtoval program obiska in praznovanja 35 – letnice cerkve. V soboto zjutraj smo maševali pri malteških sestrah, nato smo z obiskom razveselili Štefana in Zinko Kolman. Bivata v domu za upokojene. Štefan je bil med najbolj dejavnimi pri gradnji cerkve. Njegove zgarane roke so potrdile to, kar je povedala Zinka: »Moj mož je zgradil slovensko cerkev, dva slovenska kluba in veliko stanovanjskih hiš!« Štefan je Najsvetejše in nadškofov blagoslov prejel žarečih oči. Nadvse počaščena je bila tudi Marta Zrim, sicer doma iz Mengša, ki nas je v soboto zgodaj popoldne sprejela na svojem domu. Za cerkev v Adelaidi je storila veliko dobrega, med drugim je vezla mašne plašče. Njen spomin je prava zakladnica doživetij in dogodkov, ki jih je podajala s spretnostjo zanimive govornice. Tudi

njo je nadškof p. Stane obhajal in blagoslovil. V soboto zvečer smo v misijonu v Adelaidi gostili hrvaškega frančiškana fra Nikico in malteškega duhovnika Gabriela, ki je kljub svojim triinšedemdesetim letom polno zaposlen. Običajno mašuje dvakrat dnevno, ob nedeljah pa trikrat ali večkrat. Pripovedoval je o nenavadni razvadi na katero je naletel med službovanjem v Avstraliji in sicer, da neveste zamujajo na poroko pol ure ali več. Ko pa neke neveste le ni in ni bilo, je ženin neopazno odšel izpred oltarja za prvi vogal cerkve, kjer je v želji po pomiritvi prižgal cigareto. V tistem pride nevesta in začnejo iskati ženina. Nihče ni vedel kje je. Takrat je pa nevesto močno zaskrbelo, če si ni morda premislil. Če bi bila točna bi si prihranila skrb in solze.

Pozdrav g. Ivana Legiša v Adelaidi (s šopki Chelsie in Mia, tretja generacija Slovencev v Avstraliji)

Tudi praznovanje v Adelaidi je Bog blagoslovil z lepim vremenom. Na začetku slovesne maše je pozdravil rojak Ivan Legiša in nas uvedel v praznovanje z besedami: »Bilo je pred mnogimi leti, ko smo se novoprišleki množično utapljali v tujem svetu, ki nas je hotel imeti zase. Ko smo vstopil v avstralsko katoliško Cerkev, smo hitro ugotovili, da ne razumemo kaj nam pridigar polaga na srce. Ko je v nas vpila praznosta po taki ljubezni, ki briše solze in lajša bolečino, nam je Bog ljubezni z ameriških Brezij leta 1951 poslal p. Bena Korbiča in p. Klavdija Okorna, ki sta začela zbirati razkropljeno čredo. Po letu 1962 nas je začel pastoralno obiskovati p. Bazilij Valentin. Prvi stalni duhovnik je bil p. Filip Inocenc Ferjan, ki je med nami deloval pet let – od 1975 do 1980. Kmalu po prihodu p. Janeza Tretjaka leta 1982 je bila zasajena prva lopata na gradbišču nove cerkve. Novo svetišče je februarja 1983 blagoslovil ljubljanski nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. P. Janez je bil v naši cerkvi dušni pastir trideset let. Vedno bolj smo spoznavali, da je blagor imeti svojo cerkev, kjer slapovi milosti pritekajo v naše duše in čistijo misli. V tej hiši božji smo našli zavetje in se poglobljali v Kristusovo skrivnost odrešenja. Ta naš posvečeni dom je postal dom daritve, molitve, krstov, porok, pogrebov, postajal je dom narodnosti, kulture, identitete, upanja in polnosti življenja.

Ker je ljubezen neke vrste magnet naših src, je sedaj, ko smo ostareli, bolj kot kdaj koli prej potrebno, da ovijemo roke hvaležnosti okrog Božje ljubezni in rečemo hvala za odpustanje, za poštenje, odkritosrčnost in za življenje, ki je še pred nami!»

Sveta maša v Adelaidi

P. Stane nas je med pridigo takole nagovoril: »V tej cerkvi se zbirate že petintrideset let. Na to ste lahko ponosni in za to morate biti hvaležni. Ponosni, ker lahko Boga v tej cerkvi častite in slavite v jeziku vaših mater in očetov, hvaležni pa zato, ker vsak dober dar prihaja od Boga. Sveti Pavel to izredno jasno pove: 'Kaj pa imaš, česar nisi prejel?' Prava hvaležnost prihaja iz srca in hvaležno srce ve, kaj mu je bilo podarjeno in kakšne milosti je prejel.

Pomembno je, da slišimo besede preroka Jeremija iz današnjega prvega berila: 'Vriskajte od veselja!' Vabim vas k vriskanju in vzklikanju v vaših srcih. Naj vas napolni tisto notranje veselje, ki prinaša s seboj zadovoljstvo, ki izhaja iz zavedanja, da smo blagoslovljeni in da je Gospod zvest. On nas nikoli ne zapusti, zato vedno hodite za Njim – takrat, ko je hoditi za Njim lahko in takrat, ko je hoditi za Njim zelo težko. Vsakokrat, v takšnih ali drugačnih okoliščinah mora naša hoja za njim ostati zvesta. Vsakokrat, ko izpolnjujemo njegovo voljo, mora biti naša ljubezen zvesta.

Ko se danes veselimo in se zahvaljujemo za petintrideset let te božje hiše, prosimo Boga, naj nam podari milost, da bomo lahko hodili za njim kot posamezniki, kot družine, kot slovenska skupnost tukaj v Adelaidi, naj Gospod blagoslavlja vašo pot in naj vas Sveta Družina vedno znova varuje!»

Po obhajilu je g. nadškof p. Stane blagoslovil podobno svete Mary MacKillop, ki jo je narisala Justi Bole – Schneider. Sliko prve avstralske svetnice bodo namestili v cerkev. V letu smrti svete Mary MacKillop leta 1909 je 750 njenih sester učilo in vzgajalo 12.409 otrok v 117 šolah po vsej Avstraliji. »Bog najbolj ljubi tiste, ki pomagajo slabotnim, da postanejo popolni,« je zapisala Mary. Delo Mary je spremljalo molitev in živ, osebni in prijateljski odnos z Bogom, zato je ni moglo ustaviti nobeno nasprotovanje. Sestre so poleg šol ustanovljale tudi sirotišnice, zavetišča za brez-

domce, neozdravljivo bolne in bivše zapornike, ki so bili pripravljeni začeti novo življenje. Sveta Mary daje zgled močne volje, delavnosti, poguma, trdnega zaupanja, otroške vere in popolne predanosti Bogu.

Občestvu v Adelaidi sem predal priznanje Slovenske frančiškanske province. Zahvalil sem se z besedami: »Sv. Mary MacKillop je rekla, da je hvaležnost spomin srca. Danes me srce spominja na p. Bazilija, p. Filipa Inocenca in p. Janeza. Hvala za vašo skrb in bližino, ki ste jim jo namenili in jo danes namenjate p. Davidu. Hvaležen sem vam za prijateljstvo, brez katerega bi se naši patri med vami težko udomačili in bi težko živeli za vas!« V imenu skupnosti je priznanje sprejela zvesta sodelavka misijona Rosemary Poklar.

Priznanje občestvu v Adelaidi je prevzela ga. Rosemary Poklar

Pred sklepnim blagoslovom je g. nadškof p. Stane izročil dva šopka: g. Danilu Kreseviču, ki naj ga ponese na grob ženi in mami Ivi Kresevič in ge. Mariji Zagorc, ki naj ga ponese na grob pokojnemu možu Ivanu Zagorcu. Iva in Ivan sta bila tako kot vsa njuna družina zvesta in predana člana slovenskega misijona v Adelaidi.

Ob izhodu iz cerkev smo prejeli spominske podobice na katerih je poleg zahvale zapisana molitev k Sveti Družini. Druženje smo nadaljevali v bližnji dvorani. Ponovno smo bili deležni gostoljublja, domačnosti in hvaležnosti.

Popoldne smo obiskali slovenski klub v Adelaidi, zvečer pa smo že poleti v Melbourne. V ponedeljek sva z nadškofom p. Stanetom pripravila prtljago za večerni polet v Evropo. Poleg prtljage sva vzela s seboj veliko lepih vtisov.

Ob Slovencih v Avstraliji doživim kaj pomeni domovina in medsebojna povezanost. V Sydneyu je rekla neka gospa: »Mi smo tako daleč od doma in tukaj nimamo veliko žlahte, zato smo sorodniki drug drugemu!« Pravi jo, da moraš iti v tujino, da se naučiš ljubiti rodno grudo. Med rojaki v Avstraliji se te ljubezni v resnici lahko naučiš.

Ker je dežela pod južnim križem tako daleč, tam tudi bratstvo zveni drugače. V teh dneh smo z brati pogosto posedeli in se zadržali v sproščenih pogovorih. Ni nas moril občutek, da nas preganja čas ali da smo drug drugemu odveč. Bratom in Mariji Anžič se zahvaljujem za lep sprejem in lepo druženje, nadškofu p. Stanetu pa posebej hvala za preprostost in prijetno sopotništvo. Naj vas vse, brate in rojake v Avstraliji, Bog blagoslovi in varuje!

p. Marjan Čuden

Hoditi po poti z mladimi

Dragi bratje, naj vam Gospod nakloni mir!

Razveseljivo je, da god serafinskega očeta, svetega Frančiška Asiškega praznujemo istega dne, kot se začne škofovska sinoda, ki jo je sklical papež Frančišek in katere tema je: *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti*. Na sinodi bodo mladi v središču tako papeževega srca kot srca celotne Cerkve.

Če pogledamo, kako je naš serafinski oče preživel svojo mladost, njegov nemir in iskanje, vidimo globoko povezavo med tistim mladeničem izpred osemsto let in današnjimi mladimi, kajti sveta zemlja človeškega srca danes ni prav nič drugačna, kot je bila tedaj. Dejstvo, kako je sveti Frančišek odgovarjal na izzive svojega časa, lahko osvetli iskanje, v katerega so danes vključeni mladi, hkrati pa je tudi »vabilo k iskanju novih poti in k pogumni in zaupljivi hoji z njimi, pri čemer bomo upirali oči v Jezusa in se odpirali Svetemu Duhu, da bi pomladili obraz Cerkve« v tem času prelomnih sprememb (Delovni dokument sinode mladih 1).

Tisto, kar sta doživela učenca na poti v Emavs, lahko pomaga tako nam kot tudi mladim, da se bomo močneje zavedali navzočnosti Kristusa, ki hodi z nami. Tudi nam bo hoja s Kristusom pomagala premagovati malodušje, ponovno razlagati našo zgodbo, zato bodo naša srca gorela v nas in nas spremenila v oznanjevalce Vesele novice.

1) »In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima« (Lk 24,15)

Po Jezusovem trpljenju in smrti sta se učenca iz Emavs z otožnim obrazom in bolečino v srcu vračala na svoja domova in k svojim zadevam. Na poti tja se jima je, ne da bi ga spoznala, pridružil Jezus in šel z njima ter ju molče in pozorno poslušal.

Ravno tako kot učenca na poti v Emavs, tudi naši mladi med svojo bivanjsko potjo razpravljajo, odraščajo, razmišljajo in si delijo bistvene življenjske izkušnje. To je »čas za preizkušanje, za vzpone in padce, za upanje, ki se izmenjuje s strahom, ter neizogibno napetost med pozitivnimi in negativnimi vidiki, po katerih se učimo izražati in vključevati čustvene, spolne, intelektualne, duhovne, telesne, odnosne in družbene razsežnosti« (Delovni dokument sinode mladih 1). Ta

dinamika je značilna za življenje mladih, ki doživijo mnogo stvari, pogosto, ne da bi imeli veliko priložnosti za razmislek in globoko razumevanje.

Plenarni svet Reda (PCO 2018), ki se je nedavno odvijal v Nairobiu v Keniji, je sklenil, da »so za poslušanje mladih in hojo z njimi potrebna osebna, bratska in strukturna prizadevanja, da bi lahko hodili z njimi na njihovi poti, razumeli, kaj se dogaja v njihovem življenju, poznali njihov položaj, sodelovali pri njihovi izpolnitvi ter bili prijazna in iskrena navzočnost v njihovem vsakdanu.« Zato moramo po zgledu Jezusa, ki je ponižno hodil ob učencih, svoje korake prilagoditi njihovim in z njimi držati korak. Čeprav nam današnja tehnologija močno pomaga zmanjševati geografske razdalje, če želimo »hoditi po isti poti« in mladim stati ob strani, moramo biti nujno fizično navzoči ob njih in se udeležiti njihovih upov in sanj, ne da bi jih skušali spremeniti v nekaj, kar jim ni namenjeno. Tako kot je sveti Frančišek znal biti blizu tistim, ki so mu bili dragi (kot vidimo v njegovem Pismu bratu Leonu), moramo tudi s svojim bratskim pristopom kazati mladim, če »morajo in želijo priti k nam, naj pridejo«.

Poleg tega, da hodimo z njimi, se jih moramo tudi učiti poslušati. V današnjem svetu niso dovolj dokumenti, razna literatura ali uradne izjave z naše strani ali s strani hierarhije. Treba je znati dovoliti mladim, da povedo svojo resnico in da napišejo lastno zgodbo. Preden spregovorimo, preden želimo poudariti, kako naprej in dati hitre odgovore, moramo imeti potrpežljivost Učitelja, ki ve, kako vprašati in poslušati: »O kakšnih rečeh se pogovarjate med potjo« (Lk 24,17)? Takšno poslušanje prihaja iz gotovosti, da je tudi mlad človek izraz Božjega glasu, zato je treba razumeti srečanje kot kraj teologije, kjer se razodeva Bog. Da bi lahko pravilno evangelizirali mlade, je pomembno priti v stik s tistim, kar je »Božje« v njih, in z Božjimi očmi razumeti psihologijo, biologijo, sociologijo in antropologijo mladega človeka.

Sveti Frančišek je sprejemal nasvete, opomine, pravke in navdihe od svojih bratov in sester. Tudi mi bi morali razviti sposobnost, da si dovolimo postaviti pod vprašaj sami sebe in dovolimo mladim, ki so nam blizu, da izpodbijajo naše teorije in strukturne predpostavke, in se tako upremo skušnjavi, da bi vedno imeli zadnjo besedo.

2) »Tedad je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pislih.« (Lk 24,27)

Jezus je poslušal učenca, njuno trpljenje in njuno doživljanje nedavnih dogodkov, njegovega trpljenja in smrti, in jima je sam pomagal razlagati dogodke v luči Božje Besede.

V tem smislu ima naša frančiškanska karizma mladim veliko povedati. Ko se podajo na pot iskanja, od nas, našega ravnanja in naših besed, potrebujejo in pričakujejo, da smo jim zgled, znamenje in vir, medtem ko skušajo osmisлити svoje težave in si razložiti, kaj se dogaja okrog njih.

Nekateri analitiki »govorijo o ,preobrazbi' človeške usode, ki povzroča izjemno velike izzive za vse, ki si skušajo zgraditi dobro identiteto, mladi (ki so čuvaji in seizmografi vsakega obdobja) pa jih bolj kot drugi razumejo kot vir novih priložnosti in nevarnosti brez primere« (Delovni dokument sinode mladih 51). Politična, verska, moralna, družbena in bivanjska vprašanja, ki jih neposredno zadevajo, jim lahko pomagamo razumeti na temelju naše karizme. To je drugi korak, s katerim jim lahko kot bratje in manjši pomagamo razumeti sodobno dogajanje, na osebni in družbeni ravni. Tako ni dovolj le »bolje spoznati samo besede [Sveto pismo] in jih razlagati drugim« (FOpom 7), moramo se tudi zavezati pričevanjskemu življenju, ki bo dosledno in prepričljivo. Frančišek Asiški ni bil teoretik duhovnega življenja, o Bogu je govoril iz svojih izkušenj. Tudi mi smo poklicani, da svoja življenja spremenimo v pravi evangelij za mlade, kot izraz zvestobe svojemu poklicu. Naše zaobljube, naše pričevanje, osebna zavezanost, način življenja in naše spoprijemanje z različnimi situacijami, so poti, po katerih mladi odkrivajo različne poti za ponovno razlaganje znamenj časov.

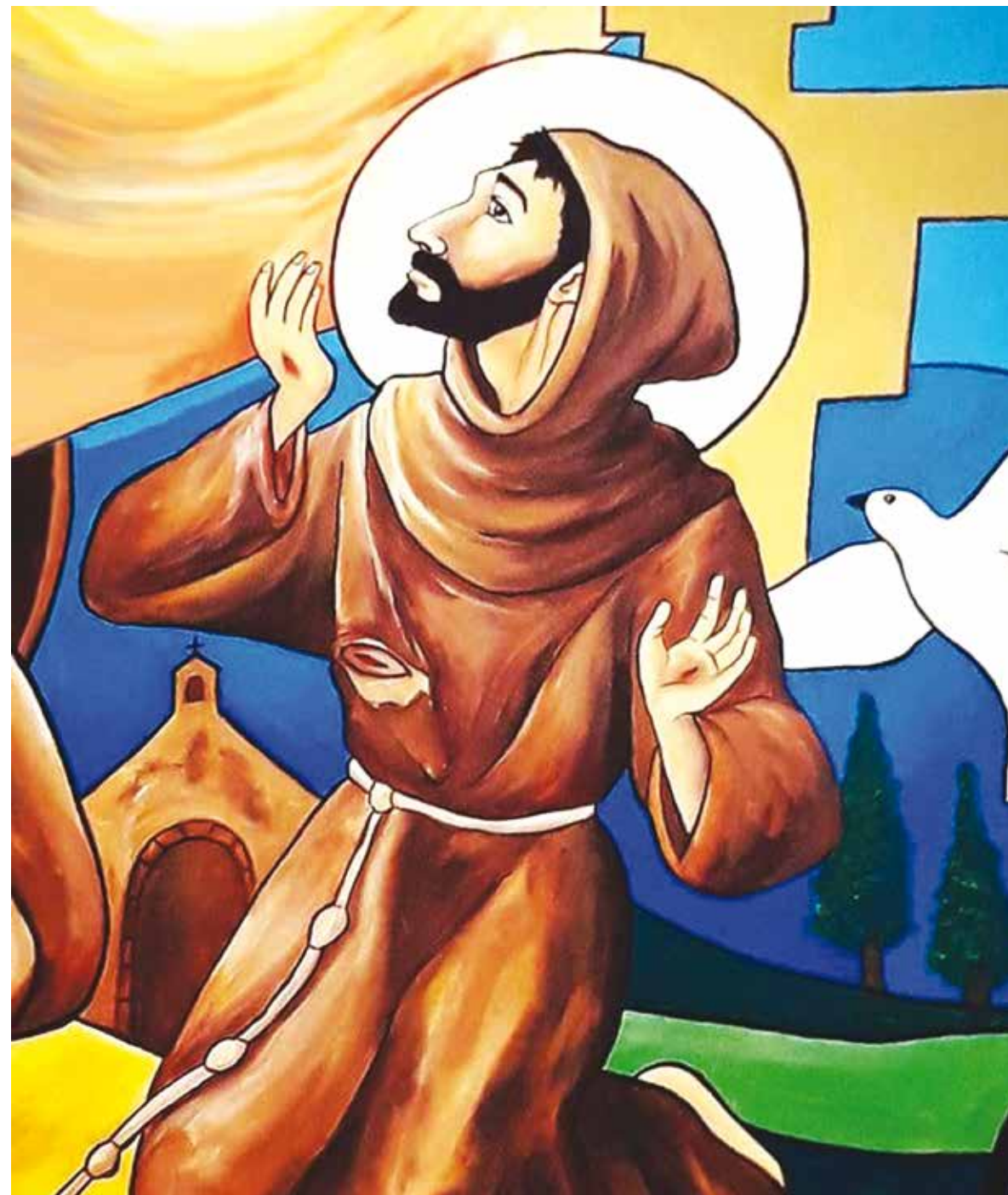
3) »Oštani z nama, Gospod ... Ali ni najino srce gorelo v naju, ko nama je po poti govoril in odpiral Pisma?« (Lk 24,29,32)

Proti večeru, potem ko sta dolgo hodila v njegovi družbi, sta učenca iz Emavs prosila Jezusa, naj ostane z njima. Med časom, ki so ga še preživeli skupaj, so si delili stvari, rodilo se je prijateljstvo in njuni srca sta zagoreli v njiju.

Bratje živimo v svetu, polnem odločitev. Ob tem si moramo krepiti vero v preroško moč in pomembnost svojega poklica. Mnogim današnjim mladim je frančiškansko redovno življenje sopomenka za toplo srce. »Ker bolj verjamemo vase in delimo bogastvo svoje karizme z mladimi, bo v njihovih srcih gotovo zrasla želja, da jih ne bi zapustili in ostali z njimi« (Plenarni svet Reda 2018).

Mladi ob soočanju z individualizmom in brezbržnostjo od nas pričakujejo pričevanje, ki bo »'prerokba bratstva', dom, ki bi lahko postal njihova družina« (Delovni dokument sinode mladih 72). Ob soočenju s »kulturo, ki jo navdihujejo individualizem, potrošništvo, materializem in uživaštvo, kjer kraljuje videz« (Delovni dokument sinode mladih 8), je lahko naše

preprosto in stvarno bivanje pravo pričevanje, kjer »človek namreč toliko velja, kolikor velja pred Bogom in nič več« (FOpom 19). Mladim, ki imajo pred očmi toliko smrti, nasilja, vojn in marginalizacije, bo naš krotki, miroljubni in skromni, blagi in ponižni odnos do sveta (FPVod 3,11) služil kot kompas, ki jim bo kazal pravo pot miru. Mladi se ne bojijo velikih in korenitih izzivov. Njim lahko redovniki, ki živijo z navdušenjem in gorečnostjo, prinese sodoben in aktualen odgovor. Ob soočenju z vse bolj sekularizirano družbo, ki s svojim življenjem in odločanjem izključuje Boga, naši mladi hrepenijo po tem, da bi bili blizu ljudem, ki dejansko živijo po veri, bratom, katerih cilj je, da: »ne hrepenimo torej po ničemer drugem, naj nočemo nič drugega, naj nas nič drugega ne privlači in veseli kakor edino le naš Stvarnik, Odrešenik in Zveličar, edini pravi Bog« (FNPVod 23,9). V svetu, kjer so vrednote

postale relativne, kjer je vse začasno in bežno, je trajna življenjska odločitev zelo privlačna in v srcih naših mladih vžiga ogenj.

Dobro vemo, da je v nekaterih državah število poklicev našega Reda zelo upadlo zaradi mnogoterih raznolikih razlogov. Ob tem naj povemo, da motivacija za željo po hoji v redovniškem in duhovniškem poklicu ne more biti spreobračanje in njen cilj ne more biti ohranjanje institucij. Nasprotno, s tem, ko manjši bratje ostanemo čuječi v svojem poklicu v spolnjevanju »svetega evangelija našega Gospoda Jezusa Kristusa« (FPVod LR1,1) in predvsem pridigamo z deli (FNPVod 17, 3), bodo mladi videli v nas Kristusovo navzočnost, ki so jo mnogi začutili v svetem Frančišku in posledično bodo tudi poklici cveteli. Če pokažemo mladim takšno evangelijsko življenje, ki ga od nas zahteva naš serafinski oče, in če jih bomo z zgledom spodbujali k enakemu ravnanju (značilnosti in dinamizem morata biti primerna mladim), tedaj se bo v njihovih srcih vnel goreč klic, ki bo lahko vodil v novo pomlad poklicev.

Nazadnje naj omenim, da sta ta energija in gorečnost v srcih mladih zelo privlačna. Ne bodo le oni čutili navzočnosti Vstalega Kristusa, tudi mi, če si bomo upali in imeli pogum biti nekaj časa z njimi in z njimi deliti kruh njihovega življenja, bomo izkusili, kako se lahko prenovimo in kako lahko znova odkrijemo začetno navdušenje, ki je tako značilno za mlade. Za nas manjše brate se Jezus uresničuje v mladih, s tem, da ga bomo zdaj mi prosili, naj ostane z nami.

4) Tudi ona dva sta pripovedovala, kaj se je zgodilo na poti in kako sta ga prepoznala po lomljenju kruha. (Lk 24,35)

Evangelij nam pove, da je Jezus, potem ko so se učencema odprle oči, ta izginil izpred njunih oči. Nedvomno sta spoznala, da ga zdaj nimata več pred seboj, ampak v sebi, ker sta ga prepoznala v sebi.

V zaključku razmišljanja o Emavsu potrjujemo, da bodo mladi in tisti, ki sprejmejo naš poklic, v tistem trenutku, ko doživijo osebno srečanje z Jezusom, postali učenci in priče Vstalega, in tako sprejeli vlogo v evangelizaciji v skladu s svojo poklicanostjo. S svojo navzočnostjo moramo mlade spodbujati in jim pomagati hoditi po poti, ki vodi v samostojnost, zrelost in izpolnitev.

Ko verjamemo v mlade in ko sprejmemo sanje in ideale tistih, ki želijo sprejeti naš poklic, jim bomo postopoma spremenili in vršilce lastnih poti. Zavrzimo vsakršne modele formacije, ki vodijo v otroško odvisnost in dovolimo mladim, da postajajo odrasli po veri v svojih odločitvah in tudi v posledicah, ki jih te odločitve potegnejo za seboj.

Bratje bi morali biti zmožni dovoliti jim, da prihajajo in odhajajo, in premagovati skušnjavo, da bi imeli vedno nadzor nad njimi, da smo nepogrešljivi. Moramo jim dovoliti, da sprejmejo svojo vlogo v Cerkvi in prevzamejo odgovornost za svoj poklic in rast. Takšen rezultat bi bil višek procesa, ki bi jim resnično omogočil osebno srečanje z Jezusom, s frančiškansko duhovnostjo kot njegovim temeljem. Ta proces bi jim pomagal zoreti v veri in prevzeti odgovornost za svojo zgodbo in svoj poklic. Tako kot je Kristus navzoč po tistih, ki skupaj lomijo kruh in živijo njegov evangelijski klic, je lahko tudi v nas manjših bratih danes navzoč Frančišek in mladim lahko kažemo obraz Kristusa, ki potuje z vsem stvarstvom.

Čeprav je vse to res, hkrati v tem zgodovinskem trenutku Red, ki je del Cerkve, odločno priznava, da so nekateri njegovi člani, enako kot nekateri drugi duhovniki ter redovniki, možje in žene, s svojimi dejanji daleč od idealov, ki jih predstavlja to pismo. Povzročili so hudo škodo nekaterim mladim in izdali njihovo zupanje. Za nas je to vir bolečine in razlog za sram, zato moramo storiti vse, kar je v naši moči, da bi uresničevali in krepili politike in dejanja, s katerimi bi zagotovili, da bi bili vsi mladi varni in spoštovani.

Naj god našega očeta svetega Frančiška, ki je bil kot mladenič odprt za novost evangelija, ki jo je Gospod navdihnil v njem, prenovi našo izbiro za »čustveno in učinkovito« delo z mladimi (Dokument iz Santo Dominga, 114), da bi skupaj z njimi razločevali znamenja prenove, ki jih je Sveti Duh zanetil v naši Cerkvi in v našem Redu.

Želimo vam lepo praznovanje godu svetega Frančiška, mir in vse dobro!

*Rim, 29. september 2018
Praznik nadangelov Mihaela, Gabriela in Rafaela*

*Br. Michael Anthony Perry, OFM
in generalni definitorij*

*Delo na naslovnici: Sveti Frančišek (detajl)
br. Christopher Villanueva, OFM*

Iz frančiškanskega priročnika o skrbi za stvarstvo

Krik zemlje in krik revežev

Krika Zemlje in krikov revežev ne moremo več preslišati; nanje se moramo nujno odzvati. Papež Frančišek je tudi s svojo zgodovinsko okrožnico Hvaljen, moj Gospod¹ vsemu svetu poslal močno sporočilo glede resne okoljske krize. Kot frančiškani smo poklicani, da »v skrbi za stvarstvo ... kot božje orodje sodelujemo vsi«² na vse možne načine.

Generalni kapitelj nas v povezanosti s predhodnim kapitlem³ še naprej spodbuja k ustanavljanju praktičnih bratskih odnosov v dobro skrbi za stvarstvo. V pričakovanju objave okrožnice Hvaljen, moj Gospod, je kapitelj izdal ti nalogi:

*Generalni definitorij naj izdela priročnik o skrbi za stvarstvo, ki bo imel trdne svetopisemske, cerkvene in znanstvene temelje, in bo dal smernice našim enotam, da se bodo lahko odzvale na ekološke izzive našega časa.*⁴

*Vsaka enota mora s pomočjo moderatorja za stalno formacijo, animatorja za evangelizacijo in animatorja JPIC v skladu s smernicami splošnega priročnika za preučevanje, pripraviti program, s katerim bo ta razsežnost postala del našega življenjskega sloga in del življenja, pastorage in družbenih dejavnosti enot. Ta cilj se bo presojal na srečanjih predsednikov konferenc z generalnim definitorijem.*⁵

V zvestobi tema nalogama zdaj ponujamo kratko gradivo, ki bo, upamo, spodbudilo brate h konkretnim korakom na poti nove prakse. Za izhodišče smo vzeli razmišljanja o že objavljenih vrednotah JPIC, in menimo, da izkušnje zelo koristijo pri boljšem razumevanju in učenju.

V dokumentu generalnega kapitlja 2015 je zapisano, da smo sredi mnogih korenitih sprememb, kot so ekonomska revolucija, povezana z globalizacijo; digitalna revolucija in bioetični izzivi. Te spremembe spremljajo nove oblike revščine in zapletene okoljske situacije kot so podnebne spremembe, krčenje gozdov in izguba biotske raznovrstnosti.⁶ Ob soočenju s temi težavami nikomur ne bi mogli zameriti, če bi se vprašal, kaj lahko bratje sploh naredimo. Zakaj ne bi teh zadev prepustili strokovnjakom? Vendar si ne moremo zatiskati oči in se skrivati v svojih samostanih. Če iskreno pogledamo okrog sebe, moramo videti, da »gre v našem skupnem

domu nekaj hudo narobe«⁷ Zato smo napisali ta dokument z željo, da bi ovrednotili svoje trenutno življenje (v katerem naravne vire planeta na trenutke porabljamo, kot bi bili neomejeni)⁸ in sprejeli nov način življenja.

Dejavno moramo spodbujati tisto »ekološko duhovnost«, ki jo opisuje papež, ki gre onkraj ošabnega, v človeka usmerjena odnosa z naravo in nas vabi k temu, da ponižno priznamo, da moramo biti »manjši in podrejeni vsemu, tudi stvarstvu (*et est subditus omnibus*, pravi sveti Frančišek⁹). Ustrezne ekologije ne more biti brez ustrezne antropologije.¹⁰ Temelj tega novega odnosa bi morali biti spoštljivost, čudenje, osuplost in hvaležnost. Pravzaprav bi se, preden spregovorimo o skrbi za Zemljo, morali najprej zahvaliti Bogu in njegovemu stvarstvu, ker tako dobro skrbita za nas. »Mi nismo Bog. Zemlja je bila pred nami in nam je bila zaupana.«¹¹ Hrana, ki jo jemo, oblačila, ki jih nosimo in zrak, ki ga dihamo, so darovi Božjega stvarstva za nas! »Vse tvorno veselje je govorica božje naklonjenosti, njegove neizmerne ljubezni do nas. Prst, voda, gore, vse je znamenje božje nežnosti.«¹²

Duhovnost pa je treba pretvoriti v dejanja. To je klic k »ekološkemu spreobrnjenju«¹³ srca, ki vključuje hvaležnost, preudarnost in zmernost – sposobnost, da smo zadovoljni z malim –, da ne bi podlegli nezadovoljstvu ob misli na vse, kar pogrešamo.¹⁴ Ta novi življenjski slog lahko utemeljimo z znano frančiškansko krepostjo *majhnosti*, ki nas vabi k nenehnemu prenavljanju svojega načina življenja in smo še zlasti pozorni na *obrobja* vseh vrst. To je klic k manjšemu potrošništvu in izkoriščanju v odnosu do okolja. »Znova smo poklicani, da stopimo iz udobja svojih domov in življenj«¹⁵ in gremo na obrobja. Vse to zelo jasno odraža frančiškanski življenjski slog uboštva in preprostosti, ki sam na sebi ni krepost, ampak odraz tega, kako se je Bog želel povezati z nami. Najprej je postal za nas preprost in ubog! V skladu z novim življenjskim slogom bomo bliže revežem, ki so prave žrtve te ekološke krize.

Prav zato je gradivo na voljo vsem bratom, da se bodo lahko praktično odzvali na krik Zemlje in tudi na krike revežev našega časa!

1 Hvaljen, moj Gospod, 48.
2 Hvaljen, moj Gospod, 14.
3 Prim. *Bearers of the Gift of the Gospel*, Mandates of the 2009 General Chapter, št. 43.
4 *Going to the Peripheries with the Joy of the Gospel*, 10. sklep kapitlja.
5 *Going to the Peripheries with the Joy of the Gospel*, 11. sklep kapitlja.
6 *Going to the Peripheries with the Joy of the Gospel*, št. 5.
7 Hvaljen, moj Gospod 11.

7 Hvaljen, moj Gospod, 61.
8 Hvaljen, moj Gospod, 106.
9 Prim. Pozdrav krepostim, 16.
10 Hvaljen, moj Gospod, 118.
11 Hvaljen, moj Gospod, 67.
12 Hvaljen, moj Gospod, 84.
13 Prim. Hvaljen, moj Gospod, 216-219, 222.
14 *Going to the Peripheries with the Joy of the Gospel*, št. 33.

SVETOPISEMSKA RAZSEŽNOST

V okrožnici Hvaljen, moj Gospod papež Frančišek poudarja, da si vrstico 1,28 iz Prve Mojzesove knjige narobe razlagamo. Ta vrstica, ki pravi: »si jo podvrzita ... gospodujta ribam v morju ...«¹⁶ je bila napačno razumljena kot dovoljenje za to, da naravo izkoriščamo za človeške namene. Globlje razumevanje zgodbe o stvarjenju pa nas vodi k naslednjim temam za razpravo:

Prvič, Bog je stvarnik vseh stvari. Le on vsem stvarjem daje življenje. Kdo smo torej mi v svetu, ki ga je ustvaril Bog in kje smo? Drugič, čeprav je Bog Stvarnik vsega, z nami deli svojo moč. Bog ljubeče usmerja stvarstvo proti njegovemu cilju. Zemlja rojeva rastlinstvo, v vodah mrgolijo jate živih bitij, sonce in luna uravnavata (*rādā*) noč in dan, in ljudem je bila dana resnična moč, da lahko vlada (*rādā*) Zemlji. Moč gospodovanja je dana od Boga oziroma jo je na nas prenesel Bog, ni naša last. Kako lahko odgovorimo na takšno Božjo velikodušnost? Tretjič, stvarstvo je kozmos. V njem bil najprej kaos, ob Stvarjenju je Bog po svojem ljubečem načrtu za vse uvedel red in zgradbo. Vsako bitje ima svojo funkcijo in določeno mesto v tem čudovitem kompleksu, ob čemer nas navdaja čudenje in spoštovanje, kot nas opominjata sveti Frančišek Asiški in papež Frančišek, kar vzbuja začudenje in hvaležnost. Četrtič, stvarstvo je dobro – resnično zelo dobro – kot je želel in nameraval Bog. Vesolje se ni rodilo iz vojne, boja ali spora, ampak brez truda in brez napora, po Božji Besedi in Božjem dejanju. Človek ni prvotno volk drugemu (Hobbes), ampak je bil ustvarjen dober, odgovoren za drugega in za vse stvarstvo. Petič, Zemlja je dom vseh zemeljskih bitij. Zemlja ni le za ljudi, ampak je življenjski prostor oziroma dom vsega Božjega stvarstva. Bog ni blagoslovil le človeka, ampak tudi ptice in ribe in vsako ustvarjeno bitje. Začeti moramo razmišljati o zemeljski družini oziroma zemeljski skupnosti in ne izključno o skupnosti človeških bitij na Zemlji. Še veliko huje bi bilo, če bi na koncu razmišljali o nas kot posameznih ljudeh, pripravljeni, da se borimo drug z drugim, da bi preživel! In nazadnje, po besedah Svetega pisma je vrh stvarjenja šabat. V nasprotju z mnogimi razlagami zgodbe vrhunec ne nastopi tedaj, ko je šestega dne ustvarjen človek, ampak sedmega dne, ki ga je posvetil Bog. Šabat, sedmi dan, ki ga je blagoslovil Bog, nas spominja na to, da je svet v ljubečih Božjih rokah. To nam pove, da svet ne bo razpadel, če bomo nehali delati: življenje ni odvisno od mrzličnih človeških dejavnosti. Praznovanje dneva počitka nas spominja, da je naš svet, naše življenje, preprosto Božji dar. Papež Frančišek pravi: »Nedelja in sodelovanje pri maši sta zelo pomembna. Nedelja, pri Hebrejcih šabat, nam je na voljo kot dan urejanja človekovih odnosov z Bogom, z nami samimi, drugimi in s svetom. ... Počitek je razširitev pogleda, ki nam omogoča, da spet priznamo pravice drugih.«¹⁵

Poleg tega druga pripoved o stvarjenju v 1 Mz 2,15 pravi: »Gospod Bog je vzel človeka in ga postavil v edenski vrt, da bi ga obdeloval in varoval.« Papež

Frančišek nam na novo razlaga to besedilo, ko zapiše »obdelovati«¹⁶ pomeni orati ali prekopavati zemljo, pa »varovati«¹⁷ (šomer v hebrejščini) pomeni ščititi, negovati, braniti, ohranjati, čuvati.¹⁶

Psalmi so nenehen hvalospjev Bogu, ki je »dober in njegovo usmiljenje je nad vsemi njegovimi deli«¹⁷ in čigar milost vztraja za vekomaj¹⁸ »K petju hvalnic spodbujajo tudi druge stvaritve: ‚Hvalita ga, sonce in luna, hvalite ga, vse svetle zvezde!« (Prim. Ps 148)¹⁹ Psalmi in modrostna literatura nenehno govorijo o povezanosti vseh bitij, o nekakšni vesoljni družini, plemenitem občestvu.²⁰ Tudi v delih prerokov sta stvarjenje in osvoboditev zaupno povezana z Bogom.²¹

Nazadnje v Novi zavezi Jezus poudarja, da je Bog Stvarnik in Oče.²² Jezus nas opominja, da je Bogu pomembno vse stvarstvo: »Poglejte ptice neba! Ne sejejo in ne žanjejo niti ne spravljajo v žitnice, in vendar jih vaš nebeški Oče hrani.²³ Prav tako je Jezus v sozvočju s stvarstvom: »Kakšen človek je ta, da so mu pokorni celo vetrovi in jezero?«²⁴ kajti Kristus je *logos*, po katerem stvarstvo pride v bivanje.²⁵ Kristus je cilj stvarstva, njegov *telos*. Ob koncu časov bo Jezus izročil vse stvari Očetu; vse, ne le človeška bitja, bodo napolnjeno z božjo navzočnostjo.²⁶

Ti svetopisemski viri nas močno opominjajo ne le na našo odgovornost, da skrbimo za Zemljo, ampak tudi ponižno sprejemamo dejstvo, da človek ni v središču vseh stvari. Opominjajo nas tudi, da nismo merilo vseh stvari. Obenem moramo spoznati tudi svojo človeško identiteto in poklicanost. Kličejo nas tudi k viziji miru in harmonije, k duhovnosti in etiki gostoljubja in ekološke odgovornosti. V tem kontekstu je dobro preučiti in razmisliti o zgodbi o Jobu, ki si je drznil podvomiti o Bogu, ampak se je nazadnje moral sprijazniti s konkretnim mestom pred Bogom in vsem stvarstvom.

CERKVENA RAZSEŽNOST

Morda se zdi nenavadno povezovati varovanje okolja, ki naj bi spadalo bolj na področji bioetike in družbene morale, s Cerkvijo. A dolžnost ohranjanja okolja z ljubeznijo in odgovornostjo izhaja iz dejstva, da smo ustvarjeni po Božji podobi in sličnosti kot otroci v Sinu²⁷, smo poklicani k vse večji »deležnosti božanske narave«²⁸. Iz tega svetopisemskega temelja lahko teologija, ki se ukvarja z bioetiko in družbeno etiko, obravnava temo varovanja stvarstva to je »našega skupnega

16 Prim. Hvaljen, moj Gospod.
17 Ps 154,9.
18 Prim. Ps 136.
19 Hvaljen, moj Gospod
20 Hvaljen, moj Gospod, 89.
21 Prim. Jer 32,17-21; Iz 40, 28 b-29.
22 Prim. Mt 11,25.
23 Prim. Mt 6,26.
24 Mt 8,27.
25 Prim. Kol 1,16; Jn 1,1-18.
26 Prim. Kol 1,19-20; 1 Kor 15,28.
27 Prim. Jn 1,12.
28 2 Pt 1,4.

15 Hvaljen, moj Gospod 237.

doma«. Pravzaprav lahko to povezavo med Cerkvijo in zavezanostjo varovanju stvarstva utemeljujemo že z naravo Cerkve in njenim evharističnim življenjem, ker je Cerkev »znamenje in instrument tesne povezanosti z Bogom in enosti celotnega človeštva,«²⁹ in ker je evharistija vir in vrhunec delovanja Cerkve.³⁰

Tema Cerkve v odnosu s stvarstvom nas lahko navdihne, da se odločimo za evharistični pristop do življenja. »V evharistiji, v vitalnem središču veselja, je že uresničeno prekipjavajoče središče ljubezni in neizčrpnega življenja ... vir luči in spodbud za naše ravnanje z okoljem. Vodi nas, da bi bili skrbniki vsemu stvarstvu.«³¹ To nas vodi k spremembi miselnosti, k »ekološkemu spreobrnjenju.«³²

Evharistično bogoslužje, predvsem prinašanje darov, nam pomaga, da si naše naravno okolje, naš skupni dom predstavljamo kot dar, ki ga moramo ljubiti in zanj skrbeti, ker nam ga prinaša Bog. V prihodnosti bo svet sodeloval pri dedovanju Božjih otrok, kot ,novo stvarstvo', kot del Božjega načrta. Prihodnost stvarstva je eshatološka, njena usoda pa se bo dopolnila, ko se bomo na koncu »srečali iz oči v oči z neskončno božjo lepoto (prim. 1 Kor 13,12).«³³ Ko ljudje čakamo na to izpolnitev, skušamo skrbeti za stvarstvo in reveže, v evharistiji pa nam Gospodar življenja daje luč in spodbude, da opravljamo to služenje, ki vodi k ozdravitvi naših odnosov. Po zastonskem Božjem daru se učimo prepoznavati in spoštovati pravice drugih in tudi svoje dolžnosti do stvarstva.

Prevladujoča etika človeštva in družbe vpliva na mrežo medsebojnih odnosov – človeških odnosov z Bogom, z drugim in s stvarstvom. »Vedenjski vzorci, s katerimi človek obravnava okolje, vplivajo na vedenjske vzorce, s katerimi obravnava samega sebe, in obratno.«³⁴ Celostna ekologija, izraz, skovan v okrožnici Hvaljen, moj Gospod, vključuje vse te tri človeške odnose, ki sestavljajo eno samo pripoved.³⁵

V homiliji o svojem ustoličenju za papeža je Benedikt XVI. poudaril: »Zunanje puščave v svetu rastejo, ker so notranje puščave postale tako velike« - zato je ekološka kriza klic h globokemu notranjemu spreobrnjenju.³⁶ Na temelju te človeške in duhovne zrelosti je temeljna resnica krščanske vere, da so v vsem stvarstvu sledi svete Trojice.³⁷

Papež Frančišek ne pozablja dejstva, da si je izbral ime svetega Frančiška Asiškega. Asiški Ubožec je naravo videl kot knjigo, v kateri nam govori Bog, in nam naklanja preblisk svoje neskončne lepote in dobrote.³⁸ Karizmatična preprostost asiškega svetnika nas znova vodi k dejstvu, da je harmonija z Bogom, z drugimi in s stvarstvom neločljiva, kar je seveda zasnova *celostne ekologije*.³⁹

FRANČIŠKANSKA RAZSEŽNOST

Svetega Frančiška je svetniški papež Janez Pavel II. razglasil za »zavetnika ljubiteljev ekologije.«⁴⁰ Ta povezava svetega Frančiška z ekologijo je močno utemeljena zaradi posebnega odnosa, ki ga je imel z vsemi bitji, kar je zelo dobro razvidno iz njegovih spisov in njegovih življenjepisov.

Prav Sončna pesem najbolj odraža Frančiškov kontemplativni pogled na zemeljska in nebeška bitja, v kateri priznava, da »*de te, Altissimo, portano significazione*«. Te besede na začetku Sončne pesmi so prvi in najpomembnejši razlog za spoštovanje vsakega bitja: vsa resničnost kaže na Boga, njenega Stvarnika. Frančišek se zaveda, da je edini Stvarnik in Gospod vsega Bog in to ga vodi, da nasprotuje logiki moči in imetja, ki v ljudeh vidi gospodarje vsega. Nismo gospodarji, ampak upravičenci zastonskega Božjega daru, ki se enako daje vsem. To ,načelo daru' vzbuja spoštovanje do stvarstva kot znamenja Božje ljubezni in rojeva zmožnost deljenja tega daru z drugimi, kajti človek ga ne more imeti za izključno svojega. Prinaša spoznanje bratske in sestrške vezi, ki vodi Frančiška, da vsako bitje poimenuje z »bratom« oziroma »sestro«.

Frančiškani smo navajeni poslušati o *bratu* soncu, *sestri* luni, *bratu* ognju in *sestri vodi*. A če za trenutek pomislimo, spoznamo, da je takšno izražanje nenavadno. V kakšnem smislu lahko rečem, da je veter moj brat? Razumem, da lahko drugemu človeku rečemo brat ali sestra, kako pa lahko enako trdimo za skalo ali rastlino?

Razlaga leži v dejstvu, da sestrstvo in bratstvo, ki ju je začutil in doživljal Frančišek, ni le človeška resničnost, ampak tudi splošna: velja za vsako bitje in izraža splošno vez bratstva in sestrstva, ki izhaja iz preprostega dejstva, da imamo istega Stvarnika in Očeta, ki je Bog.

V imenu, ki ga je Frančišek izbral zase in svoje tovariše, *manjši bratje*, je povezal našo bratsko vez z zavedanjem, da smo *majhni*. *Majhni* v odnosu do drugih ljudi, hkrati pa tudi v odnosu do vseh bitij, kot nas Frančišek uči v zaključku Pozdrava krepstim: »Sveta pokorščina zmede vsa telesna, čutna in lastna hotenja in drži v mrtvenju svoje telo, da je pokorno duhu in poslušno svojemu bratu, in je podrejeno vsem ljudem tega sveta; a ne samo ljudem, temveč tudi vsem živalim in zverem, da morejo delati z njim, kar hočejo, kolikor jim je *dano od zgoraj*, od Gospoda.«⁴¹ Majhnost (življenje v majhnosti), ki je tukaj opisano s pokorščino, se razširja na ves svet, se odpira živalim in vsem bitjem.

Zato je najgloblja motivacija za frančiškansko zavezo okolju hoja po Frančiškovih stopinjah, *teološka* motivacija. Bog je priznan za Stvarnika vsega, kar zahteva spoštovanje do Božjega stvarstva, ki ga je dal vsem in ne le nekaterim.

Naše Generalne konstitucije nadaljujejo to temo v Členu 71, ki pravi: »Po zgledu svetega Frančiška naj

bratje kažejo čut spoštljivosti do narave, ki je danes povsod ogrožena, tako da se z njo v celoti pobratijo in jo naredijo koristno vsem ljudem v slavo Boga Stvarnika«, še zlasti pa v zadnjem stavku Člena 1, ki polaga temelje naši istovetnosti. Generalni kapitelj 2003 je spremenil drugi odstavek Člena 1 oziroma dodal »ponesti evangelijsko oznanilo po vsem svetu, z deli oznanjati spravo, mir in pravičnost ter pokazati spoštovanje do stvarstva«. Skrb za naš skupni dom je tako bistveni del naše karizme in ne gre drugače, kot da v temeljitem opisu tega, kar smo kot *manjši bratje*, govorimo o ,spoštovanju do stvarstva'. Beseda spoštovanje (*reverentiam* v latinščini) je bila izbrana ravno zato, ker nakazuje skrb, hkrati pa tudi bistveni odnos majhnosti in splošnega bratstva, ob katerem smo resnično manjši bratje.

Po poletju 2015, ko je bila objavljena okrožnica Hvaljen, moj Gospod, je postalo še toliko bolj jasno, da frančiškan nikakor ne more domnevati, da pozornost ekološkemu vprašanju ni obvezni element oziroma da je neki *izbirni* dodatek. Ideja ,celostne ekologije', ki jo papež predstavlja v okrožnici, je bistvena naloga vsakega kristjana in še toliko bolj vseh frančiškanov, ker je papež želel povezati svoj klic k »ekološkemu spreobrnjenju« s Frančiškom Asiškim, ki ga v besedilu večkrat navaja in s katerim je povezan celo naslov okrožnice.

Teoretično poznavanje ,frančiškanskih' razlogov za zavezanost ekologiji pa ni dovolj: razviti moramo osebno prepričanje. Če pozornost usmerjamo v Frančiška in poznamo konstitucije, vsekakor ne škoduje, a bistvo takšnega osebnega prepričanja izvira iz zavedanja, da me nihče ne more nadomestiti v nalogi moje frančiškanske formacije in da moram sprejeti osebno odločitev: »Manjši brat, pod vodstvom Svetega Duha, je glavni protagonist lastne formacije.«⁴² Le bratje, ki so »protagonisti lastne formacije« bodo doživeli proces »ekološkega spreobrnjenja«, ki ga od nas danes zahteva naša poklicnost.

ZNANSTVENA RAZSEŽNOST

Znanost pozitivno prispeva k bolj celostnemu razumevanju resničnosti in narave. Ima vlogo tudi pri našem spoznavanju Božje presežnosti, ker v ljudeh spodbuja novo zavest o njihovih dolžnostih v svetu, prav tako pa zastavlja vprašanje vloge človeka v našem svetu in njegovi zgodovini. Znanost tudi občutno prispeva k pluralnosti človeške misli, ker vključuje ljudi in družbe v resnejši dialog o resničnostih tega sveta, v katerem živimo.

Poleg tega je nedavni prispevek znanosti našemu razumevanju narave povzročil, da se ta ista znanost bolj zaveda lastne omejenosti. Znanost trdi, da narava ni posledica enega samega sistema, ampak mnogih sistemov – na primer biosfere in ekosistemov. Narava tudi nosi posledice zgodovine, kulture, jezikov, človeških odnosov itn. Če želimo rešiti trenutne težave glede narave, si moramo zastaviti vprašanja, ki ne za-

devajo »le okolja v ožjem pomenu, saj si vprašanja ne moremo zastaviti napol«⁴³ kot pravi papež Frančišek v okrožnici Hvaljen, moj Gospod. Vzajemno delovanje dejavnikov, ki vplivajo na naravo, se tako prepleta, da je enotna oziroma edina razlaga nemogoča – prav zaradi medsebojnega vplivanja različnih elementov je tako kompleksna. Najpomembnejša težava ni toliko v tem, da so različni dejavniki tako številni. Kompleksnost narave izhaja iz dejstva, da v njej mnoge spremenljivke nenehno medsebojno vplivajo druga na drugo, zato je razlaga iz enega posebnega vidika zelo težka. Razumevanje teh vprašanj – medsebojnega vplivanja biosfere in ekosistemov, podnebnih sprememb in še mnogih drugih sistemov, ki sestavljajo naravo, poleg tega pa še iskanje poti za popravilo škode, ki jim je bila storjena – bi bilo nemogoče zgolj z uporabo znanstvenih metod. To še zlasti drži, kajti vsako novo razumevanje sestavnega dela odpre novo široko področje raziskav, ki je neločljivo povezano z drugimi dejavniki. Za vsakim sistemom v naravi lahko skoraj vedno odkrijemo še en podsystem, ki je sestavljen iz širokega izbora elementov, ki so v nenehnem medsebojnem odnosu in medsebojni odvisnosti. Medsebojna povezanost teh sistemov je pogosto tako zelo nepredvidljiva, da nenehno nastajajo mreže odnosov, ki so nenehno ,drugačne' in nenehno ,enake'. Zaradi tega je izredno težko najti rešitve za trenutne težave. Kompleksno medsebojno vplivanje različnih elementov in sistemov je odločilno in to je eden od razlogov, zakaj nam znanost nedvomno lahko zelo pomaga pri razumevanju, lahko pa nam da le delne in ne dokončnih rešitev za trenutne težave v naravi in kako bi se lahko lotili reševanja njene biosfere, ekosistemov in podnebnja.

Očitno je, da vse značilnosti narave, ki smo jih omenili, vplivajo na to, kako se soočamo z njo. Čeprav se morda zavedamo, da je narava resničnost, h kateri moramo pristopiti na poseben način, da bi se z njo lahko soočili kot s celoto, to še ne pomeni, da je lahko preiti iz znanstvenega/analitičnega pristopa k bolj sistematičnemu. Če želimo bolje razumeti naravo in priti do boljše rešitve za njeno ohranitev, je potreben pristop, kakršnega predlaga okrožnica, pristop »celostne ekologije, ki seveda zajema posameznika in družbo.«⁴⁴

Celostna ekologija zahteva odprtost do pristopov, ki so onkraj natančnega jezika znanosti in nas povezujejo s kategorijami, ki se nanašajo na bistvo človeštva, to je z duhovnimi, etičnimi, kulturnimi in odnosnimi razsežnostmi.

Kakšna je s tega vidika trenutna vloga znanosti?

Znanost je ključnega pomena pri razpoznavanju, razumevanju in izoblikovanju današnjih težav v zvezi z naravo, ekosistemi, biosfero, podnebjem, človeško kulturo itn. Znanost tudi nakazuje rešitve, a sama na sebi ne more razrešiti vprašanj, ki jih poudari. Njena glavna vloga bi bila (poleg razjasnjevanja težav in iskanja rešitev zanje) zanetiti zavedanje in čut za odgovor-

29 Lumen Gentium, 1.

30 Prim. Sacrosanctum Concilium, 10.

31 Hvaljen, moj Gospod, 236.

32 Prim. Hvaljen, moj Gospod 216-221.

33 Hvaljen, moj Gospod, 243.

34 Ljubezen v resnici, 51.

35 Prim. Hvaljen, moj Gospod, 137-162.

36 Prim. Hvaljen, moj Gospod 217.

37 Prim. Hvaljen, moj Gospod 238-240.

38 Prim. Hvaljen, moj Gospod 12.

39 Prim. Hvaljen, moj Gospod 10.

40 29. november 1979.

41 Pozdrav krepštim, 14-18.

42 *Ratio formationis franciscanae*, Člen 40.

43 Hvaljen, moj Gospod 160.

44 Hvaljen, moj Gospod 137.

nost in ustvariti kraje za povezovanje z drugimi specifičnimi pristopi, ki imajo večji in bolj globalni obseg, še zlasti na političnih in gospodarskih prizoriščih. Tudi tukaj bi lahko upali na zavedanje o možnostih in nujnosti, da bi se znanost vključila v dialog z novimi pristopi, ki nastajajo, in tudi z večplastnimi disciplinami (kot je filozofija, teologija, etika itn.). Ti pristopi bi razširili meje znanstvene discipline, a bi hkrati obdržali znanstveno pristojnost. Ko bi se tako znanost vključila v vzpostavitev bolj celostnega in sistematičnega pristopa, bi postala temelj za izdelavo celostne ekologije, ki bi vključevala obsežnejše in bolj trajnostne rešitve za soočanje s trenutnimi težavami, ki so pred naravo in svetom, v katerem živimo.

PRAKSA

Kot frančiškani nismo poklicani k temu, da bi dajali odgovor na vprašanje ‚kaj bi morali storiti ob soočanju ekološki krizi‘, ampak na vprašanje ‚kaj bi morali storiti sredi ekološke krize‘. Vprašati bi se morali, kako ta situacija že vpliva na nas in šele potem lahko zavzamemo stališče do tega, kako se lahko odzovemo. Začeti moramo iz duhovnosti, ki je del tega sveta, se počutiti del vesolja in tudi del težave, sicer bomo vedno videli krizo kot nekaj, kar je daleč od naših življenj, tudi ko bodo njene posledice potrkale na naša vrata, in bomo še naprej mislili, da se to dogaja v oddaljenih deželah in drugje, ne pri nas.

Nazadnje je treba opozoriti, da uničenje katerega koli dela naše sestre, matere Zemlje vpliva na vse, škoduje vsemu svetu, ker je vse medsebojno povezano.⁴⁵ Paziti moramo na svet, v katerem živimo, poslušati moramo krik Zemlje: le tako bo naša duhovnost vplivala na naše vsakodnevno življenje.

I. Vrednotenje našega življenjskega sloga

Radi bi vas povabili, da v svojem bratstvu razpravljate o življenjskem slogu z okoljskega vidika. Po navadi ljudje mislijo, da so skoraj vsi izzivi in vabila k dejanjem naslovljena na zunanji svet, a klic k spreobrnitvi življenjskega sloga je povezan predvsem z nami in našimi bratstvi. Zelo koristno bi bilo razpravljati o tem, kako vsak od bratov v skupnosti gleda na vprašanje podnebnih sprememb, najprej na osebni ravni, nato pa na ravni skupnosti.

Prvo poglavje okrožnice Hvaljen, moj Gospod je posvečeno razlaganju znamenj časov in papež pravi: »Če pa iskreno pogledamo stvarnost, vidimo, da gre v našem skupnem domu marsikaj hudo narobe.«⁴⁶ Prvo poglavje okrožnice predlaga šest področij, ki zahtevajo skrbno analizo: vključili smo jih v ta priročnik, ker menimo, da so trden temelj za naš razmislek, ker so zakoreninjeni v nauku cerkvenih učiteljev. Sledi kratek

povzetek vsakega področja⁴⁷, s čimer vas želimo povabiti k osebni in skupni razmisleku.

Onesnaževanje in podnebne spremembe (Hvaljen, moj Gospod 20-26)

Poznamo mnogo oblik onesnaževanja, ki vsem nam škodujejo vsak dan. Vsako leto proizvedemo na stotine milijonov ton odpadkov, večina ni biorazgradljiva oziroma je izjemno strupena in radioaktivna. Te težave so tesno povezane z našo kulturo odmetavanja. V zvezi s podnebnimi spremembami papež pove, da veliko znanstvenikov soglaša, da smo danes priča skrb vzbujajoči stopnji podnebnega segrevanja.

Voda (Hvaljen, moj Gospod 27-31)

Pitna voda je nujno potreben vir, ker je bistvena za človekovo življenje ter za kopenske in vodne ekosisteme. V okrožnici jasno piše, da je dostop do varne pitne vode osnovna človekova pravica, ki je temeljna in splošna.

Izguba biotske raznovrstnosti (Hvaljen, moj Gospod 32-42)

Nemogoče je predvideti izumrtje rastlinskih in živalskih vrst. Pri teh izgubah ne gre le za to, da izgubimo potrebne vire, ampak tudi za izginotje vrst, ki imajo bistveno vrednost. Priznati si moramo, da so vsa bitja med seboj povezana in da so vsi ljudje odvisni drug od drugega.

Poslabšanje kakovosti človeškega življenja in razpad družbe (Hvaljen, moj Gospod 43-47)

Zavedati se moramo posledic uničevanja okolja, trenutnih razvojnih modelov in kulture odmetavanja na življenje ljudi. Analiza teh posledic kaže na to, da gospodarska rast zadnjih dveh desetletij ni vedno vodila k pravemu napredku oziroma boljši kakovosti življenja.

Svetovna nepravilnost (Hvaljen, moj Gospod 48-52)

Papež Frančišek pravi, da »poslabšanje razmer v okolju in družbi v resnici najbolj prizadene najšibkejši na planetu.« Vpliv je večji na najrevnejše in najbolj potisnjene na obrobje, ki predstavljajo večino svetovnega prebivalstva, in ki jih v mednarodnih razpravah pogosto obravnavajo kot postransko škodo.

Šibek odziv na naše okoljske težave (Hvaljen, moj Gospod 53-59)

Čeprav še nikoli nismo tako zelo zlorabili našega skupnega doma kot v zadnjih dvesto letih, na to krizo

nismo uspeli najti ustreznih rešitev. To kaže na dejstvo, da je mednarodna politika podrejena svetovni in finančni tehnologiji. »V resnici pa je vsakršen poskus družbenih ustanov, da bi uredile stvari, prikazan kot motnja romantičnih sanjačev ali ovira, ki jo je treba obiti.«

II. Razločevanje novega življenjskega sloga

Svetopisemska razsežnost

Kdo smo mi in kje smo v svetu, ki ga je ustvaril Bog? Se imamo še vedno za gospodarje stvarstva ali za njegove skrbnike? Ali trdimo, da smo središče stvarstva ali se priznavamo za eno od Božjih stvaritev?

Če rečemo, da je Bog Stvarnik, to pomeni, da smo kot ustvarjena bitja vsi bratje in sestre v skupnem domu. Res verjamemo, da smo bratje in sestre vseh ustvarjenih stvari in da svet ni le za ljudi, ampak je naš skupni dom, ki ga moramo varovati?

Jezus prinaša sporočilo miru in harmonije stvarstva.⁴⁸ Kako lahko prispevamo k pospeševanju celostnosti in harmonije stvarstva?

Cerkvena razsežnost

Ali priznavamo, da je naš odnos z Bogom, z drugimi in s stvarstvom močno soodvisen?⁴⁹

Ali cenimo vrednost praznovanja evharistije kot dejanja veseljne ljubezni, v kateri se narava k svojemu Stvarniku vrača z veseljem čaščenjem?⁵⁰

Ali se kot frančiškani združujemo z drugimi ljudmi dobre volje pri varovanju okolja, živimo v skromnem življenjskem slogu in dobivamo navdih iz evharistije?⁵¹

Frančiškanska razsežnost

Se resnično zavedamo, da je najgloblji razlog za našo ekološko zavezo ‚teološki‘ razlog, kar pomeni, da se nanaša na Boga kot Stvarnika vsega?

Smo frančiškani resnično znamenje univerzalnega sestrstva in bratstva do vsakega človeka in vsakega bitja? Je naš bratski odnos do vseh v resnici odnos majhnosti, to je, da smo najmanjši od vseh?

Znanstvena razsežnost

Kako znanost danes razume težave, ki nastajajo zaradi medsebojnega vplivanja ekosistemov, podnebnih sprememb, biosfere in mnogih drugih sistemov, ki so del ‚narave‘? Kakšne rešitve je našla znanost?

Se strinjamo o tem, da se moramo, če želimo najti rešitve na trenutne podnebne težave, vedno spopadati se z dvema izzivoma – na okoljskem in vzgojnem (družbenem) področju – ker ta dva dejansko, v kontekstu celostne ekologije, predstavljata eno in isto vprašanje?

Kako lahko zagotovimo, da bo znanstvena in družbena razprava odgovorna, poglobljena in znanstvena ter sposobna presoditi vse razpoložljivo vedenje in poimenovati stvari s pravim imenom?⁵² da bomo lahko skupaj delovali odgovorno, trajnostno in vključujoče?

Kako lahko izdelamo bolj sistematičen pristop k obravnavanju današnjih podnebnih vprašanj?

Prvo poglavje okrožnice Hvaljen, moj Gospod

Se strinjate s papežem, da gre na Zemlji, našem skupnem domu nekaj hudo narobe? S katerimi dokazi lahko podpremo to mnenje?

V zadnjih letih poteka zelo vroča razprava o vzrokih za globalno segrevanje. Papež potrjuje, da je najpomembnejši vzrok povezan s človeško dejavnostjo, čeprav so razlogi za segrevanje različni. Kaj mislite?

III. Izbrati nov življenjski slog

NAČRT ZA BRATSTVO IN ZA ENOTO (Provinco ali kustodijo)

Kako lahko na osebni, skupnostni in družbeni ravni obravnavamo vzroke za podnebne spremembe?

V luči razmisleka v tem gradivu vas vabimo k praktičnim odločitvam, ki bodo vzpostavile »program, ki bo pomagal zagotoviti, da bo ta razsežnost postala del našega življenjskega sloga in življenja ter pastoralnih in družbenih dejavnosti enot.«⁵³ To smo naredili, ker se zavedamo svoje istovetnosti manjših bratov, ki smo se zavezali, da bomo šli na obrobja. Da bi spodbudili takšen proces razločevanja, bomo zdaj na kratko predstavili nekaj tem, ki so obširnejše razložene v dokumentu urada JPIC »Care for Creation in the Daily Life of the Friars Minor (Skrb za stvarstvo v vsakdanjiku za manjše brate)«. ⁵⁴

Voda

Je obnovljiv, a omejen vir. Čeprav tri četrte Zemljine površine prekriva voda, je le 1 % na voljo za človeško dejavnost. Ne glede na to, kako vodo uporabljamo (za namakanje, zamrzovanje, komunalo itn.), je vse več vode. Voda, ki izhlapi, se v celoti ne vrne na površino zemlje, kajti del pade v morje v obliki dežja. Zaradi tega in podnebnih sprememb, ki bodo verjetno povzročile vse bolj sušne pogoje, bo vse manj vode na voljo za človeško porabo. Iz teh razlogov bi moral biti naš cilj odgovorna poraba in ne večja zaloga.

Nekaj praktičnih nasvetov: ne trošite preveč vode med prhanjem ipd., preverite ali kje v vašem stanova-

45 Prim. Hvaljen, moj Gospod 92.

46 Hvaljen, moj Gospod 61.

47 Za nadaljnje preučevanje prosim glejte »Guide to the study of the Encyclical *Laudato si'*«, ki ga je pripravila delovna skupina JPIC frančiškanske družine v Rimu, »Romans VI.« Jeziki: angleški, španski, italijanski, nemški, francoski, indonezijski, korejski, portugalski. <http://francis35.org/>

48 Prim. Mt 8,27; Jn 1,1-18: Kol 1,16.

49 Prim. Ljubezen v resnici 51, Hvaljen, moj Gospod 137-162.

50 Prim. Hvaljen, moj Gospod 236.

51 Prim. Hvaljen, moj Gospod 10, 236.

52 Prim. Hvaljen, moj Gospod 135.

53 Pojdimo na obrobja z veseljem evangelija, sklep kapitlja 11.

54 Za podrobnejše podatke glejte dokument, na voljo v angleščini, španščini, italijanščini, nemščini in japonščini. http://www.ofm.org/ofm/?page_id=439&

nju pušča voda, vrt zalivajte ponoči ali zgodaj jutraj, izogibajte se odmetavanju ostankov (olje), namestite pipe z nizko uporabo za domačo uporabo. Mesečno preverjajte porabo vode na števcu.

KAKO LAHKO ZMANJŠAMO PORABO VODE V SKUPNOSTIH?

Energija

Kjer se ljudje udeležujejo v vsakodnevnih dejavnostih, potrebujejo energijo. Stvari okrog nas za delovanje potrebujejo energijo, ali pa so za njihovo izdelavo potrebovali energijo. Za izdelavo te energije se porabijo velike količine fosilnih goriv (nafta, premog, naravni plin), pri čemer nastajajo izpušni plini, kot je ogljikov dioksid (CO₂), katerega posledica je učinek toplote grede, ki je eden glavnih vzrokov podnebnih sprememb. Visoka raven teh plinov povzroči spremembe pri izmenjavi energije med ozračjem in območjem onkraj ozračja in tako spremembe na podnebju, te pa vplivajo na ravnovesje na našem planetu.

Nekaj praktičnih nasvetov: izključite luči, ko odidete iz prostora, izklopite naprave po uporabljanju kar največ naravne svetlobe, izogibajte se pretirani uporabi klimatskih naprav, vlagajte v LED tehnologijo, izberite obnovljivo energijo, kupite pripomočke z najvišjo možno učinkovitostjo, namestite sončne celice, mesečno preverjajte porabo energije na števcu.

KAKO LAHKO STORIMO? SPREJMIMO SKUPNE ODLOČITVE, KI BODO PRIPOMOGLA K UČINKOVITI, MANJŠI IN TRAJNOSTNI PORABI ENERGIJE.

Odpadki

Potrošništvo je neizogibno povezano s porabo naravnih virov, onesnaževanjem in vse večjo količino smeti vseh vrst. Od kod dobimo surovine, potrebne za takšno porabo? Kje bodo vsi ti odpadki končali? Ne pozabimo, da je naravna zmožnost zagotavljanja surovin in srkanja naših odpadkov, omejena.

Nekaj praktičnih nasvetov: izogibajte se uporabi izdelkov za enkratno uporabo, še zlasti iz plastike oziroma PET. Ponovno uporabite del svojih odpadkov, kot so karton, vrečke, kuverte. Izbirajte izdelke iz recikliranega materiala. Spodbujajte recikliranje odpadkov.

KATERE IZDELKE ZA ENKRATNO UPORABO IMATE DOMA? KATERE BI LAHKO NADOMESTILI OZIROMA SE JIM IZOGNILI? KATERE IZDELKE BI LAHKO PONOVRNO UPORABILI IN KATERE RECIKLIRALI?

Papir

Za papir, material, ki ga zelo pogosto uporabljamo, je treba posekati mnogo dreves in posaditi hitro rastoče vrste dreves, kar povišuje nevarnost širjenja puščave in ekološke spremembe, še zlasti v revnih državah, iz katerih prihaja večina lesa, ki ga uporabljamo. Kot vemo, so gozdovi ključni za ravnovesje življenja na planetu.

Nekaj praktičnih nasvetov: skušajte porabiti manj papirja. Preden kaj natisnete, razmislite, ali je to nujno potrebno. Uporabite obe strani papirja. Raje uporabite recikliran oziroma okolju prijazen papir. Ponovno uporabite papir za zavijanje. Ločujte papir in karton in ju odlagajte v ustrezne zabojnike za recikliranje.

KAJ LAHKO STORIMO?

Promet

Zavedati se moramo dejstva, da imajo prevozne dejavnosti veliko človeško, družbeno in okoljsko ceno, vključno z izpusti toplogrednih plinov v ozračje (z nafto in njenimi derivati). Prevoz je sektor, v katerem nastaja največ toplogrednih plinov. Mnoge dihalne bolezni in prezgodnje smrti ter bolezni živčnega sistema so posledica onesnaženega zraka. Vsako leto na cesti umre več tisoč ljudi, da ne omenjamo negativnih okoljskih posledic avtocest.

Prevoz pa je bistveni del skoraj vseh naših dejavnosti in nesmiselno bi bilo pomisliti na to, da bi se mu odpovedali, zato moramo poiskati druge možnosti in sprejeti bolj trajnostne prevozne vzorce.

Nekaj praktičnih nasvetov: ponovno razmislite o uporabi avtomobilov v bratstvu. Kolikor mogoče, uporabljajte javni prevoz. V naših skupnostih spodbujajte hojo in kolesarjenje. Kupujte avtomobile z nizko porabo.

KATERE OD TEH MOŽNOSTI SO URESNIČLJIVE V NAŠI SKUPNOSTI?

Hrana

Proizvodnja hrane je vse bolj agresivna. Požari, ki na primer divjajo po amazonskem deževnem gozdu, so med drugim tudi posledica intenzivnega pridelovanja soje za poceni živalsko hrano za tovarniško pridelavo mesa.

Pri intenzivnem kmetovanju se uporabljajo pesticidi in kemična gnojila, ki zastrupljajo polja in površinske vode in puščajo sledi v hrani. Vzreja govedi je vse bolj podobno tovarnam, z živalmi ravna kot s predmeti na tekočem traku. Flote industrijskih ribičev uničujejo globoko morje. O promociji transgenske oziroma gensko spremenjene hrane dvomijo mnogi znanstveniki, ki vztrajajo pri tem, da vodi v negativne posledice za okolje in kmetijstvo (pretirana uporaba strupov, onesnaževanje sosednjih pridelkov, izguba biotske raznovrstnosti).

Nekaj praktičnih nasvetov: jejte svežo hrano, izogibajte se hitri prehrani, raje izberite organsko in sezonsko hrano. Izogibajte se pretiranim količinam mesa, sladkarij in maščob. Ne mečite hrane stran.

KAKO LAHKO IZBOLJŠAMO SVOJO PREHRANO?

Št.: 78/2018

Sveta Gora, 13. november 2018

Zapisnik 20. redne seje provincialnega definitorija

Dvajseta redna seja provincialnega definitorija je bila v torek 13. novembra 2018 v samostanu na Sveti Gori.

Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, provincialni vikar, definitorji: p. Pavle Jakop, p. Ambrož Mušič in p. Niko Žvokelj in provincialni tajnik p. dr. Tadej Strehovec.

P. Bernard Goličnik in p. Simon Peter Berlec sta bila opravičeno odsotna.

Seja se je začela ob 9. uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. Ambrož Mušič.

1. Prošnja p. Jana Cvetka za bivanje izven hiše

Provincialno vodstvo se je seznanilo z razlogi za bivanje p. Jana Cvetka zunaj samostana in mu dalo dovoljenje za bivanje zunaj hiše v kraju Camporosso (Nadškofija Videm). Tam bo v bližnjih župnijah pomagal pri pastoralni z namenom, da v obdobju enega leta preizkusi in razloči svojo redovno poklicnost (od 20. 11. 2018 do 20. 11. 2019).

2. Izvolitev samostanskega ekonoma v samostanu Marijinega Oznanjenja v Ljubljani

Provincialno vodstvo je za samostanskega ekonoma v samostanu Marijinega oznanjenja v Ljubljani izvolilo p. Ambroža Mušiča.

3. Provincialni kapitelj 2019

Provincialno vodstvo je za tajnika provincialnega kapitlja 2019 izvolilo br. Janeza Papa. Prav tako je določilo, da bodo volitve delegatov na provincialnem kapitolu (deputatov) potekale od 1. 12. 2018 do 1. 1. 2019.

4. Prošnja samostana Šiška za posinovljenje

Provincialno vodstvo je sprejelo sklep in posinovilo naslednje sodelavce samostana v Šiški: Anico Stepančič, Anico Grobovšek, Vlasto Doležal Rus, Ferdinanda Rusa, dr. Franca Lovrenčaka in Tomaža Potokarja.

5. Zapisnik sveta za duhovnost

Provincialno vodstvo se je seznanilo z zapisnikom seje sveta za duhovnost, ki je bila 13. 10. 2018 na Viču.

6. Simpozij o Frančišku in sultanu

Provincialno vodstvo se je seznanilo z dopisom p. Marija Osredkarja o pripravi simpozija o Frančišku in sultanu, ki bo predvidoma prihodnje leto v začetku oktobra.

Naslednja seja provincialnega definitorija bo v torek 4. 12. 2018 ob 9h v Ljubljani. Seja se je zaključila ob 10.45 uri z molitvijo in blagoslovom.

*p. Tadej Strehovec
Tajnik province*

Zapisnik 21. redne seje provincialnega defnitorija

Enaindvajseta redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek 4. decembra 2018 v samostanu Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, provincialni vikar, defnitorji: p. Pavle Jakop, p. Ambrož Mušič in p. Niko Žvokelj, p. Simon Peter Berlec in provincialni tajnik p. dr. Tadej Strehovec. P. Bernard Golčnik je bil opravičeno odsoten zaradi bolezni. Seja se je začela z molitvijo v samostanski kapeli, ki jo je pripravil p. dr. Robert Bahčič.

1. Sprejem zapisnika 20. redne seje defnitorija

Provincialno vodstvo je sprejelo zapisnik.

2. Provincialni kapitelj 2019

Provincial je defnitorij seznanil s potekom priprave na provincialni kapitelj 2019. Po krajši razpravi je provincialno vodstvo sprejelo naslednje sklepe:

Sklepi:

- Geslo provincialnega kapitlja 2019 se glasi: »Bog je mlad«.
- Vsi bratje naj do 1. februarja 2019 na provincialat pošljejo predloge zadev, ki naj se obravnavajo na provincialnem kapitelju 2019.
- Vsi voditelji provincialnih ustanov bodo do 1. marca 2019 poslali na provincialat poročila o delovanju za obdobje od zadnjega provincialnega kapitlja.

3. Oskrba bolnih in ostarelih bratov v provinci (92/18)

Tajnik je pripravil analizo odgovorov na anketo o skrbi za bolne brate. Sledila je daljša razprava o omenjeni temi.

4. Vabilo na 5. kapitelj pod rogoznicami, ki bo v Taizéju (v Franciji) od 7. do 14. julija 2019

Provincialno vodstvo se je seznanilo z vabilom in sklenilo, da se bo kapitelj za mlade udeležil p. Boštjan Horvat.

Naslednja seja provincialnega defnitorija bo v torek 12. 2. 2019 ob 9h v Ljubljani. Seja se je zaključila ob 12.30 uri z molitvijo in blagoslovom.

p. Tadej Strehovec
Tajnik province

JUBILEJI BRATOV 2019

ŽIVLJENJSKI	
95 let	P. PAVEL KRAJNIK, Sveta Gora, 2.8.
80 let	P. HADRIJAN BRAJNIK, Sveta Gora, 4.1. P. DR. LEOPOLD GRČAR, Brezje, 13.5.
75 let	P. ANTON JERMAN, Ljubljana – Vič, 23.1. P. JANKO ŽAGAR, Ljubljana – M. Ozn., 22.12. P. VILJEM PUSTOSLEMŠEK, Kostanjevica, 23.12.
70 let	P. PETER VRABEC, Novo mesto, 29.10.
60 let	BR. MARIJAN CVITAK, Nova Štifa, 1.4. BR. MIRAN VIDIC, Sveta Gora, 3.9.
55 let	P. DAVID ŠRUMPF, Melbourne & Adelaide, Avstralija, 7.2. P. PEPI LEBREHT, Ljubljana – Vič, 11.3.
50 let	P. KRIZOSTOM KOMAR, Novo mesto, 19.1. P. SIMON PETER BERLEC, Sveta Gora, 26.6. BR. KSAVER BABNIK, LJ – M. Ozn., 26.12.
40 let	P. TOMAŽ PINTER, Nazarje, 23.10.
25 let	BR. JAN DOMINIK BOGATAJ, LJ – M. Ozn, 3.9.
PRVE ZAOBLJUBE	
65 let	P. DR. MIHAEL S. VOVK, Sveta Gora, 26.8.
55 let	P. ANTON JERMAN, Ljubljana – Vič, 31.8. P. FRANCI SENIČAR, Kamnik, 31.8. P. DR. SILVIN KRAJNC, Ljubljana – Šiška, 31.8.
50 let	P. BORIS MARKEŽ, Koper, 16.8.
45 let	P. RAFAEL SLEJKO, Sveta Gora, 24.8.
40 let	P. FRANC KOVŠE, Maribor, 4.1.
30 let	P. DR. ROBERT BAHČIČ, Brezje, 8.9.
25 let	P. PETER VRABEC, Novo mesto, 17.9.
20 let	P. BOGDAN RUS, Sveta Gora, 16.8. P. JERNEJ KURINČIČ, Nova Gorica, 16.8.
SLOVESNE ZAOBLJUBE	
70 let	P. POLIKARP BROLIH, Brezje, 8.1. P. PAVEL KRAJNIK, Sveta Gora, 8.1.
55 let	P. REGALAT RAZBOČAN, LJ – Bežigrad, 27.5. P. LAVRENCIJ ANŽEL, Kamnik, 4.10. P. ERNEST ŽIŽMOND, Ljubljana – duhovniški dom, 4.10.

50 let	P. ANTON JERMAN, Ljubljana – Vič, 24.3.
45 let	P. DAMIJAN VRAČKO, Sveta Trojica, 13.10. P. EDVARD KOVAČ, LJ – M. Ozn., 13.10.
40 let	P. JOŽE URBANIJA, Središče ob Dravi, 4.10.
35 let	MSGR. STANISLAV ZORE, NADŠKOF, LJ – Sv. Nikolaj, 4.10. BR. MARIJAN CVITAK, Nova Štifa, 4.10. P. FRANC KOVŠE, Maribor, 4.10. P. VID LISJAK, Ljubljana – M. Ozn., 3.6.
30 let	P. DAVID ŠRUMPF, Melbourne in Adelaide, Avstralija, 1.10. P. PEPI LEBREHT, Ljubljana – Vič, 1.10. P. MARJAN ČUK, Koper, 4.10.
15 let	P. BOGDAN RUS, Sveta Gora, 3.10. P. JERNEJ KURINČIČ, Nova Gorica, 3.10.
10 let	P. ANDREJ POLLAK, Nazarje, 14.9.
DUHOVNIŠKI	
70 let	ŽELEZNA MAŠA: P. POLIKARP BROLIH, Brezje, 18.12.
60 let	BISERNA MAŠA: P. FILIP RUPNIK, Kostanjevica, 29.6. P. DR. BERNARDIN SUŠNIK, LJ – Šiška, 29.6.
55 let	P. DR. MIHAEL S. VOVK, Sveta Gora, 29.6. P. REGALAT RAZBOČAN, LJ – Bežigrad, 29.6.
50 let	ZLATA MAŠA: P. DR. VIKTOR PAPEŽ, Brezje, 13.4.
45 let	P. DR. SILVIN KRAJNC, Ljubljana – Šiška, 29.6. P. MARKO NOVAK, Novo mesto, 29.6.
35 let	P. VID LISJAK, Ljubljana – M. Ozn., 29.6. P. RAFAEL SLEJKO, Sveta Gora, 29.6. P. ERNEST ŽIŽMOND, LJ – duh. dom, 17.9.
30 let	P. MARJAN ČUDEN, PROVINCIAL, Ljubljana – M. Ozn., 29.6. P. DR. MARI OSREDKAR, Brezje, 29.6.
25 let	SREBRNA MAŠA: P. DARKO ŽNIDARŠIČ, Sydney, AU, 29.6.
20 let	P. GREGOR KOS, Ljubljana – Šiška, 29.6.
10 let	P. AMBROŽ MUŠIČ, LJ – M. Ozn., 29.6.

Uredil: p. Darko Žnidaršič

Hoditi z ubogimi (Svetovni dan revnih in frančiškani)

Dragi bratje!

Vsi vemo, da spada odnos do ubogih, pomoč, ki jim jo nudimo in solidarnost z njimi k evangelijskim idealom. Kristus namreč prepozna v ubogem človeku svojo podobo in se celo poistoveti z revežem.

Kljub tisočletni tradiciji krščanstva pa je tudi v t.i. krščanskih deželah vedno več ubogih. Zato ne bomo nikoli dovolj govorili o revežih; kako jim pomagati in kako jim prihajati naproti. Tudi Kristus je napovedal: »Uboge boste imeli vedno med seboj«.

Danes pa smo celo pred pojavom nove revščine, ko lahko obuboža tudi srednji sloj. Prav tako pa niso ubogi samo ti, ki nimajo službe, ampak postajajo revni redno zaposleni, ali pa zaposleni za neko obdobje in jih imenujemo »prekarci«. Vidimo, da tudi socialne službe ne zmorejo vsega ter da je prav tako potrebna prijateljska in sosedska pomoč.

Zato je zelo pomembno, da po naših postojankah delujejo župnijske Karitas, hkrati pa, da tudi v svojem oznanjevanju dajemo pobude za pomoč družinam, ostarelimi, ljudem s posebnimi potrebami in drugimi nemočnimi. Menim, da vse to že precej dobro vršimo, smo pa danes pred novim izzivom, kako bi delu z ubogimi dodali nove razsežnosti. V naši zavesti je pomoč ubogim preveč povezana s t.i. »razdelilno« oz. distributivno pomočjo. Ljudem pač dajemo hrano in plačujemo položnice. Nekateri nam ob tej pomoči zagotovijo molitveno pomoč, spet drugi se samo zahvalijo. Prav pa bi bilo, da preidemo še k večjemu spoštovanju do ubogih in da jim pokažemo, kako so lahko tudi oni koristni. Gre za to, da se ljudje na obrobju znova zavedo svojega dostojanstva in svoje vrednosti, ter da sprejmejo, kako tudi oni lahko kaj store za druge. Vse te kreativne oblike pomoči so pri naših Karitasih premalo navzoče. Korak naprej bi tudi bil, ko bi ljudem v pomanjkanju pokazali in pomagali, kako bi lahko prav tako sami drugim pomagali. Takšen primer je bila npr. pobuda žena iz Beltinške župnije, ki so učile Romkinje vlagati ozimnico. Veliko bi lahko naredili tudi z mladimi brezposelnimi in jim pomagali najti ustrezne tečaje oz. kvalifikacije, da bi lažje dobili delo. Predvsem pa jih vzpodbudili, da morajo v svoji stiski prijeti za vsako delo. V tem smislu bi se morale naše Karitas povezati s socialnimi službami in hkrati tudi med revnimi iskati nove oblike samopomoči.

Toda kdor je kdaj poizkusil kaj takega, ve, kako težko reven človek sprejme kakšen nasvet. Nasvet je mogoče dati, če smo sami ubogi; se pravi, če sami živimo skromno in pokažemo, kako se da preživeti z majhnimi sredstvi.

Sedaj prehajam k drugemu delu svojega razmišljanja in bi rad poudaril vrednost frančiškanskega dokumenta **Oznanjujte** (*Hoditi z ubogimi*), ki tudi navaja besede našega papeža Frančiška iz okrožnice **Hvaljen moj Gospod**: »Zavest o resnosti kulturne in ekološke krize mora pripeljati do novih navad. Mnogi se zavedajo, da sedanji na-

predek in samo kopičenje gmotnih dobrin ali užitkov ne moreta osmisлити in razveseliti človekovega srca, vendar se niso sposobni odreči temu, kar jim ponuja trg«.

V tem stavku papež jasno pove, da je potrebno zavestno gojiti duha uboštva, kar pomeni, da ne vzamemo vsega kar nam trg ali pa tudi darežljivi verniki ponujajo. Smo pred temeljnim spoznanjem papeža Frančiška, da krščanski način bivanja ni samo usmiljenje in sočutje do ubogih, ampak tudi težnja, da sami postajamo ubogi. Zavestno uboštvo je osvoboditev od materialnih dobrin in hkrati izjemna pot do Kristusa samega. Prav je, da uvidimo velik premik: v prvem delu smo razmišljali o konkretnih načinih nove solidarnosti in novih pobudah za sočutje do ubogih. Sedaj pa nismo več le tisti, ki ubogim pomagajo, ampak sami postajamo eden izmed njih. Če smo v skromnem življenju sposobni biti veseli in se radovati življenja, pokažemo tudi revnim ljudem, kako so lahko srečni in veseli navkljub temu, da materialno ne bodo nikoli bogati. V tem obzorju duha je papež Frančišek prepričan, da mora vsa Cerkev postati prostor za uboge, prav tako pa da mora tudi sama postati uboga. S takšnim mišljenjem prispemo do evangelijskega sveta, ki ja dar oz. karizma posvečenega življenja, prispemo do tega, kar je naše poslanstvo.

Naj opozorim, da je danes najbrž največje pomanjkanje ali največja revščina v osebnih odnosih. Mnogi ljudje - med njimi tudi številni kristjani - se počutijo osamljene in zapuščene. Tudi naša neporočenost nujno vključuje poleg veselja do bratskega življenja še izkustvo in občutje samote. Kako v tej samoti najti bližino Boga in njegovo tolažbo? Poslani smo, da to duhovno izkustvo delimo in z njim obogatimo tudi te, ki imajo občutek, da so od vseh pozabljeni.

Naše moči in energije so omejene, pogosto tudi zdravje. Zato kaj velikega ne moremo ne dati in ne storiti. Toda z ubogimi lahko postanemo sami »berači besede in upanja« ter prosimo za pomoč laike, naj nam pomagajo s svojo dobro voljo, s prisotnostjo, z dobro besedo, pa tudi prijateljsko gesto. Naj nam pomagajo z evangelijsko prisotnostjo obdarovati osamljene in zapuščene.

K temu osnutku, ki sem ga pripravil na prošnjo p. Pepija, bi dodal še svoje osebno izkušnjo dela z gluho slepimi osebami. Takšno stisko ljudi, ki živijo v temi in tišini, še nisem doživel. Sam sem bil popolnoma nemočen ob izkušnji dve urne večerje v popolni temi in tišini. Moje pastoralno delo z njimi zahteva precej energije, po drugi strani pa sem šele ob stiku z njimi (in še prej z gluhi in naglušnimi) doumel, kaj pomeni pravzaprav objem in stisk roke.

Morda pa je v tem naše poslanstvo, da si sami priznamo, kakšni reveži smo in se v duhovnem ter človeškem stiku pustimo obogatiti od revežev.

p. Bogdan Knavs (prispevek za samostanske duhovne obnove - oktober 2018)

IZ ŽIVLJENJA IN DELA SAMOSTANOV

Dr. Andreja Eržen Firšt

Marijina svetišča so odraz globoke vere

Od 25. do 28. septembra je na Brezjah potekalo srečanje predstavnikov evropskih Marijinih narodnih svetišč

»Marija je zvezda nove evangelizacije in da bo svojo pomembno vlogo lahko uveljavila, jo je potrebno vedno znova postavljati v ospredje« je bila ena izmed smernic Svetega sedeža ob ustanovitvi Mreže Evropskih Marijinih narodnih svetišč. Od začetnih 16 svetišč, je danes v Mrežo vključenih 22 svetišč iz 20 držav.

Od ustanovitve dalje se predstavniki svetišč vsako leto zberemo na srečanju, kjer razmišljamo o pastoralni romarjev in obiskovalcev Marijinih svetišč. Vsako leto srečanje gosti drugo Marijino svetišče in izredno smo ponosni, da je bilo ob 15-letnici delovanja Mreže gostitelj srečanja Slovensko Marijino narodno svetišče Brezje. Predstavniki kar 18 Marijinih narodnih svetišč so prišli na Brezje, obenem pa se nam je prvi dan pridružil tudi nadškof Rino Fisichella, ki mu je papež Benedikt XVI. zaupal vodenje Papeškega sveta za pospeševanje nove evangelizacije.

„Svetišča so potrdilo globoke vere naših ljudi,“ so bile uvodne besede, ki jih je v nagovoru predstavniki

kom Marijinih narodnih svetišč izrekel nadškof Fisichella. Na srce nam je položil, da moramo svoje delo opravljati vestno in z ljubeznijo. Kajti, le tako lahko romarji in drugi obiskovalci, ki prihajajo v Marijina svetišča, začutijo Božjo ljubezen in bližino. Kaj je drugega Božja ljubezen in neskončna milost, kot da nekdo, ki je v zaporu, ker je poneverjal denar, ustvari tako lepo podobo, kot je podoba Marije Pomagaj. Obenem morajo svetišča biti kraj tišine; če želimo slišati, kaj nam pravi Marija, moramo znati poslušati in to je mogoče le v tišini.

K temu, da moramo zaupati v priprošnjo Božje Matere Marije, nas je s svojim iskrenim in vedrim pričevanjem povabila tudi s. Tončka Krajnik, ki je bila pred 80 leti ozdravljena pri Mariji Pomagaj. Njena prisotnost in nagovor je bilo najlepše možno pričevanje o tem, da je Marija naša Mati, ki nam vedno stoji ob strani.

Marija nas v vseh svetiščih, ki so ji posvečena, uči skromnosti, vdanosti in zaupanja v Božjo voljo. Naj bo to Lurd, Fatima, Čenstohova, Brezje ali katero drugo Marijino svetišče, povsod nas nagovarja in kaže na svojega Sina. Zato so, kot je med drugim spregovor-

ril tudi ljubljanski nadškof Stanislav Zore v pridigi v ljubljanski stolnici, predstavniki Marijinih svetišč na odličan način povabljeni, da kot varuhi teh svetišč po Mariji izročajo Jezusa evropskemu človeku. Kajti, Marija je že v začetku krščanstva uresničevala vodilo, ki je oblikovalo krščansko Evropo: Delaj in moli.

Ob zaključku srečanja je slovesno somaševanje v brezjanski baziliki vodil frančiškanski provincial, p. Marjan Čuden, ki je pred milostno podobo Marije Po-

magaj sobrate duhovnike povabil, da se skupaj zahvalijo za Marijo, ki je čudoviti dar Cerkvi.

»Marija ni velika, ker je Mati Sina Božjega, ampak, ker je doumela in sprejela Božjo voljo«, je ob zaključku dejal nadškof Fisichella, zato se moramo tudi mi potruditi, da bomo sledili Mariji in zaupali v Božjo voljo.

Dr. Andreja Eržen Firšt

ŠTUDIJSKI DAN

bo v sredo 14. novembra 2018
ob 10. uri v pevski sobi
Antonovega doma na Viču.
G. nadškof msgr. Alojz Cvikel
nam bo spregovoril
o sinodi mladih,
ki je oktobra potekala v Rimu.

Ob 9.30 bo v prostoru pred dvorano pripravljena kava in prigrizek.

Kosilo bo ob 12. uri.

Lepo vabljeni!

MEDNARODNA MARIJANSKA PAPEŠKA
AKADEMIJA

»MARIJIN PEVEC«

- 9.00 – 9.30 Molitev v cerkvi: pete litanije Matere Božje.
Uvodni pozdravi:
Msgr. Dr. Anton Jamnik, pomožni škof,
G. Ciril Globočnik, župan občine Radovljica.
- 10.00 – 10.30 Dr. Petra Leben, Žiri: Don Kosto, Abrahtov Nejko iz Sovre.
- 10.30 – 11.00 Univ. spec. oec. Antonija Prišlič, Janjina na Pelješcu:
Janjina i život s don Kostom.
- 11.00 – 11.30 *Odmor: prigrizek, čaj, kava.*
- 11.30 – 12.00 Univ. prof., maestro, dr. Josip Degl' Ivellio, Uni Zagreb:
**Missa in Honorem S. Blasii Servatoris don Koste Selaka te kratki prikaz
Opusa don Koste Selaka na hrvatskom jeziku.** *Angelovo češčenje.*
- 12.00 – 12.30 **Dr. Štefan, Alojzij Ferenčak SDB, Maribor:**
Skladateljski opus duhovnih skladb v slovenščini in v latinščini.
Pogovor o vseh temah.
- 13.30 **Zahvalna molitev.**
Glasbena obogatitev: ga. Tanja Klančnik, pevka in citrarka.
Pogovore povezuje: g. Tone Gorjup iz radia Ognjišče.
Pogovore prevaja: ga. Valerija Brenčič.

Predsednik FMCS
P. dr. Leopold Grčar OFM
Frančiškanski samostan
Brezje 72
4243 Brezje

Bežigrad – 60-letnica
posvetitve cerkve
na novi lokaciji

Plečnikovo cerkev sv. Cirila in Metoda, ki so jo dogradili in posvetili leta 1934, so z odlokom komunistične oblasti leta 1957 porušili skupaj s starodavno cerkvico sv. Krištofa, h kateri je bila prizi-dana. Zaradi izjemnega truda in prizadevanja p. Kri-zologa Zajca, so Plečnikovo cerkev postavili na novi lokaciji med Vodovodno in Kuzmičevo ulico. Ljublan-ski škof Anton Vovk jo je 16. novembra 1958 posvetil.

Hvaležni za svojo cerkev, predvsem pa za obče-stvo žive Cerkve smo Bežigrajčani vstopili v obhajanje 60. obletnice posvetitve naše cerkve. Uvod v samo praznovanje je bila blagoslovitev nove monštrance. Načrte za zanjo in podstavek je napravil nekdanji bež-igrajski župljan, arhitekt in oblikovalec Klemen Kuna-ver, izdelala pa sta jo pasar Stane Prebil iz Horjula in mizar-restavrador Klemen Demšar z Butajnov. Mon-štranca in podstavek se z orehovino in z bronastim okrasjem vklapljata v slog glavnega oltarja – tabe-rnaklja in okvirjev ob Križanem ter zavetnikih cerkve. Na dnu monštrance je vgraviran napis: »Ob 60-letnici posvetitve prestavljene cerkve - 16. 11. 2018.«

V tridnevnic so nas obiskali in nagovorili patri, ki so v preteklih letih delovali za Bežigradom. Prvi dan tri-dnevnice smo med večerno mašo sprejeli nove bralce ter vse – aktualne in nove bralce – tudi blagoslovili. Pri maši nas je nagovoril p. Silvin Krajnc. Skupaj z njim smo se tudi po maši spominjali nekdanjih let, ki jih je preži-vel za Bežigradom. Drugi dan tridnevnice nas je obiskal p. Franc Kovše, med mašo pa so bili med ministrante sprejeti štirje fantje. Tudi ta večer je sledilo druženje ob obujanju spominov in enako pa tudi prihodnji večer po maši, ki jo je daroval p. Marko Novak.

Osrednjo slovesnost je 18. novembra ob 10.00 vo-dil naš sobrat in nadškof p. Stane Zore ob somaševa-nju sobratov in drugih duhovnikov. Še prav posebej nas je spodbudil, naj v tej, lepi Plečnikovi cerkvi, pod varstvom sv. Cirila in Metoda, še naprej gradimo živo Cerkev. Na koncu maše nam je kot pričevalec sprego-voril še p. Pashal Gorjup, ki nam je slikovito predstavil dogodka v času podiranja in nove gradnje cerkve, kar se nas je še posebej močno dotaknilo.

Ob tej priložnosti je izšla tudi slikanica *Iskalca pra-dednih časti* o naših dveh zavetnikih, sv. Cirilu in Me-todu, ki naj še naprej prosita za nas, da bi v zvestobi sledili Jezusu kot del njegovega skrivnostnega telesa.

p. Andraž Arko

60-let posvetitve cerkve
sv. Cirila in Metoda
na novi lokaciji

Hvaležni za našo cerkev, predvsem pa za naše občestvo, ki se v njej zbira, bomo praznovali okrogli jubilej. Praznovanje bomo pričeli s tridnevno - kratko pripravo ter osrednjo slovesnostjo ob 60-letnici posvetitve Plečnikove cerkve sv. Cirila in Metoda na novi lokaciji.

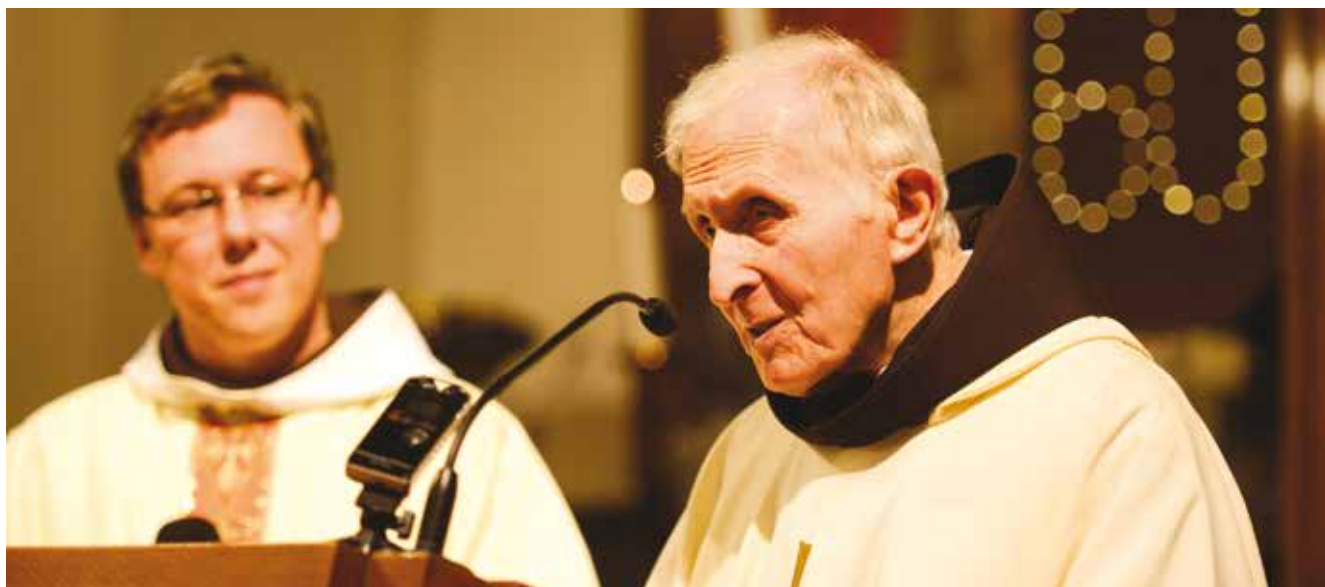
SREDA, 14. 11. – uvod	
19.00	mašuje p. Andraž Arko
19.30	blagoslov nove monštrance
19.30 – 22.00	tiha adoracija
ČETRTEK, 15. 11. – 1. dan	
18.00	tiha adoracija
18.30	molitev rožnega venca – Molitvena skupina
19.00	mašuje p. Silvin Krajnc, gvardijan v Šiški, nekdanji bežigrajski župnik; med mašo sprejem novih bralcev; poje Otroški pevski zbor Po maši druženje v učilnici 1.
PETEK, 16. 11. – 2. dan	
18.00	tiha adoracija
18.30	molitev križevega pota – člani ŽPS
19.00	mašuje p. Franc Kovše, župnik in gvardijan v Mariboru, nekdanji bežigrajski kaplan med mašo sprejem novih ministrantov; poje Župnijski pevski zbor Po maši druženje v učilnici 1.
SOBOTA, 17. 11. – 3. dan	
18.00	tiha adoracija
18.30	molitev rožnega venca – bratje frančiškani
19.00	mašuje p. Marko Novak, bolniški duhovnik v Novem mestu, nekdanji bežigrajski kaplan; poje Mladinski pevski zbor Po maši druženje v učilnici 1.
NEDELJA, 18. 11. 2018	
8.00	mašuje br. Miran Špelič
8.45 – 9.45	tiha adoracija – sklep z litanijami v čast sv. Cirilu in Metodu
10.00	somaševanje vodi ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore pojeta Župnijski pevski zbor in Mladinski pevski zbor Po maši druženje pred cerkvijo ob pecivu.
19.00	mašuje p. Regalat Razbočan poje Sol zemlje

»2. 7. 1956 je država izdala odločbo, s katero je razlastila župnišče in zemljišče ... Dokončno je bilo sklenjeno tako, da se dosedanja cerkev sv. Krištofa in sv. Cirila in Metoda podre, na novi lokaciji med Vodovodno cesto in Kuzmičevo ulico pa se postavi nova cerkev sv. Cirila in Metoda. ... Na praznik Brezmadežne 8. 12. 1957 je bila v stari cerkvi sv. Cirila in Metoda zadnja maša, ker so to hoteli najprej podreti, saj so potrebovali okna in ostreže za novo. 2. marca 1958 je bila cerkev toliko dograjena, da jo je škof Anton Volk lahko blagoslovil. Odtlej so bile nedeljske maše v novi cerkvi, med tednom pa zaradi dela pri dokončanju nove cerkve še vedno v garaži. Nova cerkev sv. Cirila in Metoda je bila slovesno posvečena 16. novembra 1958. Posvetil jo je takratni ljubljanski škof Anton Vovk.«

p. Regalat Razbočan (v knjigi Naš Bežigrad)

P. Polikarp Brolih, 95-letnik

Zmolitvijo v kapeli Marije Pomagaj smo se Bogu in Mariji Pomagaj zahvalili za življenje in delo dragega p. Polikarpa Broliha, ki danes praznuje 95. rojstni dan.

P. Polikarp Brolih na Brezjah, pri Mariji Pomagaj, deluje od leta 2007. Poleg veselja, moči, optimizma, ki jih še vedno izžareva, smo mu še posebej hvaležni za njegovo zvesto služenje pri podeljevanju zakramenta sprave. Znan je kot potrpežljiv in odličen spovednik z dolgoletnimi izkušnjami. Kot sam velikokrat pravi, se je človeku potrebno posvetiti in spovedovanje je dar pa tudi obveznost.

»Če nekdo doživi pri spovedniku lep, topel sprejem, se bo drugič vrnil. Če pa začuti, da opravlja spovednik svojo nalogo kot nekakšno obrt, brez prave zavzetosti, bo šel drugam. Včasih pride k spovedi kdo, ki nima iskrene volje po spreobrnjenju. Pride iz navade ali nekakšne dolžnosti. Ko to opazim, mu povem, da v takem primeru odveza ne bo 'prijela', tudi če mu jo dam. Pogosto tudi povem, da za pravo spoved ni dovolj le naštevanje grehov, ampak je treba spremeniti navade,« je o spovedovanju povedal pater Polikarp.

Pater Polikarp Brolih se je rodil 5. decembra 1923 v Zgornji Beli, v župniji Preddvor. Pri krstu so mu dali ime Anton. Ko je 1. septembra 1939 vstopil v noviciat Slovenske frančiškanske province sv. Križa je dobil ime Polikarp. Leto noviciata je preživel v Kamniku, čas študija, vojen in nekaj kaplanskih let pa v Ljubljani-Center, do leta 1951.

Slovesne zaobljube je naredil 1. januarja 1949 in 18. decembra istega leta prejel mašniško posvečenje po rokah škofa Antona Vovka.

Med letoma 1974 in 1983 je bil provincialni minister Slovenske frančiškanske province sv. Križa, za provinciala je bil izvoljen ponovno med letoma 1992 in 1998.

Po službovanju v Nazarjah je leta 2007 prišel na Brezje k Mariji Pomagaj, kjer je še danes.

V posebni spominski knjigi visokih gostov frančiškanskega samostana Brezje je p. Polikarp pred 25. leti zapisal:

»Brezje, ta lepi kraj v deželi pod Triglavom, naj vedno močnejše razliva in podarja mir dušam in upanje srcem, ki z vero in hrepenenjem prihajajo k Mariji Pomagaj. Frančiškovi bratje pa naj v ponižni ljubezni uresničujejo Jezusovo naročilo o služenju vsem.«

95-rojstni dan je p. Polikarp s hvaležnostjo in zahvalo Bogu ter Mariji Pomagaj danes obhajal pri oltarju Marije Pomagaj. Pridružili so se mu sobratje, skupaj s provincialom, p. Marjanom Čudnom.

Dragi p. Polikarp, naj vas Marija Pomagaj še naprej varuje pri vašem poslanstvu!

Pripravila: AEF (Marija.si)

Praznovanje 95 rojstnega dne p. Polikarpa Broliha

Pri prazničnem kosilu je slavljenec p. Polikarp povedal besede v svojem stilu. Večkrat se je zahvalil za dobrega gvardijana, ki skrbi za njega in z njim veliko potrpi, saj je betežen in pozabljiv. Zahvalil se je za bratstvo in provinciala. Spominjal se je dneva, ko je pred dvanajstimi leti prišel na Brezje. Zahvalil se je Bogu, da »lahko spoveduje in povedal, da je spovedovanje velikokrat žrtev, vendar Bog deluje po nas in nas osvobaja.« Morda bi morali mlajši frančiškani izkoristi starejši »kapital« bratov in se pri njih malo spovedati preden naredimo kakšen korak v smer, ki ni najbolj Bogu po volji. P. Polikarp je sobrat, ki ve, ki zna in je navdihnjen od Svetega Duha saj mu vsak dan sledi z namenom, da izpolni Njegovo voljo do konca. Resnično je zgled za vse in hvala Bogu, da ga imamo. Vsak dan se Mariji zahvaljuje za poklic, moli za vse nas in prosi za nove duhovne poklice. Pri kosilu smo se spomnili tudi 30 let mlajšega sobrata »tam doli« v Avstraliji p. Cirila BOŽIČA, ki isti dan praznuje!

p. Krizostom

P. Stanislav Škrabec (1844-1918)

Škrabčevo leto je z današnjo 100. obletnico smrti p. Stanislava Škrabca doseglo svoj vrh, ki so ga obeležili z nocojšnjo slovesnostjo v Kulturnem domu v Novi Gorici. Že sinoči so se frančiškani, ki je skrbel za ohranjanje slovenskega jezika, kulture, narodne samobitnosti in krščanskih korenin, spomnili s sveto mašo v Marijini cerkvi na Kostanjevici, kjer je bival dobra štiri desetletja.

P. Stanislav Škrabec bi zagotovo ostal na Kostanjevici, če ga ne bi od tam pregnala soška fronta, ki je v bojišče spremenila tudi ta hrib nad Gorico, zato je razumljivo, da ga imajo frančiškani na Kapeli, kakor samostanu pravijo domačini, za svojega. V zavetju Kostanjevice je že leta 1994 zaživel Škrabčev odbor, ki skrbi za ohranjanje njegove dediščine. V letu, ko se spominjamo 100. obletnice njegove smrti, je poskrbel za bogat in raznovrsten program, ki je mnogim na novo odkril p. Stanislava Škrabca kot redovnika in jezikoslovca. Mirjam Brecelj, ki je bila vpeta v vse dogodke, je ob sklepu leta, ki se sicer nadaljuje do decembra, povedala: »Lahko rečemo, da je bilo to leto blagoslovljeno. Prepričani smo, da smo o p. Stanislavu Škrabcu slišali, zvedeli marsikaj novega, da bomo to prenašali naprej in predvsem, da bomo imeli svoj slovenski jezik radi.« Predvečer današnje obletnice smrti p. Stanislava je zaznamovala sinočnja maša na Kapeli, ki ji je sledila akademija z odprtjem filatelistič-

ne in kartofilske razstave. Že pred dnevi je delegacija obiskala njegov grob na ljubljanskih Žalah, kjer počivajo frančiškani, danes se je praznovanje nadaljevalo v osrednjem kulturnem hramu Nove Gorice, kjer so pripravili slovesnost z naslovom Cvetje z vrtov patra Stanislava. V uvodnem delu sta spregovorila novogoriški župan Matej Arčon in gvardijan na Kapeli p. Niko Žvokelj, slavnostni govornik pa je bil p. Edvard Kovač. Večer je obogatil kulturni program.

P. Stanislav Škrabec v nekaj vrstah

Jezikoslovec, urednik in duhovnik p. Stanislav Škrabec, s krstnim imenom Anton, je bil rojen 7. januarja 1844 v Hrovači pri Ribnici. Po osnovni šoli v Ribnici in gimnaziji v Ljubljani se je odločil za redovniški poklic v frančiškanskem redu. V duhovnika je bil posvečen leta 1867. Zatem je dve leti poučeval slovenščino, grščino in nemščino na frančiškanski gimnaziji v Novem mestu. Med letoma 1869 in 1872 je v Gradcu študiral klasično in slovansko jezikoslovje. Po končanem študiju je bil nastavljen na Kostanjevico pri Gorici, kjer je poučeval na redovni gimnaziji in tam ostal skoraj 43 let. Zaradi bližine fronte med prvo svetovno vojno se je p. Stanislav Škrabec moral leta 1915 umakniti v Ljubljano, kjer je 6. oktobra 1918 umrl. Škrabčevo jezikoslovno delo obsega glasoslovje, skladnjo, naglaše-

vanje, oblikoslovje, stilistiko, besedotvorje, pravorečje in pravopis. Na tem področju se je javnosti predstavil že leta 1870 z razpravo O glasu in naglasu našega knjižnega jezika v izreki in pisavi. Skoraj 30 let je urejal Cvetje z vrtov Sv. Frančiška in na platnicah te revije objavljali svoje jezikoslovne spise. P. Stanislav Škrabec velja za utemeljitelja slovenske književne izreke. Že dobrih osemdeset let pred drugim vatikanskim koncilom se je zavzemal, da bi pri bogoslužju uporabljali slovenščino. Pred leti smo p. Stanislavu Škrabcu posvetili oddajo Graditelji slovenskega doma, ki ji lahko prisluhnete zgoraj.

Piše: Tone Gorjup

6. oktobra 2018 v Novi Gorici

Ob 100 letnici Patra Stanislava Škrabca

Spoštovani g. župan, spoštovani p. provincial, dragi ljubitelji slovenske besede, gospe in gospodje!

Danes smo se zbrali, da počastimo velikana slovenskega jezikoslovca, očeta slovenskega glasoslovja, moža, ki je bil etično zavezan kleni slovenski besedi, urednika in pisatelja, duhovnega človeka in redovnega manjšega brata, p. Stanislava Škrabca.

Letos poteka 100 let, odkar je pater Stanislav umrl, ali bolje povedano, odkar se je rodil za večnost in vstopil v svet, v katerega mu je pomagala verovati lepota slovenske besede. Danes se spominjamo moža, ki je prisluškoval melodiji materinega jezika in se hkrati poganjal na jezikovna razpotja številnih drugih jezikov, se opravil z njihovim bogastvom, ter se nato vračal nazaj k domačemu jeziku, da bi ga bolje doumel, razčlenjeval in ga pojasnjeval, predvsem pa ljubil. Spominjamo se velikega domoljuba in izjemnega svetovljana.

Kot vemo, je pater Stanislav iz idilične Ribniške doline odšel na študij v mesti Ljubljano in Gradec, nato pa prišel na Goriško, prav v tukajšnji kraj, na Kostanjevico, in ostal v najbolj sončnem predelu Slovenije več kot 42. let. Velika vojna, ki je s Soško fronto ogrozila njegov samostan, ga je izgnala iz rajskega vrta

Goriške in popeljala v Ljubljano, kjer je na današnji dan pred 100 leti usahnil. Na njegovem grobu, ki ima na pokopališču Frančiškovih bratov na Ljubljanskih Žalah osrednje mesto, je vklesan napis: »Slovenem jasnili je slovenskega jezika dušo.«

Jezikoslovci, slovenisti in glasoslovci nam bodo še naprej na simpozijih razkrivali veliki pomen njegove znanstvenega dela, meni pa nocoj dovolite, da se skušam vsaj malce zazreti v globino njegove duše.

Pater Stanislav je deloval, kot vemo, v času, ko se je v slovenskem jezikoslovju spopadalo dvoje pogledov: prvi (povezan za M. Čopom) je bil jezikovno zelo dosleden in je zagovarjal strogo spoštovanje jezikovnega izročila, in drug pogled (povezan z J. Kopitarjem), ki je upošteval prvenstveno živi govor.

Pater Stanislav se nam najprej razkrije kot zelo moder mož, ki je uvidel, da je za razvoj jezika potrebno upoštevati oboje: na eni strani tradicijo, vse tja do protestantskih piscev, a dlje ne, saj ne vemo, kje bi se potem ustavili. In na drugi strani je potrebno upoštevati živo govorico, saj si vsak jezik sam utira svojo življenjsko pot. V tem zelo modernem upoštevanju obeh načel se nam pater Stanislav Škrabec razkrije kot človek miru in sprave. Uvidel je, da zaradi jezika ni dobro imeti pravde, saj prerekanje o jeziku ni nujno samo duhovita črkasta pravda, ob kateri se je

muzal naš Prešern. Naš spor nas lahko preveč razdvoji in razprši, jezik pa mora povezovati in ne ločevati. Najbrž pa je p. Škrabca k tej spravi dveh načel nagnil tudi njegov evangelijski duh, kajti v sveti Knjigi piše, da dober gospodar prinaša iz zakladnice novo in staro. Poznati je potrebno bogastvo starega izročila, hkrati pa se odpirati k novim izrazom, ki jih imajo morda narečja iz obrobne Slovenije ter lahko bogatijo govornico osrednje Slovenije. P. Stanislav Škrabec je uresničeval čudovito načelo velikega misleca in teologa Johna Henryja Newmna: tradicija se mora spreminjati, da ostane ista. Če jezik hoče izražati nove vidike življenja in biti svež ter mlad, se mora bogatiti, s tem pa tudi spreminjati.

Rekli smo, da imamo patra Stanislava Škrabca za očeta slovenskega glasoslovja. Vidimo, da je že kot suplent na Novomeški frančiškanski gimnaziji napisal razpravo iz fonetike: »O glasu in naglasu našega knjižnega jezika v izreki in pisavi«. Tujci, ki se uče slovenskega jezika, zelo težko razumejo spreminjanje našega naglasa. Pater Stanislav je vedel, da moramo tudi v naglasu odkriti zakonitost in jo spoštovati. Toda njegovi pogledi na zven slovenskega jezika niso bili le sad poglobljenega študija, ampak tudi rezultat njegove ljubezni do materinega jezika, ko je zaslišal pojočnost domače besede, podobno kot veliki Stendhal, ki je, ko je slišal slovensko govorico, dejal: »Njih jezik je kakor pesem«. Pater Stanislav je polno zvočnost slovenskega jezika slišal ne samo v svoji materinski dolenjščini, ampak tudi v tukajšnji goriški govorici, tisti govorici, ki je s svojo blagoglasnostjo osvojila Simona Gregorčiča. Vemo, da je pater Stanislav zelo strogo ocenjeval preveč umetne in okorele poizkuse ustvarjanja novih jezikov, kot so bile različne oblike esperanta, zato je sam ponudil neko različico svetovnega jezika, katere mu je dal ime »evlalijski«, kar pomeni »blagoglasni«. Tudi novi izrazi ali neologizmi morajo biti blagoglasni in izražati ne samo umne domislice, ampak tudi utrip srca. Vendar moramo priznati, da je v svojih obravnavah zvoneče zakonitosti slovenskega jezika bil na trenutke tudi pater Stanislav prestrog. Zato je Pleteršnik, ki se je sicer ob njem učil fonetike, kdaj v svojih slo-

varjih ubral enostavnejšo pot. Tako je pač narekoval živi jezik. Včasih vidimo, da nekdo še bolj uresničuje neke naše zamisli, če so prave, in to se je kdaj zgodilo tudi patru Stanislavu Škrabcu.

Dovolite mi, da poleg dveh načel pri razvoju jezika in poleg poudarjanja blagoglasnosti slovenskega jezika omenim še znamenito teorijo »izvršilnosti« besede, ali tako imenovano performativnost.

Pater Stanislav je v veliki debati o glagolskem vidu, se pravi o dovršnih in nedovršnih glagolih, razvil tudi še svojo teorijo performativnosti, kar pomeni, da lahko neka dejanja izvršimo le, če jih izrečemo. Takšen glagol je npr. obljubljeni. Če te besede ne izrečemo, če ne obljubimo, tega dejanja enostavno ne bo. Pater Stanislav je bil prepričan, da se je moč slovenke besede, ki vsebuje tudi izvršilnost, razvila preko branja in prevodov bibličnih besedil, ali še bolj določeno, preko bogoslužnega jezika. Liturgični jezik človek zavezuje.

Danes je v strokovnem svetu (Igor Žagar) že uveljavljeno dejstvo, da je teorijo o performativnosti besede prvi razvil pater Stanislav Škrabec in sicer že 50 let pred Austinom, ki je veljal za njenega začetnika. Kako je lahko prišel pater Stanislav do takšnih genialnih rešitev? Najbrž zato, ker je razumel, da je lepota jezika v etični zavezanosti pomenu njegove besede. Etična zahteva je tista, ki daje besedi najvišje dostojanstvo in lepoto, ker potem ta beseda ne samo, da odseva resničnost, ampak to dejanskost in resničnost celo ustvarja.

Od tod spoznanje patra Stanislava, da bomo Slovenci obstali, dokler bo v nas etična pokončnost. Če jo bomo ohranili, bomo sposobni izražati tudi pristnost slovenske besede. Znali bomo izraziti tisto, kar je resnično med nami, ter hkrati postati to, kar govorimo. In če je ta lepa slovenska beseda povezana z ljubeznijo, potem postane tudi ljubezen zavezujoča in nam odpira prihodnost.

Hvala lepa !

p. dr. Edvard Kovač

V KOPRU, 8. – 11. november 2018

Monaldovi dnevi

Sprejem in češčenje relikvij blaženega Monalda Koprškega.

Znanstveni posvet

ARHITEKT PRINAŠA IZ ZAKLADNICE
DEDIŠČINE STARO IN NOVO

V Koprju so potekali že 10. MONALDOVI DNEVI od 8. – 11. novembra ob godu bl. Monalda. Iz cerkve Marije Velike v Trstu, kjer so trenutno Monaldove relikvije, jih že nekaj let za vikend ob njegovem godu pripeljemo v Koper. V četrtek smo jih sprejeli v nekdanji cerkvi Manjših bratov, oziroma kasneje minoritov, sv. Frančiška, kjer so njegove relikvije po smrti izpostavili v češčenje. Po maši smo jih prenesli v cerkev sv. Ane, kjer so bili ves petek. V soboto smo jih prepejlali k minoritom v Piran. V nedeljo pa je bilo ob njih

srečanje Frančiškovega svetnega reda koprške in tržaške škofije. Do letos se je končalo s sveto mašo v cerkvi Marije Velike v Trstu, letos pa v cerkvi sv. Ane.

Vsako leto ob tej priliki organiziramo kratek znanstveni posvet. Ker nam je letos »padlo v vodo« slovesno odpiranje samostanske knjižnice ob vrnitvi naših knjig iz Osrednje mestne knjižnice Srečka Viharja Koper, smo se odločili, ob letu kulturne dediščine, da je osrednja tema predstavitev dela Matija Suhadolca, arhitekta in oblikovalca.

MONALDOVI DNEVI / GIORNATE MONALDINE

V KOPRU / A CAPODISTRIA

8. – 11. november 2018 / 8 – 11 novembre 2018

Sprejem in češčenje relikvij blaženega Monalda Koprškega.
ARHITEKT PRINAŠA IZ ZAKLADNICE DEDIŠČINE STARO IN NOVO:
Okrogla miza z arhitektom in oblikovalcem Matijem Suhadolcem
Accoglimento e venerazione delle reliquie di Beato Monaldo Giustinopolitano.
IL PATRIMONIO ANTICO E NUOVO RISCOPERTO DALL'ARCHITETTO:
tavola rotonda col sign. Matija Suhadolc, architetto e progettista

Program / Programma

■ Četrtek / giovedì, 8. 11. Ob 17.30 / ore 17.30
Sprejem in izpostavitve relikvij blaženega Monalda s sv. mašo v minoritski cerkvi sv. Frančiška v Kopru / Accoglimento e venerazione delle reliquie del Beato Monaldo con Santa Messa nella Chiesa dei frati Minori Conventuali di S. Francesco a Capodistria

■ p. Roman Tkave iz minoritskega samostana sv. Frančiška v Piranu / dei Minori Conventuali di S. Francesco di Pirano
Po maši prenos relikvij v cerkev sv. Ane / Trasferimento delle reliquie nella Chiesa di S. Anna

■ Petek / venerdì, 9. 11.
Izpostavitve relikvij v cerkvi sv. Ane od 8.00 do 20.00 / Esposizione delle reliquie nella Chiesa di S. Anna dalle 8.00 alle 20.00

Ob 10.00 uri / ore 10.00
ZNANSTVENI POSVET: ARHITEKT PRINAŠA IZ ZAKLADNICE DEDIŠČINE STARO IN NOVO Okrogla miza z arhitektom in oblikovalcem Matijem Suhadolcem / CONVEGNO SCIENTIFICO: IL PATRIMONIO ANTICO E NUOVO RISCOPERTO DALL'ARCHITETTO tavola rotonda col sign. Matija Suhadolc, architetto e progettista (Pretorska palača / Palazzo Pretorio)

Pozdravni nagovori / saluti introduttivi

■ g. Boris Popovič, župan Mestne občine Koper / sindaco Comune città Capodistria
■ msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof / vescovo giustinopolitano
■ g. Silvester Gabersček, ministrstvo za kulturo / Ministero della cultura
■ dr. p. Igor Salmić OFM Conv., provincialni minister Slovenske minoritske province sv. Jožefa / ministro provinciale dei Minori Conventuali della Provincia di S. Giuseppe
■ p. Marjan Čuden OFM, provincialni minister Slovenske frančiškanske province sv. Križa / ministro provinciale dei Minori Osservanti della Provincia di S. Croce
■ p. Boris J. Markež OFM, gvardijan Frančiškanskega samostana sv. Ana v Kopru / padre guardiano del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

Referati / Interventi

■ Prof. dr. PETER KREČIČ, slovenski umetnostni zgodovinar in likovni kritik / storico e critico dell'arte sloveno: Matija Suhadolc, Arhitekt in oblikovalec / architetto e progettista
■ g. MARJAN PATERNOSTER, arhitekt, fotograf in oblikovalec / architetto, fotografo e progettista: Premišljevanje o knjižnicah
■ Mag. PETER ŠTOKA, teolog in bibliotekar / teologo e bibliotecario: Krvna slika knjižnice pri sv. Ani v Kopru podoba frančiškanske redovne družine

■ Pogovor z g. MATIJEM SUHADOLCEM, arhitektom in načrtovalcem adaptacije Frančiškanskega samostana sv. Ane in Monaldove knjižnice / architetto e progettista della ristrutturazione del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna e della Biblioteca Monaldina
moderator / moderazione di: IGNAC NAVERNIK teolog / teologo
■ Prof. dr. p. VIKTOR PAPEŽ OFM, akademski profesor in kanonist / professore universitario e canonista: p. Hijacint Repić OFM: Monaldova hagiografija

Ob 13.00 uri / ore 13.00:
Vodeni ogled po frančiškanskem samostanu sv. Ane v Kopru / visita guidata del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria
G. Matija Suhadolc, arhitekt in oblikovalec / architetto e progettista
Mag. Peter Štoka, Osrednja knjižnica Srečka Viharja Koper / Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

■ Sobota / sabato, 10. 11. Ob 7.30 uri / ore 7.30
Prenos in izpostavitve relikvij blaženega Monalda v minoritski cerkvi sv. Frančiška v Piranu / Trasferimento ed esposizione delle reliquie del Beato Monaldo nella Chiesa dei Minori Conventuali di S. Francesco a Pirano

■ fr. Robert Horvat OFM Conv., gvardijan minoritskega samostana sv. Frančiška v Piranu / padre guardiano del Convento dei Minori Conventuali di S. Francesco di Pirano

Ob 16.00 uri / ore 16.00
Slovo od relikvij blaženega Monalda / Commiato dalle reliquie del Beato Monaldo

■ Nedelja / domenica, 11. 11. Ob 8.00 uri / ore 8.00
Izpostavitve relikvij blaženega Monalda v frančiškanski cerkvi sv. Ane v Kopru / Esposizione delle reliquie del Beato Monaldo nella Chiesa dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

Ob 16.00 uri / ore 16.00
Darovanje sv. maše / celebrazione della S. Messa:

■ p. Janez Kurbus OFM Conv. Slovesno somaševanje ob srečanju FSR - OFS koprške in tržaške škofije / Ufficio della S. Messa solenne in occasione del ritrovo dell'Ordine Francescano Secolare delle Diocesi Giustinopolitana e Tergestina

Ob 17.00 uri / ore 17.00
Slovo od relikvij bl. Monalda / Commiato dalle reliquie del Beato Monaldo:

■ p. Boris J. Markež OFM, gvardijan frančiškanskega samostana sv. Ana v Kopru / padre guardiano del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

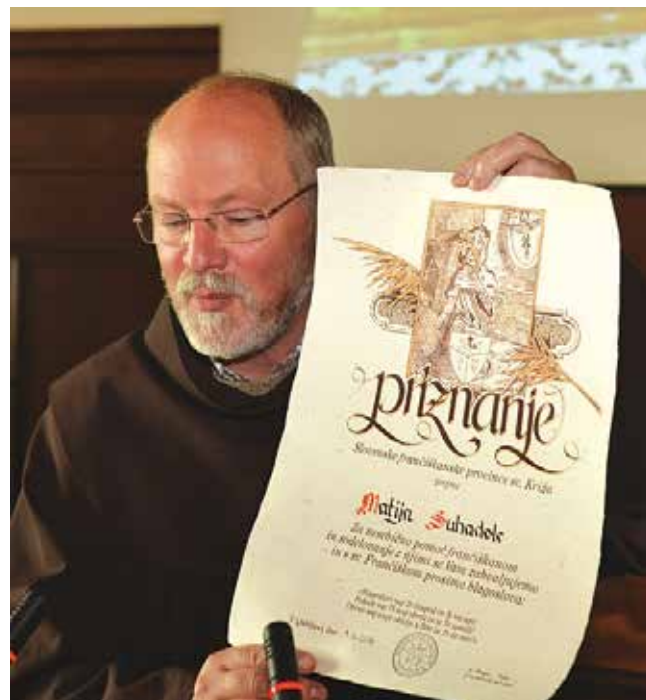
Prireditelj / Organizzatore:
Frančiškanski samostan sv. Ane, Koper / Convento francescano di S. Anna - Capodistria
Minoritski samostan sv. Frančiška, Piran / Convento dei frati minori conventuali di San Francesco - Pirano
Slovena Koper / Diocesi Giustinopolitana
Srečka Koper / Parrocchia del Duomo della B. V. Maria Assunta - Capodistria
Biskopov trg / Piazza del Vescovo / Piazza della Madonna della Misericordia
Osrednja knjižnica Srečka Viharja Koper / Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

Pokrovitelj / Con il patrocinio:
Mestna občina Koper / Comune città Capodistria
Vino Družina Štoka

Na znanstvenem posvetu je v besedi in sliki njegovo delo predstavil prof. dr. PETER KREČIČ, slovenski umetnostni zgodovinar in likovni kritik.

Mag. PETER ŠTOKA, teolog in bibliotekar pa je imel referat: Krvna slika knjižnice pri sv. Ani v Kopru - podoba frančiškanske redovne družine. V povzetku je zapisal: »Začetki zasebne knjižnice manjših bratov pri sv. Ani v Kopru segajo v leto 1492, ko je

bil ustanovljen samostan. Od takrat pa do leta 1949 je knjižnica neprestano rastla in zajemala 7.598 naslovov, 12.529 zvezkov razporejenih v 48 omarah, postavljenih v treh sobah (čitalnica s periodičnim tiskom, soba s knjižničnim fondom ter arhiv z inkunabulami in rokopisi), s skupno površino 100 m², ki je bila umeščena nad frančiškansko dvorano, ob muzej umetnin, v jugovzhodnem traktu samostana.

■ Sobota / sabato, 10. 11.
Ob 7.30. uri / ore 7.30
Prenos in izpostavitve relikvij blaženega Monalda v minoritski cerkvi sv. Franciška v Piranu / Trasferimento ed esposizione delle reliquie del Beato Monaldo nella Chiesa dei Minori Conventuali di S. Francesco a Pirano:

■ fr. Robert Horvat OFM Conv., gvardijan minoritskega samostana sv. Franciška v Piranu / padre guardiano del Convento dei Minori Conventuali di S. Francesco di Pirano

Ob 16.00 uri / ore 16.00
Slovo od relikvij blaženega Monalda / Commiato dalle reliquie del Beato Monaldo

---

■ Nedelja / domenica, 11. 11.
Ob 8.00 uri / ore 8.00:
Izpostavitve relikvij blaženega Monalda v frančiškanski cerkvi sv. Ane v Kopru / Esposizione delle reliquie del Beato Monaldo nella Chiesa dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

Ob 16.00 uri / ore 16.00
Darovanje sv. maše / celebrazione della S. Messa:

■ p. Janez Kurbus OFM Conv. Slovesno somaševanje ob srečanju FSR - OFS koprskih in tržaških škofije / Ufficio della S. Messa solenne

in occasione del ritrovo dell'Ordine Francescano Secolare delle Diocesi Giustinopolitana e Tergestina

Ob 17.00 uri / ore 17.00
Slovo od relikvij bl. Monalda / Commiato dalle reliquie del Beato Monaldo:

■ p. Boris J. Markez OFM, gvardijan frančiškanskega samostana sv. Ana v Kopru / padre guardiano del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

MONALDOVI DNEVI V KOPRU
8. – 11. november 2018
Sprejem in čiščenje relikvij blaženega Monalda koprškega.
ARHITEKT PRINAŠA IZ ZAKLADNICE DEDIŠČINE STARO IN NOVO: Okrogla miza z arhitektom in oblikovalcem Matijem Suhadolcem

LE GIORNATE MONALDINE A CAPODISTRIA
8 – 11 novembre 2018
Accogliimento e venerazione delle reliquie di Beato Monaldo Giustinopolitano. IL PATRIMONIO ANTICO E NUOVO RISCOPERTO DALL'ARCHITETTO: tavola rotonda col sign. Matija Suhadolc, architetto e progettista

Prireditelji / Organizzatori:

- Frančiškanski samostan sv. Ane v Kopru / Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria
- Minoritski samostan sv. Franciška v Piranu / Convento dei Minori Conventuali di S. Francesco a Pirano
- Škofija Koper / Diocesi Giustinopolitana
- Stalna župnija v Kopru / Parrocchia cattedrale della B. Assunta a Capodistria
- Istrsko društvo Helio diakon / Associazione istriana Ello diacono
- Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper / Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

Pokrovitelji / Con il patrocinio:

- Mestna občina Koper / Comune città di Capodistria
- Vino Družina Štoka (Dutovlje)

VABILO / INVITO
Program / Programma

■ Četrtek / giovedì, 8. 11.
Ob 17.30 / ore 17.30
Sprejem in izpostavitve relikvij blaženega Monalda s sv. mašo v minoritski cerkvi sv. Franciška v Kopru / Accogliimento e venerazione delle reliquie del Beato Monaldo con Santa Messa nella Chiesa dei frati Minori Conventuali di S. Francesco a Capodistria

■ p. Roman Tkavc iz minoritskega samostana sv. Franciška v Piranu / dei Minori Conventuali di S. Francesco di Pirano

Po maši prenos relikvij v cerkev sv. Ane / Trasferimento delle reliquie nella Chiesa di S. Anna

---

■ Petek / venerdì, 9. 11.
Izpostavitve relikvij v cerkvi sv. Ane od 8.00 do 20.00 / Esposizione delle reliquie nella Chiesa di S. Anna dalle 8.00 alle 20.00

Ob 10.00 uri / ore 10.00
ZNANSTVENI POSVET: "ARHITEKT PRINAŠA IZ ZAKLADNICE DEDIŠČINE STARO IN NOVO" Okrogla miza z arhitektom in oblikovalcem Matijem Suhadolcem / CONVEGNO SCIENTIFICO: "IL PATRIMONIO ANTICO E NUOVO RISCOPERTO DALL'ARCHITETTO" tavola

rotonda col sign. Matija Suhadolc, architetto e progettista (Pretorska palača / Palazzo Pretorio)

Pozdravni nagovori / saluti introduttivi

■ g. Boris Popovič, župan Mestne občine Koper / sindaco Comune città Capodistria

■ msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof / vescovo giustinopolitano

■ g. Silvester Gabersček, ministrstvo za kulturo / Ministero della cultura

■ dr. p. Igor Salmič OFM Conv., provincialni minister Slovenske minoritske province sv. Jožefa / ministro provinciale dei Minori Conventuali della Provincia di S. Giuseppe

■ p. Marjan Čuden OFM, provincialni minister Slovenske frančiškanske province sv. Križa / ministro provinciale dei Minori Osservanti della Provincia di S. Croce

■ p. Boris J. Markez OFM, gvardijan frančiškanskega samostana sv. Ana v Kopru / padre guardiano del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

Referati / Interventi

■ Prof. dr. PETER KREČIČ slovenski umetnostni zgodovinar in likovni kritik / storico e critico dell'arte sloveno: Matija Suhadolc, Arhitekt in oblikovalec / architetto e progettista

■ g. MARJAN PATERNOSTER arhitekt, fotograf in oblikovalec / architetto, fotografo e progettista: Premišljevanje o knjižnicah

■ Mag. PETER ŠTOKA teolog in bibliotekar / teologo e bibliotecario: Krvna slika knjižnice pri sv. Ani v Kopru - podoba frančiškanske redovne družine

■ Pogovor z g. MATIJEM SUHADOLCEM arhitektom in načrtovalcem adaptacije Frančiškanskega samostana sv. Ane in Monaldove knjižnice / architetto e progettista della ristrutturazione del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna e della Biblioteca Monaldina

moderator / moderazione di IGNAC NAVERNIK teolog / teologo

■ Prof. dr. p. VIKTOR PAPEŽ OFM akademski profesor in kanonist / professore universitario e canonista: p. Hijacint Repič OFM: Monaldova hagiografija

Ob 13.00 uri / ore 13.00:
Vodeni ogled po frančiškanskem samostanu sv. Ane v Kopru / visita guidata del Convento dei Minori Osservanti di S. Anna a Capodistria

G. Matija Suhadolc arhitekt in oblikovalec / architetto e progettista

Mag. Peter Štoka Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper / Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

Zaplenjena, odstranjena in premeščena v civilne institucije je od leta 1953 v veliki večini (1/3) hranjena v Osrednji knjižnici Srečka Vilharja v Kopru, ki jo je zadržala v svoji zbirki lokalne zgodovine ter dragocenih in redkih knjig. Gre za najbolj impresivno, dragoceno in najbolje ohranjeno zgodovinsko knjižnico na tem teritoriju. S štirimi grškimi kodeksi je bila uvrščena med 14 mest znotraj avstrijskega cesarstva, ki

so premogle grški kodeks, in je še danes unikatna v nacionalnem merilu. Bibliološka raziskava fonda razkriva, da gre za teološko knjižnico (52 %), italijansko (59 %), tiskano v Benetkah (29 %), z izrazitim poudarkom na lokalni zgodovini (21 %). Knjižnica odseva kulturo in predanost manjših bratov pri sv. Ani v Kopru, članov dalmatinske province sv. Hieronima in kasneje beneške province sv. Antona.

Še danes ohranjeno dragoceno gradivo (Rara):

- Psalterij (grški kodeks);
- Regula Beatissimi P. Francisci (latinski kodeks);
- Mammotrectus Bibliae (inkunabula 1476);
- Collectio Antiphonaria (zbirka 21 koralnih knjig, med katerimi so Giuntove izdaje: Graduale 1500, Antiphonarium 1503 ter nekaj koralnih kodeksov);
- Rokopisna zbirka: rokopisni prepisi Aristotelove Metafizike, Da Pontejev prevod psalmov v ljudski jezik (volgare), rokopisne postne pridige, vezane v številne zvezke;
- Repertorium bibliothecae S. Annae Justinopoli 1886 (inventarna knjiga darov);
- Arhiv samostana sv. Ane Koper (kar je ostalo, 32 inv. št., arhivska škatla p. H. Repiča, pisma, kronika, sezname koprskih zapornikov v času Avstrije);
- Domoznanska zbirka knjižnice sv. Ane: monografije.

Prof. dr. p. VIKTOR PAPEŽ OFM je predstavil prevod zapisa o bl. Monaldu p. Hiacinta Repiča, ki ga je iz latinščine prevedel dr. p. Miran Špelič. Orisal pa je tudi bogato življenje p. Hiacinta Repiča. Posvet je zaključil p. Marjan Čuden, provincialni minister, ki je Matiju Suhadolcu izročil PRIZNANJE Slovenske frančiškanske province za vse delo, ki ga je opravil po naših samostanih. Ob koncu simpozija je vsak prejel zbornik 8. Monaldovih dnevor. Popoldne je bil ogled cerkve in samostana sv. Ane, posebej Suhadolčevih del, ter druženje ob prigrizku in Monaldovem vinu, ki ga vsako leto podari družina Štoka. S srečanjem tretjerednikov (FSR – OFS) koprške in tržaške škofije v nedeljo popoldne smo s sodelovanjem, ki ga je vodil p. Janez Kurbus OFM Conv. in bratskim druženjem zaključili 8. Monaldove dneve.

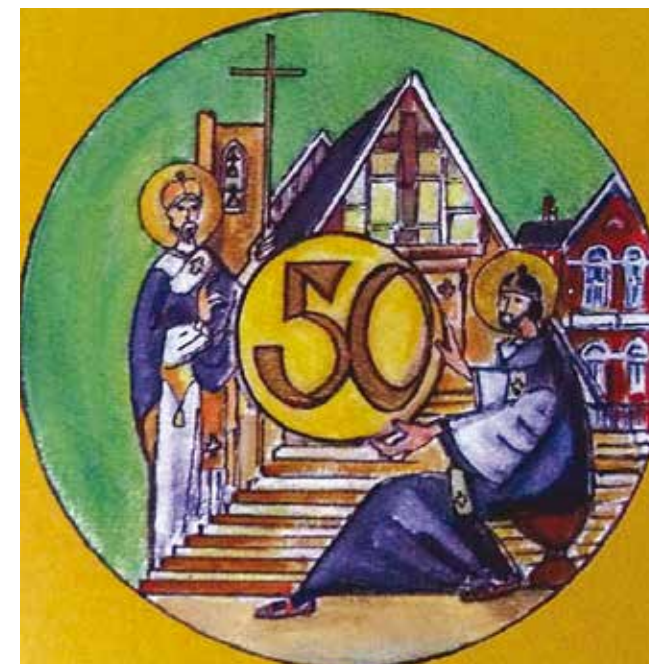
Matija Suhadolc

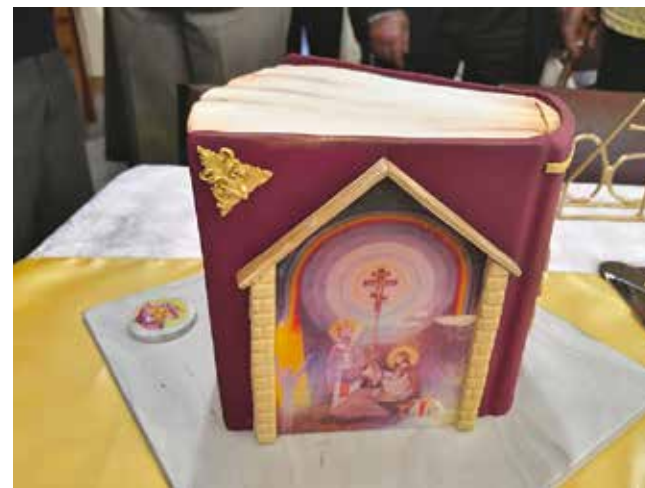

Praznovanje zlatega jubileja – 50 Let od blagoslova naše cerkve

Iz nagovora p. Cirila: 20. oktobra 1968 jo je kot prvo slovensko cerkev v Avstraliji blagoslovil tedanji koprski škof dr. Janez Jenko. Danes praznujemo skupaj z ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom OFM in provincialnim ministrom patrom Marjanom Čudnom OFM. Hvala, pozdravljena in dobrodošla med nami! Pozdrav tudi vsem, ki smo deležni današnjega slavlja. Današnje slavlje je vrhunec praznovanja celotnega živega slovenskega občestva, na katerega smo se pripravljali vse leto z mnogimi duhovnimi in kulturnimi dogodki, mašami, obiski, obnovami ter mnogoterim delom. Naša zahvala je ubesedena: BOGU HVALA PO MARIJI POMAGAJ! To je naša zahvala za preteklost, veselje sedanosti in priprošnja za prihodnost. Zato bomo še večkrat rekli: Bogu hvala po Mariji Pomagaj!

Iz misijonskega in prenovljenega Novega mesta

V zadnjem poročanju iz Novega mesta sem v zadnjem odstavku zapisal »Naše mesto ob Krki postaja vedno lepše. Stroji brnijo na več mestih, še posebej pa na Glavnem trgu, kjer se pospešeno polaga tlak in urejajo druge stvari.« Vse zapisano še vedno drži. Na nekaj 100 metrih je gradbišč z delavci še kar nekaj in verjetno bodo minili še meseci, ko bodo taki ali drugačni stroji utihnili. Za božično – novoletne praznike bo tako naše mesto na Glavnem trgu bogatejše za novo restavracijo, ki jo obnavlja in pripravlja bivši košarkar Matjaž Smodiš. Obnova Glavnega trga pa je v zadnjih metrih. Najbolje, da se pride sami prepričati, kako postaja Novo mesto resnično »novo«. Dogajanje v mestu je zaznamoval misijon treh župnij: stolne, šmihelske in kloštrske, o katerem sem že pisal. Bil je poseben, ker so bili štirje misijonarji v vseh treh župnijah. Po radiu Ognjišče se je slišalo: en misijon, 4 misijonarji 10 gostov. Dogajanje je tako potekalo od 16. do 25. novembra. Zaradi drugačnega pristopa od klasike in zaradi dobrega sodelovanja treh oziroma štirih duhovnikov, naj bo na tem metu navedena kronologija misijona po točkah:

Pričetek molitve na Miklavževo nedeljo 2017 s prižigom misijonske sveče v vseh treh župnijah, obesili smo tudi veliko misijonsko zastavo;

Po družinah smo dali razdeliti misijonske sveče;

Po družinah je bila tudi razdeljena sestavljena, kjer je bil predstavljen misijon, logo, zastava, izbrani misijonarji s katerimi smo imeli tudi 2 skupni srečanja v NM; še pred tem pa eno srečanje s predvidenim voditeljem misijona p. Brankotom na Frankolovem;

Prvomajsko romanje 2018 v Saj Goiani Rotondo k p. Piju je bilo kot romanje v pripravi na misijon;

Različna srečanja skupin kot priprava na misijon tekom leta: ŽPS (p. Branko), pevci (p. Janez Ferlež), molitvene in karitativne skupine (p. Jože Planinšek), mladina (p. Andraž Arko);

Izdelava jumbo, t.j. velikih obcestnih plakatov, ki s na različnih krajih približno 3 mesece vabili na misijon;

Preko pošte smo na vsa gospodinjstva treh župnij razdelili misijonske knjižice s programom;

teden dni pred začetkom misijona so naš mladi izvedli FLASHMOB v treh nakupovalnih centrih Novega mesta: Qolandija, Mercator in Tuš;

POTEK MISIJONA:

- vsa skupna srečanja so bila v dvorani zavoda Friderika Baraga v Šmihelu;
- za otroke smo imeli srečanja od 1. do 4. in od 5. do 9. posebej; v vsaki župniji po dvojne srečanja; oratorijski dan za otroke vseh treh župnij, bilo jih je preko 250;
- zelo so bila obiskana srečanja: okrogla miza v sredo, srečanje za zakonce in zadnje srečanje, pogovor z misijonarji; tudi ostala so bila nad pričakovanji;
- Pokritost misijona z mediji: Radio Ognjišče (pogovor z vsemi tremi župniki, obvestila, vsakodnevno javljanje in obveščanje preko spletne strani, neposredni prenos sv. maše ob zaključku misijona, njihov novinar je vodil povezovalni koncertni program po sv. maši) TV Vaša kanal (posnetek kratke predstavitve), RTV LJ1, Verski

program, prispevek v Obzorjih duha, intervju v oddaji Duhovna misel na radiu Sraka, objektivno poročanje v Dolenjskem listu, tudi na njihovi spletni strani (veliko teksta in fotografij), daljši zapis v Družini;

Na samo zaključno sv. mašo v dvorani Leona Štuklja je prišlo preko 2000 vernikov, prepevali so združeni

odrasli, mladinski in otroški pevski zbori – aranžma je naredil Aleš MAKOVAC, pevci so peli v spremljavi Pihalnega orkestra Krka, pod vodstvom dirigenta Matveja Novaka (posebej smo povabili različna društva v mestu; odzvali so se: gasilci prostovoljnih društev, vinogradniki, čebelarji, policijski veterani...); močno so bili prisotni skavti, ki so pomagali pri urejanju različ-

nih stvari, spredaj na solih so sodeli v rdečih oblekah oblečeni naši birmanci, potem so bili prisotni prvoobhajanci in spredaj so bili tudi člani župnijskih pastoralnih svetov ter drugi sodelavci pri sv. maši; močno so bili prisotni inistranti; ob koncu sv. maše in koncerta, ki ga je pripravil Trio Vivere je bila za vse pripravljena pogostitev s pecivom, kuhanim vinom, sokom in čajem

– poskrbeli so sodelavci naših treh župnijskih karitas in dobri ljudje; vsak je dobil tudi spominsko misijonsko podobico; med koncertom so bila tri pričevanja, kot odmev na vso minulo misijonsko pripravo in sam misijon: zakonski par, mladinec in starejša pričevalka; vse nas je zelo lepo nagovoril tudi stari in na novo izvoljeni župan Novega mesta g. Gregor Macedonij.

ALI JE MISIJON USPEL? Večkrat zastavljeno vprašanje; statistike nismo delali:

- Gotovo da je uspel, s tem se vsi strinjamo: veliko se je molilo in pripravljalo zato so sadovi bili vidni in opazni, predvsem so bila naša srca vznemirjena in odprta; veliko je bilo iskrenih srečevanj, pogovor z izmenjavo mnenj in idej
- sam verjamem, da so bili mnogi verniki nagovorjeni, da so bile tudi spovedi po več letih (misijonska spoved!); res pa je, da ni bilo veliko spovedovanja, ker je pri frančiškanih v klostru in tudi v stolnici vsak dan redno prisoten spovednik;
- obiskali smo nekaj bolnikov po domovih, vse pa so misijonarji obiskali v domu starejših občanov v Šmihelu – misijonarje so bolniki in ostareli z veseljem in dobrohotnostjo sprejeli!
- ljudje so še bolj čutili in bili hvaležni ter presenečeni nad medsebojnim sodelovanjem vseh treh župnij – bili smo eno: pevci, Karitas, ŽPS, ministranti ...
- skupna kosila so bila po domovih, v stolnem župnišču in tudi kakšnem izmed gostišč;

misijonarji so prenočevali v Baragovem zavodu, zajtrke in večerje so pripravljale sestre salezijanke, ki so lepo sodelovale na misijonu; skorja vse večere smo se po vsem še za eno uro dobili skupaj misijonarji in duhovniki treh župnij na pogovoru;

- in koliko je vse stalo? Za vse tri župnije skupaj dobrih 20.000; nekje 5000 smo pokrili s sponzorskimi sredstvi, namreč s posebnimi prošnjami smo se obračali na obrtnike in podjetja; velika pomoč je bila tudi škofija Novo mesto in Beneficij d.o.o. – to je gospodarska družba škofije; obe pravni osebi sta nam sponzorirali najem prostorov v Baragovem zavodu;

Dogajale so se čudovite stvari, k naj z našim sodelovanjem in Božjo pomočjo odmevajo in dajejo moč za naše vsakdanje življenje.

Življenj po župnijah se sedaj nadaljuje po ustaljenem programu in pastoralnem načrtu ter seveda tudi glede na čas Cerkvenega leta.

p. Krizostom Komar

Nova Štifa

Vikendi od začetka šolskega leta so bili kar lepo zapolnjeni z različnimi skupinami. Največ je bilo maturantov iz Škofijske gimnazije. Zadnji njihov razred je bil deležen velikega presenečenja. To je razred, ki se uči španski jezik. Gospa Kristina, ki nam kuha za te skupine, je veliko časa preživela v Argentini in zato rečemo, da zna samo špansko. Gimnazijci so imeli kar nekaj težav s sporazumevanjem, a so se vseeno vse zmenili. Na koncu je bila zahvala dijakov, seveda v španščini,

potem pa sledi šok: zahvala kuharice v slovenščini. Veliko smeha, začudenja in še česa bi lahko napisal. Tudi prejšnje šolsko leto je bilo podobno s španskim letnikom in ker te skrivnosti ne izdajo, so tudi letošnji bili navdušeni nad idejo, da o tej skrivnosti „španske“ kuharice ne bodo govorili mlajšim.

V jeseni smo tudi že dobili prvi sneg, a je kmalu tudi izginil. Nabrali smo mah, pripravili adventni venec. Otroci so pripravili igrice ob Miklavževem prihodu, ko se je cerkev na 2. adventno nedeljo zelo napolnila, da se spet srečamo z Miklavžem.

Popoldne iste nedelje je ga. Stanka Mihelič predstavila osmo knjigo svojih molitev. Predstavitev je bila v župnijski cerkvi sv. Marije Magdalene v Sodražici, ker so tudi slike v tej knjigi iz te cerkve. Bil je lep duhovno bogat popoldan.

Sedaj pa samo še ciljna ravnila pred božičem in skok v novo leto. Naj bo blagoslovljeno.

*Lepe pozdrave pošiljava
brata Tadej in Marijan*

4.10.2018

Novomeščani s prvo državno gimnazijo v tedanji monarhiji

Napišimo pismo naši cesarici," sta pogumno odločitev tedanjih meščanov zaigrala dijaka Gimnazije Novo mesto, Jaka in Timotej.

Zaslужni za postavitev obeležja, ki so ga danes odkrili na pročelju GŠ Marjane Kozine.

Novo mesto - 'Hvaležni smo Novomeščanom, ki so leta 1744 vladarici Mariji Tereziji predlagali ustanovitev Gimnazije v Novem mestu. Ustanovno listino je podpisala 8. avgusta 1746.' je z zlatimi črkami napisano na spominskem obeležju, ki so ga danes slovesno odkrili na pročelju Glasbene šole Marjana Kozine. Tam je namreč gimnazija delovala ob ustanovitvi, ko so patri frančiškani učili prvih 66 dijakov.

Novomeška gimnazija, ki je bila tako uradno ustanovljena 8. avgusta 1746, je bila prva javna gimnazija v Habsburški monarhiji, cesarica pa jo je ustanovila na podlagi pisma oziroma prošnje tedanjih meščanov.

»V 272 letih nepreklicnega delovanja novomeške gimnazije je to šolo zaključilo več kot 12.000 dijakov in dijakinj,« je danes med drugim povedala sedanja

ravnateljica Mojca Lukšič in poudarila, da šola nadaljuje s poslanstvom tako vzgoje kot izobraževanja in se lahko pohvali z nadpovprečnimi uspehi na maturi, vrsti drugih tekmovanj v znanju in ostalih področjih.

Postavitev table je finansirala družba Krka, njenemu generalnemu direktorju in predsedniku uprave Jožetu Colariču se je zahvalil prof. dr. Miha Japelj, član Odbora za promocijo kulturne dediščine Novega mesta, ki je med drugim naštel vrsto priznanih umetnikov in strokovnjakov, ki so prav na tej šoli gulili šolske klopi.

»Kot nekdanji gimnazijec, kot Novomeščan in kot župan s ponosom predajam to znamenje, ki naj nam bo kažipot in spodbuda,« je ob odkritju obeležja dejal župan MO Novo mesto Gregor Macedoni.

V spremljevalnem programu so nastopili gimnazijci in gimnazijke, ki so med drugim prebrali cesaričin razglas iz leta 1746. Podrobneje pa v tiskani izdaji Dolenjskega lista prihodnji četrtek.

Dolenjski list (4.10.2018)

Adventno srečanje Viških ministrantov

Patri na Viču si še posebej v pripravi na praznike vzamemo čas za ministrante. V vsem našem delovanju in poslanstvu so na prvem mestu. Zavedamo se namreč, da nenehna skrb in molitev za njih lahko rodi bogate sadove, tudi duhovne poklice.

V začetku adventa 2018 smo zanje pripravili duhovno obnovo. Imeli so priložnost za sveto spoved in pogovor. Osem novih članov ministrantske ekipe je imeli prvič priložnost spoznati viške patre, s katerimi se še niso osebno srečali, in si ogledati viški samostan. Vsega skupaj pa se je na adventnem srečanju zbralo kar 34 ministrantov.

Srečanje smo končali z družabnimi igrami in pesmijo. Tako so duhovno obogateni in utrjeni v prijateljstvu veseli odhajali na svoje domove.

p. Boštjan

Poslani evangelizirat župnijo v bratstvu in kot manjši

*Poglejte, bratje, ponižnost Boga
in izlijte pred njim svoja srca ...
Nič torej od svojega ne pridržite sebi,
da vas popolnoma sprejme On,
ki se vam vsega daje.*

FPre 28-29

Plenarni svet reda 2018 (PSR 1/1-5) nam v prvem osnutku dokumenta govori o KONTEMPLATIVNEM BRATSTVU V POSLANSTVU in se loti odnosa med bratstvom in poslanstvom.

Od kar sem v Redu - in tega bo že skoraj 50 let - poznam ta problem in ta spraševanja oziroma iskanja.

Omenjeni dokument nas svari pred oblikami služenja, »ki so dovzetne za klerikalizem, na račun pristopa kontemplativnega bratstva v poslanstvu«, pri čemer ne daje jasne razmejitve in prav tako ne jasnih definicij niti ene niti druge, ob tem pa spodbuja k bolj »potujočim« oblikam poslanstva, ki so »manj dovzetne za provincializem«.

Če si drznem nekoliko kritično razmišljati ob omenjenih sugestijah in svarilih pred določenimi nevarnostmi, potem moram žal ugotoviti, da nam je vrhovno vodstvo v vsaki novi sestavi »podarilo« številne dokumente, opredelitve, projekte in odločitve reda - o iskanju naše identitete in dela, pa stvari, t.i. »odločitve« niso prinesle vidnejših rezultatov. Kot frančiškana/pastoralista me vedno nekoliko zmoti svarjenje pred župnijsko pastoralo (sedaj se za to uporablja izraz »klerikalizem«), ki da »kvarno vpliva na naše bratstvo in še naprej se moramo boriti proti njemu«.

Premalo poznam druge province po svetu, ampak jaz osebno se ne bi prepoznal več v naši provinci, ki bi se povsem odrekla »duhovniškemu in župnijskemu služenju« in se opredelila le za »potujočo pastoralo«. Pred leti smo bili priče »vagabundom z nahrbtniki«, tako v tujini kakor doma (tudi pri kapucinih in minoritih), pa to ni prineslo novih poklicev, ampak bolj od-

neslo; ni napolnilo naših cerkva, ampak bolj spraznilo; ni povežalo naših bratstev, ampak bolj razbilo.

Zame osebno precej bolj sprejemljivo pa spregovori o tej problematiki nekoliko starejši dokument z gonjim naslovom /«Poslani evangelizirati... iz leta 2009, ki ugotavlja, da »Naraščanje župnijskih obveznosti frančiškanov izraža pripravljenost priti naproti potrebam Cerkve, kakor je povedal že sv. Frančišek: »Poslani smo bili v pomoč duhovnikom za zveličanje ljudi, tako da bi dopolnili njihovo nezadostnost« (2 Cel 146).

Ta dokument v Frančiškovem duhu tako razume pastoralno služenje v župnijah ne kot nevarnost za naš klerikalizem, ampak jo prepozna kot nalogo evangelizacije; to ni upravna ali kake druge vrste naloga, ampak poslanstvo (gl. GK 84 in še GK 111, 115 §1).

Torej župnije in župnijska pastoral »DA«, pa vendarle ne zgolj »da«. Ta »da« mora biti takšen, da ne izgubimo svoje identitete in ne bomo razlike le med habitom in talarjem; ta da mora biti takšen, da bodo župnije, ki jih opravljamo, dišale po Frančišku; dišale po služenju, dišale po usmiljenju in delu z ubogimi; dišale kot pastoralni centri za širšo okolico; dišale po domačnosti, odprtosti, sodelovanju, iskanju, velikodušnosti; dišale po lepo oblikovani liturgiji, dobrih in razumljivih pridigah, po dinamičnih katehezah, razpoložljivosti delitve zakramenta sprave in po naši razpoložljivosti za ljudi.

Ja, bo kdo dejal: kako lepo! Toda! Kdo bo vse to počel - mar ne slišil v ozadju rekviema? Mar nismo v večini že upokojenci, že precej pregoreli, utrujeni..., ki komaj da še servisiramo sprejete naloge in nujna opravila?

Tam, kjer narava in svet pojeta rekvijem, morata krščantvo in Frančiškovi sinovi peti alelujo! Nismo še izkoristili vseh svojih moči; nismo izkoristili možnost sodelavcev, možnosti medsebojnega sodelovanja, nismo še pospravili odvečne navlake in in še ne opustili nepotrebne dela.

Omenjeni dokument nam predlaga slog župnije s Frančiškovim srcem –

FRANČIŠKANSKI ZNAČAJ ŽUPNIJE KOT:

- velike mize, na kateri je naložena hrana Božje besede,
- kot župnijsko bratstvo, še zlasti z oddaljenimi, mladimi, izključenimi, begunci - še zlasti za tiste, ki so »brez«: dela, zemlje, dokumentov, izobrazbe ...

- kot šola občestva s sprejemanjem in poslušanjem, ki ni zaprta v zakristije in samostane, skrčena na zakramente, okužena z birokracijo in z menedžerskim načrtovanjem,
- kot naložba v formacijo zvestih kristjanov
- bratstvo, ki evangelizira preko bogoslužja na »otipljiv« način,
- kot župnija, v kateri bratstvo skupaj pričuje in kjer se ovrednoti dar vsakega posameznika in kjer lahko da vsak svoj prispevek,
- biti med ljudmi v drži služenja, vedri in veseli pevci stvarstva

»Ljubiti Kristusa pomeni ljubiti Cerkev v njenih osebah in ustanovah« (Sv. Frančišek)

p. Pavle Jakop

Hrepenenje je neustavljivo

Človeku se zastavljajo vprašanja: Od kod hrepenenje prihaja, kako se izraža in kaže, kam se izteka, ali se bo uresničilo in izpolnilo vse, po čemer hrepenimo? Zakaj je človek tako nepomirjen s sedanjostjo? Psalmist pravi: »O, ko bi imel peruti, kot golob bi odletel nekam daleč in se umiril« (Ps 55). A kaj, ko »v ledovje zakopano moje revno je srce«!

Radi gledamo tja, kjer sonce vzhaja, in tja, kjer zahaja; pogledujemo proti vrhovom, ki nas vlečejo 'gor' v planinski raj. Prevzame nas vzlet letala in njegov pristanek. Hrepenimo po nedelji in praznikih. Komaj se zima začne, pa že mislimo na pomlad, naše oči že iščejo prve zvončke; komaj smo zapeli Mrzel veter tebe žene, drobna ptičica, od nas ..., pa zopet Prišla bo pomlad, učakal bi jo rad ... in se veselimo: ptičke selivke so se že vrnile, so že tukaj! Pa zopet, po kratkem presledku: lastovke se že zbirajo in poslavljajo. Hrepenenje je neustavljivo. To na svoj način pove tudi sv. Avguštin, ko govori o nemirnem srcu in naroča, da je treba hrepeneti, prizadevno in brez prestanka. Hrepeneti, da bi našli pravo smer, da bi prišli na cilj.

Kako prijetni občutki spremljajo človeka, ko si po dolgotrajnih naporih zgradi svojo hišo in jo prvič razkazuje svojim prijateljem: »To je naša hiša! Koliko težav smo morali premagati ... Sicer moramo priznati, da je naše veselje nepopolno, ker ni bilo mogoče storiti vse tako, kot imajo nekateri drugi; imajo lepšo lego, lažji dostop, blizu imajo izvir vode, več sonca, večje parkirišče ... Hvala Bogu, da imamo poleg vrta gozdiček, kjer nam bodo jutraj prepevale ptice! Marsikaj bomo šeboljšali, saj imamo še dovolj časa.« ... A res? Kako pa to veste?

Toda: hišo uniči požar, sonce zaide, zvezda se utrne, luč ugasne, cvetlica ovne, ptica odleti, človek umre. Zato človekovega najglobljega hrepenenja ne poteši niti nobena stvar niti še tako dober in »po-

poln« človek. V naše srce je namreč vsajeno hrepenenje po »verum, bonum, pulchrum«, torej po tistem, kar oko še ni videlo in uho ni slišalo, kar še nobeno srce ni začutilo. To je tisto, kar ima Gospod pripravljeno za nas. Hrepenimo torej po resnici, dobroti in lepoti. Še več, hrepenimo po sreči, po večnosti, srečni večnosti.

Vsi čutimo, da se mora to življenje – ki se pogosto tako nenadoma prekine – na neki način nekje nadaljevati, drugače ne bi imelo smisla, saj človek ne bi bil nič več kakor »trava, ki usahne« (Ps 89,6). To je zahteva našega srca. Ivan Cankar razmišlja: »Kako je mogoče, da bi paradiža ne bilo, če duša koprni po njem? Kako je mogoče, da ne bi bilo Boga, če se človek od prve do poslednje misli vojskuje z njim?« Hrepenenje se mora nekoč izpolniti – takrat, ko ga bo Bog umiril. S takim govorjenjem in razmišljanjem razodevamo, da domovino iščemo. Hrepenimo po boljši, po nebeški (prim. Heb 11,16). Da, človek bi tolikokrat želel poleteti, pa ne more, saj ga toliko stvari vklepa! »Šele po vstajenju bo človek lahko spoznal, kakšne verige ležijo na tleh ob njegovem poveljanem telesu« (A. Rebula). Prtič in poviži!

»Kadar sonce gre za goro, / mislim jaz na svojo smrt, / ko me iz solzne bo doline / Bog presadil v božji vrt. / Takrat v meni se razgrne čudovite sreče kraj, / zadnja solza se utrne, / srečen bom na vekomaj.« Na svetu popolne sreče ni, zato nas hrepenenje pelje preko zemeljskega na ono stran. Gledam nekam daleč, slutim nekaj neizraznega ...

Gospod, po tvojem služabniku sv. Avguštinu je kristjanovo življenje eno samo sveto hrepenenje. Pomagaj mi življenje spremeniti v 'sveto' hrepenenje!

P. Zdravko

Obtožba je postala milost

V Sloveniji še vedno vsako leto s splavi pomorimo okoli 4000 otrok, to je ljudi za povprečno občino (npr. Zreče) oziroma za tri župnije skupaj (npr. Vitanje, Dolič in Stranice).

Pri obravnavi je šlo najprej za obrambo pravice do govora, posredno pa gre za življenje spočetih in še ne rojenih otrok. Poleg tega je splav dobil pravo ime »umor nedolžnega človeka«. To pa je po nauku Cerkve velik greh. »Novo človeško življenje se začne s spočetjem« in ga je treba »od trenutka spočetja brez-pogojno spoštovati in ščititi«.

Odslej se bo o tem več javno govorilo, tako upamo. Seveda se bodo čutile razlike med zagovorniki življenja in zagovorniki smrti. Ljudje bodo zvedeli, da smrt ni nedolžna zadeva – življenje je samo eno in smrt pride enkrat samkrat. Splav ne sprazni samo maternice, ampak tudi dušo (Th. Bovet). To je nekaj povsem drugega, kot je finančna luknja v banki! Seveda bodo tisti, ki so se s takim dejanjem obremenili, trpeli in jezni bodo, ker so se dali zapeljati in zavesti. Vest je neizprosna! Tudi zanje je rešitev božje usmiljenje in neomajno zaupanje v odpuščanje. Širiti bo treba drugačno javno mnenje in mlade poučiti, da spolnost ni namenjena za preganjanje dolgega časa; otroka ne spočnemo zato, da ga potem umorimo, otroke je treba roditi; da je spočeti otrok oseba in ga pravno že štejejo za dediča. Življenje je največji dar, ki si ga ne damo sami, ampak nam je dano; mi živeti nimamo pravice odločati, kdo sme živeti in kdo ne. Slovenci moramo hkrati z drugimi Evropejci priznati, da smo »demografsko zimo« sami povzročili in naš narod obsodili na izumiranje. Statistika ve povedati, da smo v 70 letih uničili 700.000 ljudi, ki jih zdaj primanjkuje. Kdo nas bo rešil? Priseljenci? Od kod? Ti iščejo boljše življenje zase. Iščemo tuje delavce, svoje otroke pa splavljamo. Ženskam, ki se znajdejo v stiski (tem je treba resnično pomagati), pošteno povejmo, da se bodo stiske s splavom rešile le na videz, v resnici pa si bodo naložile breme, ki ga bodo nosile vse življenje, in bo z leti postajalo celo težje. Kako tak greh tišči! (Pred leti sem bil na duhovnih vajah, pa je prišla pošta: bolna gospa prosi, da se čim prej oglasim pri njej. Takoj sem šel, in ko sem vstopil, je bolnica rekla: »Splav sem naredila!«. Podelil sem ji zakramente in čez dan ali dva je umrla.) Uboge ženske, koliko morajo trpeti! Večkrat so taka dejanja povsem nepremišljena in storjena brez vsakih razlogov. Posledice pa tolikšne. (Rodil se je prizadet sin – to je za starše velika preiz-

kušnja – in ko je bil drugi otrok spočet, so se bali, da bo tudi prizadet, in so naredili splav. Živeli so naprej s prizadetim sinom, ki je umrl pred 40. letom življenja. Hišo so zdaj prepustili sorodnikom. Drug primer kaže družino: mož je delal v Nemčiji – šlo je za denar. Ženo je prisilil v tri splave, četrtega otroka pa so obdržali. Mati je vsa strta samevala, bolehal in umrla. Sin se je cerkveno poročil, a ker ni bil ploden, ga je žena zapustila in si z drugim ustvarila družino. Neplodni sin živi z drugo, seveda brez otrok. Njegov oče pa zdaj tarna: vse imamo, samo otrok nimamo! Boleče spoznanje na stara leta. Spet v drugi družini – rodil se je zdrav fantek, pa je bližnji sorodnik rekel, da bi bilo dobro, če bi imeli še kakšnega. Pa ga je mati zavrnila, da to pač ne, da se ne bodo otroci prerekali za dediščino. Življenje je šlo naprej, mati je umrla in mož in sin sta ostala sama. Sin se ni poročil in ni imel potomcev, odločil se je in poslovil s sveta. Oče je ostal sam, in zdaj se za dediščino ne bodo pulili potomci, pač pa bližnji sorodniki.) Prišel bo čas, ko bodo imeli ti ljudje priliko o tem javno spregovoriti in marsikomu bodo rešili življenje.

Kdo ima rad naš narod? Zagovorniki smrti gotovo ne, saj vidijo samo svoj trebuh, ne pa, kako se praznijo hiše, še posebej na podeželju, kjer propada kmetija za kmetijo. Tisti, ki se namerno odločijo le za dva otroke, lahko že v naslednji generaciji ostanejo brez potomcev. (Ko sem pred leti prišel v Šiško, me je obiskala nekdanja učenka Anja, ki je bila edinka; pohvalila se je: Pater, v 14 letih sem rodila pet sinov!) Sam rad povem, da nas je bilo sedem otrok – med vojno in po njej je bilo pomanjkanje, a nobeden ni bil odveč. In ne daleč stran je bila poročena teta, ki je rodila 16 otrok. Pa po vojni ni bilo nobenih »doklad«, pa so preživeli. Ena od njih je redovnica Marijina sestra.

Razumljivo je, da lahko pride noseča ženska v veliko stisko, ko je ogroženo njeno življenje in se je treba odločiti za eno ali drugo življenje. Ko sem imel pripravo na poroko, sem zaročencem svetoval, da naj vnaprej molijo, da ne bi bili nikoli postavljeni pred tako veliko in težko odločitev. Tako nam je svetoval prof. Štefan Steinar.

Prepričan sem, da se bo obtožba, ki jo je »povzročil« p. Tadej Strehovec, izkazala kot velika milost, če bomo razumeli in dojeli, da je življenje sveto in nedotakljivo.

P. Zdravko

Slovenska vernost

Ni še tako dolgo, ko smo brali razne razlage, komentarje in analize o slovenski vernosti (npr. Oblike slovenske vernosti, Mohorjevo koledar 1977), govorili o pobožnem Marijinem narodu itd. Pa se je kar v kratkem času toliko spremenilo. Najbolj opazne so prazne cerkve, upad prejetanja sakramentov, še posebej spovedi in svetega zakona, ter prazna semenišča in samostani. Pred 50 leti je bilo treba graditi prizidke in večati učilnice, zaradi velikega števila birmancev smo vpeljali »izredne birme« itd. Prvoobhajancev je bilo za eno nedeljo preveč, potrebnih sta bili dve nedelji.

Kje so vzroki za vse to? Nekateri za vse krivijo II. vat. koncil, ki ga je začel svetnik papež Janez XXIII. in ga zaključil svetnik papež Pavel VI. Dunajski kardinal F. König je bil mnenja, da koncila Janez Dobri ne bi končal, Pavel VI. pa koncila ne bi nikoli začel. Kakšno bi bilo današnje stanje Cerkve brez koncila?

Začele so se: globalizacija, sekularizacija in nova evangelizacija. Prav tako je tehnologija v hitrem razvoju, ki marsikaj odrine na smetišče oz. v zgodovino. Tehnični razvoj je povečal proizvodnjo in potrošnjo. Šport je prevzel mesto religije. Življenje je na splošno postalo lažje, nastopila je demokracija s stranskimi učinki. Ljudje so se oprijeli miselnosti, da je možno srečno življenje tudi brez Boga. Množice so vzvalovile, nastopil je »hrup narodov«. Človek se je poglaval za srečo – išče otok popolne sreče (izgubljeni raj!). Močno je posegel v naravo; namesto da bi jo varoval, jo ropal in uničuje. Pa so svetniki o tem svrili že v davni preteklosti (sv. Frančišek, sv. Hildegarda je v 12. stol. zapisala: »Ko človek greši, kozmos trpi!« Pomislimo na orkane, povodnje, požare, potrese, na izbruhe vulkanov ...!

Vse to vpliva na človeka, še posebej pohlep po lažnejšem življenju, na Boga pa pozablja. Lacordaire pravi: »Čim bolj študiram zdrave in srečne ljudi, tem bolj vidim, kako se lahko hitro oddaljijo od Boga in pozabijo nanj. Pozabiti na Boga pa je isto kot drveti v pogubo.« Zmanjkalo je volje do življenja; koliko mladim je, ki nimajo volje, da bi si ustvarili družino, gradijo pa se velike hiše. Gradijo se zaradi pohlepa po dobičku, zato ostanejo v veliki meri prazne. Z napisom: Prodamo! Koliko nekdanjih družin je ugasnilo! Danes še posebej velja: prednikov imamo vsi enako, potomcev pa ne. Ko smo pričeli ukinjanju šol, pošt, bančnih poslovalnic, pa celo župnij, nas zajame občutek, da sicer

plešemo v dvorani, a ne vidimo, da pleše tudi smrt (Schubert); da smo na ladji, ki se že potaplja (D. Bonhoff); peljemo se z vlakom, ki je na zadnji vožnji (H. King).

Kaj storiti? Nova evangelizacija? Spremeniti ljudi, vsakega posameznika? »Vsi bi radi spremenili svet, nihče pa samega sebe.« (Lev Nikolajevič Tolstoj) To je očitno najbolj zahtevno, in ob toliko nespodbudnih statistikah tudi nedvomno težko uresničljivo. A z osebno naravnostjo k dobremu, z močno voljo, lepim zgledom in prepričljivo živo besedo, vzniklo iz trdne vere, ter z zaupanjem v moč in pomoč božje Previdnosti je možno pričakovati vsaj začetek uspešnosti nove evangelizacije.

Hiponski škof sv. Avguštin je katehumenom (in nam) svetoval: »Izpovedujte Vero vsak dan, zjutraj in zvečer. Izpovedajte jo sami sebi, bolje: Izpovedajte jo Bogu. Dobro si jo vtisnite v spomin, nenehno jo ponavljajte, da je ne bi nikoli pozabili. Jaz jo imam v mezincu. Kaj se ne oblačite vsak dan? Ko ponavljate Vero, oblačite svoje srce.«

In kako je videl slovensko vernost v 17. stol. Valvazor? (Slava Vojvodine Kranjske)

»Za oblikovanje popolne sreče človeka ali dežele, kolikor je namreč v tem življenju dosegljiva, so potrebne različne lastnosti; zakaj kakor ličen in krasen vrt v različnih okrasih, tako se blešči blaginja prebivalcev kake dežele v premnogih izvrstnih cveticah, ki od njih nekatere lepšajo in krasijo telo, nekatere dušo, nekatere usodo ali srečo. Najimenojše pa, s čimer se odlikuje kako ljudstvo, je krščanska vera, zakaj iz nje izvirajo ne le časne dobrine in blagoslovi, temveč tudi upanje večnega življenja; brez nje je najplemenitejša dežela samo lepo izrezljana podoba brez življenja ali lepo razvit človek brez oči ali brez notranjega razumskega vida. S to prednostjo, s krščansko vero namreč, prekaša Kranjska močno vse poganske in mohamedanske narode v sreči, kajti vsi njeni prebivalci so kristjani in rimokatoliške vere, razen Uskokov ali Vlahov, prebivajočih med Metliko in Novim mestom, ki imajo drugačno, večidel grško vero. Iskreno katoliško ljudstvo je v molitvi in drugih pobožnostih pridno in se trudi, da bi poslušno živelo po postavah cerkve in po božjih zapovedih. Tako se ne najde kmalu kdo, ki bi odstopil od vere.«

P. Zdravko

Spominjajmo se vrlih mož (I)

in njihovih imenitnih del

Smo na pragu l. 2019, v katerem bomo obhajali nekaj obletnic pomembnih mož: umetnikov, pesnikov, pisateljev in kulturnih delavcev. Na tem mestu želim nekatere prav na kratko predstaviti, in to predvsem tiste, katerih obletnic se bomo spominjali do velike noči.

+ 8. januarja 1819 je v Ljubljani umrl prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, ki se je pesniškega daru zavedal. Ni pa bil samo pesnik, saj je s svojim delom posegel na več področij. Prav tako je bilo tudi njegovo življenje razgibano. Svoja otroška leta je takole ubesedil: »3. svíčana 1758 ob 3. uri zjutraj v Gornji Šiški na Jami pri Žibertu ... Devet let star popustim jegre, luže inu drsanje na jamenskih mlečkah, grem volan v šolo ... Učil me je stric Marcel Vodnik, frančiškaner ... (1773) – tuga lete me ženejo muhe v kloster k frančiškanerjem .... Noviciat je opravil v Nazarjah! Kot pesnik je bil mnogim v spodbudo, med drugimi, tudi mlademu Slomšku. Le-ta Vodnika osebno ni poznal, mu je pa posvetil prigodnico ob 100-letnici rojstva (1858): »Po licu poznal nisem te, / pa poznal sem te po duhu; / otroci tvoji – pesmice - / živijo v lepe sluhu.« V času Vodnikove smrti je bil Slomšek v Senju v šoli, star 19 let. (200-letnica)

* 30. januarja 1819 se je v Laškem rodil Ignacij Orožen, zgodovinar lavantinske škofije in prireditelj izdaje Celjske kronike (1854), je zelo zanimiva. Za vsako dekanijo je pripravil posebej zvezek. Vsem skupaj je dal ime Das Bisthum und die Diozese Lavant, vsak dekanija pa je imela svoj podnaslov. Leta 1893 je izšel VIII. Del, to je dekanija Nova Cerkev. Bil je temeljit. Delo je pisano v nemščini, vmes so tudi odlomki v latinščini in kakšen odstavek v narečju. (Naši posinovljenki Mariji Gunde sem hvaležen, saj je na mojo prošnjo prevedla sto strani teksta za župnijo Vitanje.) Orožen je bil profesor in stolni prošt. Ni so pa prišle vse dekanije na vrsto, ker je smrt prekinila plemenito delo. (200-letnica)

* 7. 2. 1809 se je v Goričah v Ziljski dolini rodil Matija Majar Ziljski, narodni buditelj in narodopisec. V celovškem bogoslovju je bil Slomškov gojenec, po posvečenju pa stolni kaplan. Bil je izredni »talent«. V 1848 je kot »prvi Slovenec dojel nastop novega časa« in pripravil politični program za Zedinjeno Slovenijo – »slovensko kraljestvo«. Nanj je močno vplival Urban Jarnik in drugi, Majar pa je pozneje vplival na Andreja Einspielerja in Antona Janežiča, ki sta bila soustanovitelja Mohorjeve družbe. Matija Majar Ziljski je vreden

vse naše pozornosti in trajne hvaležnosti. V hvalo in čast praznujemo 210-letnico njegovega rojstva.

+ 7. februarja 1859 je v Ljubljani umrl škof Anton Alojzij Wolf, ki je s svojimi sredstvi omogočil zidavo Alojzijevega za revne dijakke, natis celotnega prevoda Svetega pisma in velikega nemško-slovenskega slovarja. (Tudi Slomšek je nameraval izdati Sv. pismo, pa je potem od tega odstopil in prevzel Wolfovo Sv. pismo.) Wolf je škofijo vodil kar 35 let od l. 1824 do 1859. Pastirska pisma je pisal v slovenščini. V njegovem času so se uskladile škofijske meje z mejami Kranjske. Prav je, da se ga ob 160-letnici smrti spoštljivo spomnimo.

+ 8. februarja 1849 je v Kranju umrl največji slovenski pesnik France Prešeren, Slomškov sodobnik. Oba sta bila pomembna, Prešeren kot umetnik besede, Slomšek pa kot škof in narodni buditelj. Na ljubljanskem liceju sta bila krajši čas celo sošolca, vedno pa sta ostala prijatelja in prijateljstvo krepila z obiski in s pismi. Znan je Prešernov epigram na Slomškov račun (....?). Ob 170-letnici tudi njemu velja naš hvaležen poklon.

*24. 2. 1859 se je na Gorjanskem pri Komnu rodil Karel Štrekelj, jezikoslovec, etnograf in literarni zgodovinar. Izdal je zbirko Slovenske narodne pesmi (I - IV); zaradi sodobnega pristopa in avtentičnega zapisa je bila ob izidu najboljša in najobširnejša taka zbirka pri Slovanskih narodih. (160-letnica)

+ 14. februarja 869 je umrl v Rimu slovenski apostol sv. Ciril. Znan je po učenosti, saj velja za enega najbolj izobraženega moža tistega časa. Bežal je pred zmešnjavami tistega časa, umaknil se je samostan in se »samo s knjigami pogovarjal«. Bil je »zaročen z Božjo modrostjo«. Pred smrtjo je naredil obljube in kaj mu je pomenila meniška obleka. »Oblekel si je častitljivo obleko in tako prebil ves tisti dan ... Naslednji dan pa se je oblekel v sveto meniško obleko in si nadel ime Ciril in luč k luči pridejal. In v tej obleki ostal petdeset dni ...« Po 1150 let je ostal njegov spomin med nami.

*14. februarja 1869 se je rodil v Ljubljani Josip Gruden, slovenski zgodovinar, strokovnjak za cerkveno

pravo in zgodovino. Posebej se je posvetil delu sv. Cirila in Metoda. Glavno njegovo delo je Zgodovina slovenskega naroda. Prva izdaja je izšla v 6 zvezkih v letih od 1910 do 1916 pri Mohorjevi družbi v zelo prikupni izdaji. Ker pisana beseda ostane, je tudi avtor dr. Josip Gruden ostal med nami. Hvala in čast mu ob 150-letnici rojstva in tudi v prihodnje.

* 4. 3. 1879 se je v Ljubljani rodil Josip Murn Aleksandrov, ki spada v četverico glavnih ustvarjalcev moderne, liter. Obdobja konec 19. St. in v začetku 20. St. (Cankar, Kette, Murn, Župančič). Kot izrazit lirski pesnik ima kljub zgodnji smrti (22 let) vidno mesto v slovenski literarni zgodovini. Njegov pesniški jezik je muzikalen z bogato metaforiko. (140-letnica)

* 23. februarja 1859 se je rodil v Zadlogu v župniji Črni vrh nad Idrijo Frančišek Lampe, filozof, teolog in urednik. Bil je vodja ljubljanskega Marijanišča, ustanovitelj Cirilskega društva slovenskih bogoslovcev. Ustanovitelj Doma in sveta ter pisec Zgodb Svetega pisma, ki so izhajale pri Mohorjevi družbi. Ob 160-letnici rojstva je vreden spomina

+ 12. 3. 1759 je umrl v Ljubljani Valentin Janez Metzinger, eden naših najuspešnejših baročnih slikarjev. Za viško podružnično cerkev je naslikal v začetku 18. stol. njuna zavetnika sv. Simona in Juda Tadeja. (260 letnica smrti)

+ 31. 3. 1769 je umrl v Ljubljani Fortunat Bergant, najizrazitejši in najboljši slovenski slikar. Znan je po portretih in oljnih slikah s svetopisemsko tematiko. V Nazarjah pa se lahko pohvalijo z njegovim delom – slika Sv. Frančiška Asiškega. (250-letnica smrti)

* 12. aprila 1869 se je rodil v Ljubljani slikar Rihard Jakopič, vodilen mojster slovenskega impresionizma. Kot slikar je po načrtih Maksa Fabiania zgradil Jakopičev paviljon, pomembno likovno središče za pol stoletja slovenske moderne, žal je bil porušen pozimi 1961/62. Tudi njemu velja hvaležen spomin ob 150-letnici rojstva.

P. Zdravko

+ P. Pavel Krajnik

P. Pavla je za njegov god nekdo od sobratov na Sveti Gori vprašal: »P. Pavel, a vam zapojemo ‚Kol'kr kapljic, tol'ko let?« »Ne«, je rekel. »Raje zapojte: Le za Jezusom hodimo dokler še na svet živimo!« Ob biserni maši si je izbral geslo: »Z vero v življenje!«

Vera, Jezus, zvestoba – te besede p. Pavla označujejo. Bile so kompas njegovega življenja. Še posebej v zadnjih letih je zanj veljal stavek njegovega nebeškega zavetnika apostola Pavla: »Jaz se namreč že izlivam kot pitna daritev in napočil je trenutek mojega odhoda. Dober boj sem izbojeval, tek dokončal, vero ohranil« (2 Tim 4, 6-7). P. Pavel je bil s svojim zgledom duhovni kompas tudi za nas.

Rodil se je v vasi Log blizu Poljan nad Škofjo Loko 2. avgusta 1924 v družini Antona Krajnika in Frančiške, rojene Čadež. Pri krstu so mu dali ime Franc. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju. K frančiškanom je vstopil 29. avgusta 1940. Njegova prošnja za vstop v red je ohranjena. Takole je pisal: »Prosim za sprejem k frančiškanom. Svojo prošnjo utemeljujem s sledečim razlogom: čutim redovniški poklic!« Ko sem ga pred kratkim vprašal: »P. Pavel, za kaj ste najbolj hvaležni?«, je rekel: »Najbolj sem hvaležen, da so me frančiškani sprejeli. Najlepše je biti duhovnik in frančiškan.«

S frančiškani se je p. Pavel srečal kot gojenec Serafinskega kolegija v Ljubljani v letih 1936 - 1940. Noviciat je opravil v Kamniku in na Trsatu. Od junija 1944 do maja 1945 je bil pri domobrancih. Sam to obdo-

bje takole opisuje: »Razmišljal sem: če že moram iti v vojsko, grem rajši k Slovenskim domobrancem kot k Nemcem. Pri vpisu smo lahko izbrali rod vojske. Prijavil sem se k bolničarjem, ker je strežba ranjenim in bolnim najbolj v skladu z redovniškim in duhovniškim poklicem. 9. maja 1945 je vodstvo naše čete odstopilo. Prepuščen je bil vsak sam sebi, da bo šel, kamor bo vedel in znal. Četa se je razšla. Odločil sem se iti v Novo mesto v frančiškanski samostan, če pa ga ne bi več bilo, pa v Pleterje h kartuzijanom kot begunec. Nisem pa hotel hoditi podnevi, ker se mi ni zdelo varno. Tudi odpočiti sem se moral, ker smo vso preteklo noč hodili. Šel sem s ceste k potoku in tam v grmovju prebil ves dan. Z nožem sem na neko drevesno deblo vrezal napis: Bog je večni. Tako sem izrazil svoje zaupanje in svojo vero.« Sam je rekel: »Bog me je čuval, da sem preživel vojno in poveljne poboje!«

Dve leti je služil v JLA, leta 1947 pa je bil demobiliziran in je maturiral na klasični gimnaziji. Že jeseni istega leta se je vpisal na Teološko fakulteto. »Za redovniški poklic sem se odločil že leta 1940, vojna in poveljni dogodki so načrt le zadržali, niso pa ga spremenili,« je zapisal v svojih spominih.

V mašnika ga je posvetil škof Anton Vovk 21. junija 1951. Svojo novo mašo je p. Pavel takole komentiral: »Nič niso nagajali. Na koncu slovesnosti mi je župnik rekel: ‚Pevec pa ne boš!‘ Res nikoli nisem bil dober pevec. Še slab ne!«

Najprej je kot kaplan služboval v cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani, nato za Bežigradom in Kamniku. Službena pot ga je nato vodila v župniji Stranje in Nevlje (1956-1962), na Vič (1962-1968), Dobovo (1968-1971) ter na Sveto Goro nad Novo Gorico (1971-2018), vmes je bil za eno leto prestavljen v Ljubljano – center (1981 – 1982) in na Brezje (1982 – 1983). V Svetogorski kraljici je p. Pavel zapisal: »Leta 1971 sem prišel na Sveto Goro. Svojo prtljago sem poslal v Novo Gorico po železnici, sam pa sem se peljal z avtobusom. Z avtobusne postaje v Novi Gorici sem telefoniral na Sveto Goro in p. Martin Perc je prišel pome. Med vožnjo na Skalnico sem mu rekel: ‚Zdaj pa se peljem v nebesa!‘«

Na Sveti Gori je služboval 45 let. Dejal je, da mu je bilo povsod najbolj lepo. Kljub tej izjavi vem, da je bil na Sveti Gori najraje. V tem božjepotnem svetišču se je zapisal s služenjem v samostanu – bil je gvardijan,

ekonom, kronist, poleg tega tudi rektor bazilike, spovednik, mašnik in pridigar. Do Svete Gore in romarjev je gojil veliko ljubezen. Čutil je z Goriško. Ob svoji biserni maši je dejal: »Vsak človek živi za srečo. Vsakdo si zamišlja svojo neskončno srečo takšno, kot je na svetu ne more doseči. Toda tej želji se ni potrebno odpovedati. Tudi to bo uresničeno. Poslanstvo krščanstva in Svete Gore je, da ohranja zaupanje v to srečo. To sporočilo prenašamo vernikom in nevernikom, vsem svetogorskim romarjem.«

V različnih publikacijah je ohranjal utrip časa in ga literarno duhovno oblikoval. P. Pavel je bil živ spomin življenja in dogajanja na Sveti Gori v zadnjih štirih desetletjih. Dolga leta je pisal samostansko kroniko. Napisal je Svetogorski križev pot (1978), Molitev jetnice (1987), šmarnice Marijina hiša (1989), ter predavanja Pogled v zgodovino Sv. Gore in Varovanje kulturne dediščine na Sv. Gori od 1947-1992.

Bil je velik ljubitelj pisane besede, obdarjen z blagostjo, modro držo in umirjenim srcem. Skrbel je za bogato samostansko knjižnico. Ko je sprejel knjižnico pod svoje okrilje, je bilo v njej 1140 knjig. V letih oskrbovanja je obogatil knjižnični fond za skoraj 14.000 knjig. »Knjižničar mora poznati predvsem latinščino, če hoče dobro opraviti delo,« je rekel p. Pavel. Za jezike je bil nardarjen. V provincialnem arhivu sem našel seznam izpitov, ki jih je opravil v času študija. Pri profesorju Jakobu Aleksiju je z odliko opravil izpit iz hebrejščine, biblične aramejščine ter iz sirskega in arabskega jezika.

»Rad sem spovedoval«, mi je zaupal p. Pavel. Kot spovednik je znal spovedancem prisluhniti in jih usmerjati k Bogu.

Na lanski vizitaciji mi je dejal: »V duši imam mir. Zaupam v Božjo rešitev. Ni me strah. Posebej častim sv. Frančiška, sv. Leopolda Mandića, Marijo pa častim čez vse!«

P. Pavel je bil kot papež sv. Janez Pavel II. »Totus tuus!«. Ves Marijin. Rojen je bil na Marijin praznik Porciunkolo. Blažena Devica je pri Porciunkuli sv. Frančiška Asiškega prijala za roko in ga vodila skozi življenje. Tako je vodila tudi p. Pavla. Ob biserni maši se je tako zahvali: »Hvala Bogu in svetogorski Materi Božji

za vse prejete milosti, predvsem pa da me je Marija varovala na poti življenja, ki marsikdaj ni bila lahka.«

V zadnjem pogovoru mi je naročil: »Povej so-bratom, naj bodo dobrega srca in naj bo njihovo življenje urejeno. Ozirati se moramo drug na drugega. Vztrajajte. Bog vodi naše življenje in izpolnil bo vse, kar nam je obljubil. Glede duhovnih poklicev pa: proti upanju moramo upati. Vedno! Novi poklici bodo prišli, če bomo sami negovali svoj poklic!«

Hvala p. Pavel, za te spodbudne in upanja polne besede. Hvaležni smo vam za zgled majhnosti in predanega služenja. Bogu hvala za vse vaše talente in originalnost. Obžalujem, da nismo skrivaj posneli

vaših simpatičnih pogovorov s kravo Mufo, da bi nas razveseljevali in bili navdih za prisrčen frančiškanski odnos do stvarstva. Hvala za vašo potrpežljivost v bolezni. Hvala, da ste bili trubadur Svetogorske Kraljice. Bogu hvala za vašo ljubezen do besede pisane z malo in veliko začetnico. Hvala da ste me krstili in bil preko vas sprejet v družino Božjih otrok. Ob biserni maši ste rekli: »Bistvo je zapisano v stavku iz Prvega Janezovega pisma ,Bog je ljubezen«. Verjamem in upam, da se sedaj te ljubezni veselite in jo gledate ne v zrcalu, ampak iz obličja v obličje.

Vsem sorodnikom in vsem, ki ste imeli radi p. Pavla, v imenu Slovenske frančiškanske province svetega križa izrekam iskreno sožalje.

P. Pavel je stopil preko vrat smrti, se zazrl v Stvarnika in prejel njegov mir. Naj se v tem miru večno veseli novega življenja pri Očetu.

p. Marjan Čuden,
provincialni minister

P. Francelj Burja OFM

Rojen sem bil 30. septembra 1934 v Prikrnici, v župniji Moravče, na Gorenjskem v kmečki družini kot drugi od desetih otrok očetu Antonu in materi Pavli, roj. Klopčič. Prvi sin Jožko je umrl kmalu po rojstvu, predzadnji sin Stanko se je rodil v begunskem taborišču, zadnji sin Jože pa v Argentini. Krstili so me 4. oktobra, zato se starši niso belili glavo za ime: Frančišek.

Šele pri odraslih letih sem izvedel, da sem kot dojenček, pri šestih mesecih starosti bil rešen z Božjo pomočjo. Doma bi se zadušil, če Bog ne bi poslal k mami na njivo črnega mačka, ki se je zaletaval vanjo tako, da se je ustrašila in poslala deklo pogledat, kaj se doma dogaja. Dekla me je rešila, da se nisem zadušil, ko sem s košaro vred padel na tla in se dušil z lupinami od jajc, ki so bile na tleh.

Kar se spominjam od malega je tudi dogodek, ko sem imel okoli sedem let starosti. Otroci smo se šli igrati na travnik. Blizu travnika sem šel v potoček, kjer me je požrlo v vrtincu in sem se v vodi izgubil. Ne vem, kako sem prišel ven. Vprašal sem šest let starejšega Ivana Uštarja, če me je on potegnil ven, pa mi je rekel, da ne. Jaz mislim, da je Bog zapovedal mojemu angelu varuhu, da me je rešil. Mislim, da sem bil skupno okoli 35-krat rešen iz resne nevarnosti za smrt.

Moj duhovniški poklic je bil na začetku mamin. Ona je vedno molila za poklice, jaz pa se ji nisem upal nasprotovati. Tako je bilo, dokler me niso prišli iskat salezijanci. Takrat sem odločno rekel, da ne grem v semenišče. Koliko solz je priteklo od mame, jaz pa sem ostal miren. Ata mi je rekel: "Tvoje življenje. Ti boš živel. Tvoja volja."

Jaz sem kar naprej hodil k frančiškantom v župnijo Santa Faz, dokler nisem sam premislil in se odločil za študij.

S prvim frančiškanom sem se srečal na ladji. Frančiškanku, ki je bil Poljak sem tam ministriral. Vem pa da so v župniji Moravče, frančiškani imeli svojo hišo za duhovne vaje, pri podružnici svetega Mohorja. V Argentini od frančiškanov slovenskega rodu pa sem kasneje poznal samo patra Gabrijela Arkota (starejšega od mene).

Kot vem, smo Slovenci imeli Slovensko vlado 1. maja 1945. Teden za tem, 8. maja smo pripravili voz, da bi se z njim odpeljali v Avstrijo za dva ali tri mesece. Ampak Bog je vse obrnil. Več kot 70 let smo že v Argentini.

Težka in huda je bila pot, da smo prišli najprej na Vetrinjsko polje. Potem smo šli v Pegez-Lienz, čez dve leti pa v "Spittal un der Drau" (Špital ob Dravi), kjer smo bili begunci še dve leti. Po štirih letih begunstva smo prišli v Argentino 30. januarja 1949. Bil je povsem novi svet: tuji ljudje, brez vsake stvari, brez znanja jezika. Po 20-tih dneh v hotelu za tujce, nas je prišel iskat škofijski duhovnik g. Janez Hladnik, ustanovitelj Slovenske vasi na južnem delu mesta Buenos Aires.

V taborišču za begunce še nisem znal brati in ne pisati. Ko smo tja prišli, sem imel 11 let. Pri začetnem izpitu vem, da sem namesto odgovorov kar narisal nekaj, kot sliko samega sebe. Tam sem zaključil 6. razred osnovne šole.

Ko smo prišli v Argentino, se je oče zaposlil v mizarškem podjetju. Jaz sem povsod iskal službo, šolo, zaposlitve. Vse je spodletelo. Ena sama pot mi je ostala: semenišče.

Ob koncu leta 1949 sem vstopil kot frančiškanski aspirant v Paso del Rey. Moj oče je vprašal, če bi sprejeli mojega mlajšega brat Štefana, ki je imel 12 let. Ker ga niso sprejeli, so ga malo kasneje vzeli k sebi salezijanci, pri katerih je postal redovni brat z večnimi zaobljubami.

Srednjo šolo sem opravil leta 1953. Po praznovanju zaključka srednje šole, sem z nekim Hrvatom hotel iti k našim slovenskim frančiškanom v Lemont, ZDA. Toda so nas zavrnil in nam niso dali vizo. Zato sem šel v noviciat v provinco Catamarca. Večne redovniške zaobljube sem naredil leta 1957. Ko sem končal filozofske in teološke študije v San Antonio de Padua in Buenos Airesu, me je posvetil v duhovnika škof Raspaldi iz škofije Moron, 13. decembra 1959. Nova maša je bila v župniji Marije Kraljice, v naši Slovenski vasi, 20. decembra 1959. Pridigal je g. Franc Novak.

Za tem se je pričelo pastoralno življenje na frančiškanskih župnijah in ustanovah v predmestjih Buenos Airesa ter v notranjosti države. Najprej začetno leto v "Paso del Rey". Naslednjih 7 let sem deloval v "Barrio Uno", blizu letališča Ezeiza-Pistarini. Tam sem celo spal po tri ure na dan. Veliko dela sem imel: vso župnijsko pastoralo, skrb za verouk otrok, oskrba bolnice, internat s šolo za 500 otrok, hiša redovnic, kjer sem maševal vsak dan, delo kot vojaški kurat pri letališču ...

28. decembra 1967, na praznik nedolžnih otrok, me je predstojnik poklical po telefonu in povedal, da me nujno potrebujejo drugod, v mestu Añatuya v provinci Santiago del Estero, kjer je škof za nekoga zahteval takojšnjo zamenjavo. Jaz sem jim odgovoril: "Naj vam nedolžnost zadostuje!" To je rek, po katerem se v Argentini na praznik nedolžnih otrok lahko posmeješ, ko si se pred tem nekomu kaj važnega nedolžno zlagal (kot je v navadi v Sloveniji na dan 1. aprila). Takoj naslednji dan sem odpotoval na novo postojanko.

V mestu Añatuya sem pripravljaj 20 katehistov. Pa so se mi norčevali, češ, da ne bom imel več kot 6 otrok za verouk. Enemu dekletu sem dal natipkati 500 vabil za otroke. Vabila smo razdelili med šolarje in dobil sem 220 otrok k verouku. Brez propagande in vabil se nič ne zgodi.

Za voditeljico katehistov sem dobil sposobno gospo, ki je prihajala vsak dan k sveti maši. Enkrat sem jo nagovoril in po razgovoru povabil k sodelovanju. Odkril sem, da je že bila ravnateljica neke šole in poprej katehistinja. Z veseljem in veliko odgovornostjo je vodila vse katehetsko delo.

Duhovniki so izkoristili moje katehistinje za svoje župnije. Ko sem zvedel, sem jim postavil pogoje, da ni zato preveč trpela pastorala v naši župniji, saj so morale katehistinje spremljati otroke pri nedeljskih mašah in jim biti v zgled.

Naslednje delovno mesto je bilo za 4 leta v provin-
ci Cordoba, v kraju Pampa de Achala. Tam sem imel
na skrbi internat z šolo otrok, ki je bil skrajno reven.

Za tem sem ponovno deloval v provinci Santiago
del Estero, tokrat v glavnem mestu. So mi naročili po-
učevanje na šoli, toda jaz sem se temu odpovedal, ker
nisem imel učiteljske diplome. Zato sem imel veliko
časa, da sem pisal krste, poroke in drugo v matične
knjige.

Naslednji kraj je bil šest mesecev v Villa Martelli v
Buenos Airesu, kjer sem še z drugim sobratom imel na
skrbi vojake. Nato sem celih 11 let bil v Icho Cruz pri
San Antonio de Aredondo, v provinci Cordoba.

Za tem sem bil dve leti v provinci Buenos Aires, v
mestu La Plata, kjer sem oskrboval župnijo, bolnico in
večje pokopališče.

Leta 1986 sem 6 let oskrboval župnijo sv. Kajetana
v Ciudad Evita (60.000 prebivalcev). Bile so tri cerkve,
ki bi lahko bile vsaka zase svoja župnija. Pomagala sta
dva redovna sobrata.

Od tam sem šel za gvardjana samostana in bazili-
ke sv. Frančiška, v središču mesta Buenos Aires (1993-
1995).

Ponovno sem šel za župnika v Santiago del Estero
(mesto), ki ima 7 kapel v oskrbi.

Od tam grem spet v župnijo sv. Kajetana v Ciu-
dad Evita, kjer imam različne službe. Nato pa grem v
San Antonio de Padua, kjer me je prizadela možgan-
ska kap 20. maja 2007.

Zaradi bolezni me pošljejo v center Buenos Airesa.
Tu sem v samostanu, kjer od takrat bolj počivam in
čakam na ‘zadnji prevoz’. Med tem pa izkoristim čas,
da spovedujem, molim in sem ‘na poto’ sobratom.

***Po pogovoru zapisal:
nečak Toni Burja CM,
duhovnik lazarist***

Naslovník province	telefon	fax
Stane Zore ljubljski nadškof in metropolit Ciril-Metodov trg 4 p.p. 1990, 1001 Ljubljana stane.zore@ofm.si	01 234 26 00	01 231 41 69
Provincialni minister Marjan Čuden Prešernov trg 4 SI-1000 Ljubljana	+386 1 242 9310	
BREZJE Brezje 72 4243 BREZJE brezje@ofm.si	04 537 07 **	04 537 07 20
<i>Viktor Leopold Polikarp Damjan Tomaž Milan Robert Mari Zakristija Romarski urad</i>	02 03 04 06 09 11 18 040 296 319 26 00	
KAMNIK Franciščanski trg 2 1241 KAMNIK tel.: 064 179 910 kamnik@ofm.si		
<i>Bogdan K. Pashal Lavrencij Ernest Franci</i>	0593 66 486 0593 66 480 0593 66 481 0593 66 484	
KOPER/STRUNJAN Destradijev trg 10a 6000 KOPER koper@ofm.si	0590 73 470	0590 73 475
<i>Andrej Boris Marjan</i>	72 79 71	
LJUBLJANA - CENTER Prešernov trg 4 1000 LJUBLJANA	01 242 9***	01 242 9 313
<i>porta gost/podstrešje 1 provincial sam./žup. arhiv faks - hiša, ZBF ZBF Ambrož M., gvardijan prov. arhiv Janko Marko faks - Marko Edvard Ksaver pevski kor regens chori/L. nad. 29 Vid Pavle, vikar in župnik rekreacijska soba knjižnica šivalnica župnijska pisarna zakristija obednica klerikat/ Jan Dominik, Mario</i>	300 301 310 312 313 314 316 317 318 322 323 324 328 334 335 336 337 342 343 344 345 346 347 351	
LJUBLJANA - BEŽIGRAD Küzmičeva 6 1000 LJUBLJANA lj.bezigrad@ofm.si	0590 717 **	
<i>Regalat Miran Š. Andraž</i>	21 22 25	
LJUBLJANA - ŠIŠKA Črnetova 20 1000 LJUBLJANA lj.siska@ofm.si	01 583 72 70 01 583 72 **	01 583 72 99
<i>Silvin Bernardin Gregor</i>	77 80 82	
LJUBLJANA - VIČ in Komisariat za Sv. deželo Tržaška 85 1000 LJUBLJANA lj.vic@ofm.si	01 244 42 52	01 244 42 53
<i>Anton Hieronim Zdravko Pepi Tadej Boštjan Komisariat</i>	56 57 58 59 61 62 50	
MARIBOR Ul. škofa Maksimiljana Držičnika 7 2000 MARIBOR maribor@ofm.si	02 228 51 10 02 228 51 **	02 228 51 12
<i>Janez Benedikt Franc</i>	13 15 19	

SESTRE KLARISE Andreja Bitenca 138 1000 LJUBLJANA	01 518 25 00	
MOŠNJE Mošnje 8 4240 RADOVLJICA	04 533 88 78	04 533 88 78
NAZARJE Samostanska pot 50 3331 NAZARJE nazarje@ofm.si samostan.nazarje@gmail.com zupnija.nazarje@gmail.com dom.marija.nazaret@gmail.com	03 583 19 93	03 583 17 53
SESTRE KLARISE Samostanska pot 51 3331 NAZARJE	03 583 13 91	
NOVA GORICA Škrabčeva 1, p.p. 303 5001 NOVA GORICA info@samostan-kostanjevica.si	05 330 77 50 05 330 77 5*	05 330 77 51
<i>Niko Vili Ambrož P. Filip</i>	2 4 5 6	
NOVA ŠTIFTA Nova Štifa 3 1317 SODRAŽICA nova.stifta@ofm.si	01 836 99 43	01 836 99 44
NOVO MESTO Franciščanski trg 1 8000 NOVO MESTO novo.mesto@ofm.si	07 338 14 70 07 338 14 7*	07 338 14 79
<i>Peter Marko Krizostom Tomaž H.</i>	1 3 4 7	
PROVINCIALNA HIŠA Strunjan 134 telefonska govorilnica	05 678 21 21	
SVETA GORA Sveta Gora 2 5250 SOLKAN sv.gora@ofm.si	05 330 40 20 05 330 40 **	
<i>Simon Peter Hadrijan Bogdan R. Miha Pavel Rafael Miran V.</i>	22 25 28 30 32 33 37	
SVETA TROJICA Meznaričeva 8 2235 SV. TROJICA V SL. GORICAH sv.trojica@ofm.si	02 720 55 56	02 720 55 56
Jože Urbanija Grabe 33 2277 SREDIŠČE ob Dravi	02 713 40 90 051 265 793	
TUJINA		
ADELAIDE - WEST HINDMARSH Holy Family Slovenian Mission 51 Young Avenue AU - WEST HINDMARSH SA 5007		
MELBOURNE - KEW SS. Cyril and Methodius' Slovenian Mission 19 A'Beckett Street PO BOX 197 AU - KEW VIC 3101	0061 3 9853 7787 mobitel: 0061 412 555 840	0061 3 9853 6176
SYDNEY MERRYLANDS St. Raphael's Slovenian Mission 311 Merrylands Road PO BOX 280 AU - MERRYLANDS NSW 2160	0061 2 9637 7147 0061 2 9682 5478 mobitel: 0061 409 074 760	0061 2 9682 7692
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919	0039 06 638 02 92
FRANCOSKA GVAJANA Hugo Delčnjak 29 Av. du Gen.de Gaulle BP 75 97310 KOUROU Guyane Française		
JOHNSTOWN St. Therese's Friary 536 Decker Avenue US - JOHNSTOWN PA 15906	001 814 539 76 33	
LEMONT St. Mary's Friary 14246 Main Street PO Box 608 US - LEMONT IL 60439	001 630 257 24 94	
Slovensko versko središče	001 630 257 20 68	001 630 257 23 59
NEW YORK St. Cyril's Friary 62 St. Mark's Place US - NEW YORK NY 10003	001 212 674 34 42	001 212 674 34 42

Elektronski naslovi skupnosti	
Provincialat	provincialni.minister@ofm.si
Definitorij	definitorij@ofm.si
Tajništvo province	tajnik@ofm.si
Prokuratura	prokuratura@ofm.si
Založba BF	zbf@ofm.si
Komisariat	komisariat@ofm.si
Generalna kurija	http://www.ofm.org
e-mail	[ime]@ofm.org [ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, eongen, pax, acta, ipd.)
Elektronski naslovi bratov	
Ambrož Mušič	ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko	andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak	andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk.	andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman	anton.jerman@gmail.com
Benedikt Dejan Embersič	benediktdejanembersic@gmail.com
Bernard Golčnik	bernard.golcnik@rkc.si
Bernard Karmanocky	bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik	bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat	bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs	bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus	bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež	boris.markez@rkc.si
Ch. Gostecnik	christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič	cirilb@bigpond.com
Damjan Kern	damjankern0@gmail.com
Darko Žnidaršič	darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpč	p.david.ofm@gmail.com
Edvard Kováč	edvard.kovac@guest.arnes.si
Filip Rupnik	filipr@volja.net
Franci Seničar	franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše	franc.kovse1@gmail.com
Gregor Kos	gregor.kos@rkc.si
Hugo Delčnjak	delhug1938@gmail.com
Jan Cvetek	jan.cvetek@gmail.com
Jan Dominik Bogataj	janco.bog@gmail.com
Janko Žagar	janko.zagar@hotmail.com
Janez Papa	janez.papa@rkc.si
Jernej Kurinčič	jernej.kurincic@rkc.si
Jože Urbanija	joze.urbanija@gmail.com
Krizolog Cimerman	krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar	krizostom.komar@rkc.si
Ksaver Babnik	ksaver.babnik@gmail.com
Leopold Grčar	leopold.grcar@rkc.si
Mari Osredkar	mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak	marijan.cvitak@ofm.si
Marjan Čuden	marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk	marjan.cuk@rkc.si
Marko Novak	marko.novak@rkc.si
Metod Ogorevc	metod.ogorevc@ofm.si
Mihael S. Vovk	mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc	milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič	miran.spelic@rkc.si
Miran Vidic	miran.vidic.ofm@gmail.com
Niko Žvokelj	niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop	pavle.jakop@gmail.com
Pepi Lebreht	pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih	pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec	peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko	rafaels@libero.it
Regalat Razbočan	regalat@gmail.com
Robert Bahčič	robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc	silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec	simon.peter.berlec@rkc.si
Tadej Inglič	tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec	tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočevár	tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Menart	tomaz.menart@ofm.si
Tomaž Pinter	tomaz.pinter@rkc.si
Vid Lisjak	pater.vid@gmail.com
Viktor Papež	viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek	vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop	zdravko.jakop.ofm@gmail.com

